k Baker (W.) 3 d.c

THESES,

GRÆCÆ

ET

LATINÆ,

SELECTÆ.

SPARSA COEGI.

LONDINI:

Ex officinâ JNIS WMI GALABIN et WMI BAKER,
in INGRAM-COURT; apud quos veneunt:
Ut et apud B. LAW, in AVE-MARIA-LANE.

M.DCC.LXXXIII.

16

15

MVSEVM
BRITAN
NICVM

PRÆFATIO.

DE novo libro, ſicuti de advenâ ſeu peregrino quocunque, quis et qualis ſit, et unde venit, quærere ſolemus: quapropter non abs re fore judicavi de hoc opuſculo pauca prænonere lectorem.

Plures abhinc annos mihi moris fuit, ſi quid arriſerit legenti, aſteriſco in margine libri notare; quæque ſic notaveram, horis ſubſecivis, memoriæ cauſſâ, in tabellas referre. Quanquam lentè progreſſus ſim, opus crevit ſub manu: cùmque me viderem antiquorum ſententiis jam divitem factum, (nolens avaros imitari, qui theſauros in ſcriniis abſcondunt,) ea quæ mei ſolius cauſſâ priùs collegi nunc in publicum edo, minùs dubitans quin quædam ſaltem inter hæc excerpta et aliis placere poſſint. En, lector benigne, primordia farraginis quam patrocinio tuo commendare ſuſtinui.

Omnium ferè ſcientiarum rudimenta quàm ſint diſcentibus ingrata, nemo ignorat. Pauca ſanè, verè æſtimanda, ſine labore aliquo ſunt paranda. Labor tamen ille quodammodò minuatur ejuſmodi ſcriptis incumbendo quæ venuſtate et varietate animum demulcere, et tempus fallere, poſſint. Ut iis, qui cibos vulgares reſpuunt, cupedias parare ſolemus; ſic faſtidii, de quo nunc agitur, remedium haud aſpernandum fortaſſe fuerit, ſermonis lepôres, præcepta ſalubria, et dicta faceta, antiquorum, in corpus unum congeſſiſſe; ut lectores, qui de literarum moleſtiâ et doctrinæ ſpinis queruntur, jucundiùs diſcant, et verſari videantur inter roſas ſpiculis carentes. Voluptati omnes inſerviunt. Hujus augendæ cauſſâ, ſic excerpta diſpoſui, ut Græca Latinis, orationi proſæ poëſis, ſeria jocoſis, iis quæ ſunt ſine pondere habentia pondus, inter ſe confuſè miſcerentur; in æquo ponens quæ profundè inveſtigavit Tacitus, et quæ juveniliter luſit Anacreon; nec forſan injuriâ ſperans etiam leviſſimas men-

tes alicubi fiſtere poſſe. Vix ullius generis ſententias rejeci; ex iis autem potiſſimùm ſelegi ſcriptoribus quorum ora perfuderunt Muſæ " mellis dulci liquore."

Non modò jucundiùs, ſed etiam celeriùs, diſcimus ea quæ linguæ ſplendore ornata ſunt: ſimul enim ac animus attentus redditur, ſenſus et elegantia illuſtrant viciſſim et illuſtrantur. Auctoris ardor tali modo lectorem incendit, ut interpretis vice fungantur cor ipſum et cordis affectus; et lumen, quod offunditur, recreat, dum inſtruit, mentem legentis.

Si quis elegantiam ſcribendi conſequi velit, nullo faciliori modo voti compos eſſe poterit quàm iis operam dando qui eloquentiæ palmam reportârunt. Eorum mores ſenſim adumbramus inter quos plurimùm verſamur: et, ut animalia quædam videmus, quæ folia virentia depaſcunt, ipſa vireſcere et cibi induere colorem; ſic animus, ſcriptis auctorum diſertis intentus, paullatim attrahit et ſibi acquirit elegantiam. —— Hoc nomine, vos, adoleſcentes, præcipuè appello, et hortor

ætatem

ætatem veſtram ineuntem lucrifacere. Si Natura benigna vos juvenili decore honeſtavit, veſtrum eſt voſmet ipſos ejus favoribus dignos præbere, et curare ut mentis cultus ornatui illi externo reſpondeat: mens enim ornatus, in corpore ornato, verè dici poteſt naturæ humanæ perfectio.

Non verò ornatum tantùm eſſe curandum putavi. Inter alia, operam dedi ut ſyſtema quoddam morale, quamvis imperfectum et malè coherens, contexeretur, quod aliquatenus mentem ab erroribus revocare, et cordis pravitates corrigere poſſet: ideòque ejuſmodi præceptis diutiùs immoratus ſum quorum ope puro naturæ inſtinctu innata ſemina virtutis liberiùs evolvantur; cujus fundamentum ſtabile et unicum eſſe videtur amor ille beneficus, qui, quoad res mundanæ ſinunt, totum genus humanum complectitur. In omni ævo, ſub velamento virtutis, quædam latuere vitia, quæ hunc amorem mutuum violentiùs impugnârunt. —— Ambitio quorundam effrænata, qui cæde et

ſanguine

ſanguine volutati ſunt, pacem appellantes ſolitudinem quam ipſi fecerunt, victoriæ falſo ſplendore nimis diù attonuit mundum. Non cogitantes quàm magnam partem miſeriæ humanæ bello et gloriæ cupiditati debemus, rarò reputârunt homines quanti æſtimanda eſt victoria ſui. —— Quaſi, corrugare frontem, hominis eſſet officia implere, auſteritas aliorum ſimulata, quorum mentes tenebroſas nunquam exhilaravit lætitiæ lumen hominibus amicum, venerationem parem ſortita eſt apud inſcios; qui, ſpeciem externam ſpectantes, ignorârunt in cordis receſſu, ut in arce propriâ, latere virtutem, et ſupercilia ſolium eſſe ſuperbiæ. —— Et (ut verum appareat adagium illud vetus, — "CORRUPTIO OPTIMI PESSIMA,") eſt ubi Religio ipſa, quamvis ſit ſupernè delapſa, cùm minùs benè intelligeretur, hominum pectora felle et omni veneno implevit. Ea, quæ terram cum cœlo ſociare profitetur, ſi ex quorundam crudelitate, temporibus non longè anteactis, judicare fas eſt, fœdus cum feris potiùs iniiſſe videatur,

tur, et quaſi palàm feciſſe amorem divinum odio conſtare humano.

Ex auctoribus quos ſpoliavi me omnes hauſiſſe venuſtates minimè putari velim. Si omnes ex ſcriptis celebrioribus haurire tentâſſem, varietati illi cui conſului defuiſſet locus, nec tantam ſtylorum diverſitatem (quam diſcentibus perutilem ſemper putavi) exhibere potuiſſem. Quanto plures ſententias nitidas ſuppeditâſſet Cicero, literarum, ut et ſacrorum, antiſtes, cujus penna fluit perenni fonte eloquentiæ! Ex Senecæ operibus abundè hauſi; quàm multa tamen intacta relinquere cogor! Qui, quanquam ſit ubi, Stoico more, ab hominibus exigit humanam ſuperantia ſortem, nihilominùs præceptis ſalutaribus abundat, quæ multum ad vitæ felicitatem et ad virtutem conferre queant; eaque præcepta ita condit, ut fiant medicina pariter et luxuria mentis. Muſarum amicos ubique gentium pecuniæ infenſos fuiſſe nemini ignotum eſt. Sed, ſi quid duriùs de divitiis aut voluptate ab illis ſcriptum inveniamus, non ideò magnopere

magnopere timendum eſt ne amor nummi, aut guſtus voluptatis, penitùs extinguatur. Longior eſſem ſi omnes auctores percenſerem, quorum operibus adjutus ſum. Ut Juvenalem taceam, et quoſdam alios memoratu digniſſimos, quanto plura denique ex poëtâ illo eximio ſelegiſſe potui, qui, Pindarum laudans, ſuperavit Pindarum; et non ſolùm aliis inſtitutionis viam jucundæ indigitavit, ſed ipſe inſigni more miſcuit utile dulci! — Sed, ut verum fatear, in tali auctore non omnino facile eſt notare ſcintillas, ubi totum eſt ignis, totum flamma. Et, ſi quando te, volucris Junonia, honoribus tuis ſpoliandi cupido eſt, plumis majuſculis ferè contenti ſumus: — totum corpus tuum venuſtum nudare religio eſt.

Hucuſque progreſſus ſum, nec adhuc omnes auctores antiquos compilavi. Quid poſthac aliquis ſit facturus, quomodo affirmari poteſt? Tempus futurum nullius eſt proprium. Jam verò tandem tutius viſum eſt finem imponere, neque ulteriùs procedendo lectoris tentare patientiam,

donec, an hujuſmodi collectio grata fuerit, ex ſuffragiis publicis certò intelligatur. Si ea quæ nunc offero placuerint, voluptas maxima erit et plura optari. — Interim ignoſcat, oro, lector, quos deprehenderit, erroribus, quantumque licet faveat his (non auſim dicere meis) laboribus: nam, quæ a majoribus accepimus, nec fecimus ipſi, " vix ea noſtra voco."

W. BAKER,

Dat. e Typograph.
IV. Non. Jul.

CORRIGENDA.

Præf. p. iv. l. 20, *pro* orationi proſæ *lege* oratione proſâ.
—— p. vi. l. 12, *pro* coherens *lege* cohærens.
P. 11, l. 14, *pro* potientia *lege* potentia.
69, 22, *pro* 33–40 *lege* 39, 40.
135, 24, *pro* μάλιϑ' *lege* μάλισϑ'.
149, 7, *pro* tranferam *lege* transferam.
Errores levioris momenti, ſi qui occurrant, condonabit lector.

TESTIMONIA,

TESTIMONIA.

Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas,
Gaudia, diſcurſus, noſtri eſt farrago libelli.

Juv. Sat. I. 85, 6.

Aut prodeſſe volunt, aut delectare, poetæ;
Aut ſimul et jucunda et idonea dicere vitæ.
Quicquid præcipies, eſto brevis; ut citò dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.

Hor. Ars Poet. 333-7.

Lectio certa prodeſt: varia delectat. Sen. Epiſt. 45.

—— Veluti pueris abſinthia tetra, medentes,
Cùm dare conantur, priùs oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore,
Ut puerorum ætas improvida ludificetur
Labrorum tenus, interea perpotet amarum
Abſinthî laticem, deceptaque non capiatur,
Sed potiùs tali facto recreata valeſcat;
Sic ego nunc (quoniam hæc ratio plerumque videtur
Triſtior eſſe quibus non eſt tractata, retròque
Volgus abhorret ab hâc) volui tibi ſuaviloquenti
Carmine Pierio rationem exponere noſtram,
Et quaſi muſeo dulcì contingere melle.

Lucret. I. 935-46. *IV.* 11-22.

In evolvendis utriuſque linguæ auctoribus, nihil æquè ſpectabatur quàm præcepta et exempla publicè vel privatìm ſalubria. Sueton. l. II. in Auguſt.

——— *Ego nec ſtudium ſine divite venâ,*
Nec rude quid profit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, et conjurat amicè.
Hor. Ars Poet. 409–411.

Λίξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν, ὡς διέκειτο.
Ariſtoph. Nub. act. III. ſc. 3.

Soli omnium otioſi ſunt qui ſapientiæ vacant; ſoli vivunt. Nec enim ſuam tantùm ætatem benè tuentur: omne ævum ſuo adjiciunt. Quicquid annorum ante illos actum eſt illis acquiſitum eſt. Niſi ingratiſſimi ſumus, illi clariſſimi ſacrarum opinionum conditores nobis nati ſunt, nobis vitam præparaverunt. Ad res pulcherrimas, ex tenebris ad lucem erutas, alieno labore deducimur: nullo nobis ſæculo interdictum eſt: in omnia admittimur: et, ſi magnitudine animi egredi humanæ imbecillitatis anguſtias libet, multum per quod ſpatiemur temporis eſt. Diſputare cum Socrate licet, dubitare cum Carneade, cum Epicuro quieſcere, hominis naturam cum Stoicis vincere, cum Cynicis excedere, cum rerum naturâ in conſortium omnis ævi pariter incedere.
Sen. de brev. vit. c. 14.

Inter cuncta leges, et percunctabere doctos,
Quâ ratione queas traducere leniter ævum;
Ne te ſemper inops agitet vexetque cupido;

Ne

Ne pavor, et rerum mediocriter utilium ſpes:
Virtutem doctrina paret, naturane donet:
Quid minuat curas; quid te tibi reddat amicum;
Quid purè tranquillet; — honos, an dulce lucellum,
An ſecretum iter, et fallentis ſemita vitæ.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 18, 96–103.

———— Ὥσπερ γὰρ τὴν μέλιτταν ὁρῶμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαστήματα καθιζάνουσαν, ἀφ' ἑκάστου δὲ τὰ χρήσιμα λαμβάνουσαν, οὕτω χρὴ καὶ τὸς παιδίας ὀργομένους μηδενὸς μὲν ἀπείρως ἔχειν, πανταχόθεν δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγειν.

Iſoc. ad Demon.

Quid quoque die dixerim, audiverim, egerim, commemoro veſperi. Hæ ſunt exercitationes ingenii, hæc curricula mentis. *Cic. de Senect.*

———— ———— *Petite hinc, juveneſque, ſeneſque,*
Finem animo certum, miſeriſque viatica canis.

Perſ. Sat. V. 64, 5.

Quæ ſunt tradita antiquitùs, dicta ac facta præclarè, et nôſſe, et animo ſemper agitare, conveniet.

Quint. Inſt. l. XII. c. 2.

Jam molire animum, qui duret, et aſtrue formæ.
Solus ad extremos permanet ille rogos.
Nec levis, ingenuas pectus coluiſſe per artes,
Cura ſit, et linguas edidiciſſe duas.

Ov. Ars Am. l. II.

Ingenii egregia facinora, ſicuti anima, immortalia ſunt. *Sall. B. Jug. c.* 1.

Floriferis

Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,
Omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
Aurea, perpetuâ semper dignissima vitâ.

Lucret. l. III. 11–13.

Hæc studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium ac solatium præbent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur.

Cic. pro Archiâ.

Joculare tibi videtur, et sanè leve,
Dum nihil habemus majus, calamo ludimus.
Sed diligenter intuere has nænias;
Quantam sub illis utilitatem reperies!

Phædr. l. IV. prol.

Σκόπει τοίνυν ὡς ἱερὸν χρῆμα συμβουλή.

Lucian. adv. indoct.

Ipsis doctoribus hoc esse curæ velim, ut teneras adhuc mentes, more nutricum, mollius alant, et satiari velut quodam jucundioris disciplinæ lacte patiantur. Erit illud plenius interim corpus, quod mox adulta ætas astringat. Hinc spes roboris. Maciem namque et infirmitatem in posterum minari solet protinùs ommibus membris expressus infans. ——— Facile remedium est ubertatis: sterilia nullo labore vincuntur. Illa mihi in pueris natura minimum spei dabit in quâ ingenium judicio præsumitur. Materiam esse primùm volo, vel abundantiorem,

dantiorem, atque ultrà quàm oporteat fuſam. Multum inde decoquent anni; multum ratio limabit; aliquid velut uſu ipſo deteretur, ſit modò unde excîdi poſſit, et quod exculpi: erit autem, ſi non ab initio tenuem nimiùm laminam duxerimus, et quam cælatura altior rumpat.

Quintil. Inſt. l. II. c. 4.

——— Καθάπερ γὰρ σφραγῖδες τοῖς ἀπαλοῖς ἐναπομάττονται κηροῖς, οὕτως αἱ μαθήσεις ταῖς τῶν ἔτι παιδίων ψυχαῖς ἐναποτυπῶνται. *Plutarch. de lib. educ.*

Cùm jam profeceris tantum, ut ſit tibi etiam tui reverentia, licebit dimittas pædagogum: interim te aliquorum auctoritate cuſtodi. *Sen. Epiſt. 25.*

Etiam illud adjungo, ſæpiùs ad laudem atque virtutem naturam ſine doctrinâ, quàm ſine naturâ valuiſſe doctrinam. At, cùm ad naturam eximiam et illuſtrem acceſſerit ratio quædam et confirmatio doctrinæ, tum illud neſcio quid præclarum ac ſingulare exiſtit.

Cic. pro Archiâ.

——— Ἀποξῆναι χαλεπὸν
Φύσιος ἣν ἔχει τὶς ἀεί·
Καί τοι πολλοὶ ταῦτ' ἔπαθον·
Ξυνόντες γνώμαις ἰτέαις,
Μετεβάλλοντο τὸν τρόπον. *Ariſtoph. Veſpæ.*

Alimenta quæ accepimus, quamdiù in ſuâ qualitate perdurant et ſolida innatant ſtomacho, onera ſunt: at, cùm ex eo quod erant mutata ſunt, tum demum in vires

et

et in ſanguinem tranſeunt. Idem in his, quibus aluntur ingenia, præſtemus; ut quæcunque hauſimus non patiamur integra eſſe, ne aliena ſint. Concoquamus illa; alioquin in memoriam ibunt, non in ingenium.

Sen. Epiſt. 84.

Ut cætera animalia hominum cauſſâ ſinxerit providentia, quod omnibus naſcitur induſtriæ præmium eſt.

Quintil. Decl. XIII.

Adhuc de alieno liberalis ſum. Quare autem alienum dixi? quicquid benè dictum eſt ab ullo meum eſt.

Sen. Epiſt. 16.

Ut nox longa, quibus mentitur amica, dieſque
Longa videtur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum;
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quæ ſpem
Conſiliumque morantur agendi gnaviter id quod
Æquè pauperibus prodeſt, locupletibus æquè;
Æquè, neglectum, pueris ſenibuſque nocebit.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 1, 20-6.

SELECTA.

SELECTA.

UT flos in ſeptis ſecretus naſcitur hortis,
Ignotus pecori, nullo contuſus aratro;
Quem mulcent auræ, firmat ſol, educat imber;
Multi illum pueri, multæ optavere puellæ:
Idem quum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optavere puellæ.
Sic virgo, dum intacta manet, dum cara ſuis: ſed,
Quum caſtum amiſit, polluto corpore, florem,
Nec pueris jucunda manet, nec cara puellis. ——

Catull. Carm. nupt. 62.

Eſt demum vera felicitas felicitate dignum videri. — Plinii Paneg.

Ψυχῆς ἀγνῆς τόπον οἰκειότατον ἐπὶ γῆς οὐκ ἔχει Θεός.

Demoph. Sent.

Tu licet extremos latè dominere per Indos,
Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent,
Si metuis, ſi prava cupis, ſi duceris irâ,
Servitii patiere jugum; tolerabis iniquas
Interiùs leges. Tunc omnia jure tenebis
Cum poteris rex eſſe tui. ——

Claudian. de IV. conſulat. Honor.

Hominibus prodeſſe Natura jubet. Servi liberine ſint, ingenui an libertini, juſtæ libertatis an inter amicos datæ, quid refert? Ubicunque homo eſt, ibi beneficio locus eſt. — Sen. de vita beata, c. 24.

Quæ porro hæc pietas delubra aſpergere tabo!
Heu! primæ ſcelerum cauſæ mortalibus ægris
Naturam neſcire deûm! Juſta ite precari
Thure pio, cædumque feros avertite ritus.
Mite et cognatum eſt homini Deus. —

Sil. Ital. IV. 793-7.

Tantum manet quod virtute et recte factis ſis conſecutus. Horæ quidem cedunt, et dies, et menſes, et anni. — Cic. de ſenect.

—— Quod vivo detraxerit invida turba,
Poſt obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia poſt obitum fingit majora vetuſtas:
Majus ab exequiis nomen in ora venit.

Prop. l. III. el. 1. 21-24.

Ἀλλ' ἶσος γὰρ ὁ μόχθος ἐπ' ᾠόνι κύματα μετρεῖν
Ὅσσ' ἄνεμος χέρσονδε μετὰ γλαυκᾶς ἁλὸς ὠθεῖ,
Ἢ ὕδατι νίζειν θολερὰν ἰοειδέα πλίνθον,
Καὶ φιλοχειρήτην βεβλαμμένον ἄνδρα παρειπεῖν.

Theoc. Idyl. XVI. 60-63.

Nunquam Stygias fertur ad umbras
Inclyta virtus. —— ——

Sen. Herc. Oet. 1982, 3.

Effugit

Effugit mortem quiſquis contempſerit. Timidiſſimum quemque conſequitur. — Q. Curt. l. IV.

Paſſibus ambiguis Fortuna volubilis errat,
Et manet in nullo certa tenaxque loco:
Sed modo læta manet; vultus modo ſumit acerbos;
Et tantùm conſtans in levitate ſua eſt. —
Ov. Triſt. l. V. el. 9. 15-18.

Τὸ κράτιϛον, καὶ μὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν ἄριϛον· ἢ τὸ μὴ χρῆσθαι. — Diog. Laert. in Ariſtip.

Ratio ipſa, cui fræni traduntur, tamdiu potens eſt quamdiu diducta eſt ab affectibus: ſi miſcuit ſe illis, et inquinat, non poteſt continere quos ſubmovere potuiſſet. — Sen. de ira, l. I. c. 7.

Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum.
Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterque locum immeritum cauſatur iniquè:
In culpa eſt animus, qui ſe non effugit unquam.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 14. 10-13.

Τὸ ξίφος ἀμφιβαλῶ, μὴ πρὸς φόνον, ἀλλ' ἐς ἄμυναν·
Εἰδὲ δὲ μὴ χρήζοις μήτ' ἔπομαι, μήτ' ἀδίκως γε·
Ἦ γὰρ ἀποκτείνης ἐχθρὸν σόν, χεῖρα μιαίνεις.
Phocyl. 29-31.

——— Conſuetudo concinnat amorem:
Nam, leviter quamvis, quod crebro tunditur ictu
Vincitur in longo ſpatio tamen, atque labaſcit.

Nonne vides etiam guttas in ſaxa cadentes
Humoris longo in ſpatio pertundere ſaxa?

Lucret. l. IV. 1277-81.

Proprium humani ingenii eſt, odiſſe quem læſeris. — Tac. Vit. Agric.

——— Lucri bonus eſt odor ex re
Qualibet. Illa tuo ſententia ſemper in ore
Verſetur, diis atque ipſo Jove digna, poëtæ.
Unde habeas, quærit nemo; ſed oportet habere.
Hoc monſtrant vetulæ pueris poſcentibus aſſem:
Hoc diſcunt omnes, ante alpha et beta, puellæ.

Juv. Sat. XIV. 204-9.

Ὁ μὲν πάσης ἡδονῆς ἀπολαύων, καὶ μηδεμιᾶς ἀπιχόμενος, ἀκολαστός ἐστιν· ὁ δὲ πάσας φεύγων, ὥσπερ οἱ ἀγροικοι, ἀναίσθητος· ὁ δὲ μέσος ὁ σώφρων ἐστίν· ὑπὸ τῆς μεσότητος γὰρ καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία σώζεται.

And. Rhod. Eth. Nic. l. II. c. 2.

Nolite putare, P. C. ut in ſcena videtis, homines conſceleratos impulſu deorum terreri furiarum tædis ardentibus: ſua quemque fraus, ſuum facinus, ſuum ſcelus, ſua audacia, de ſanitate ac mente deturbat; hæ ſunt impiorum furiæ, hæ flammæ, hæ faces.

Cic. Orat. in Piſ.

Non bove mactato cœleſtia numina gaudent;
Sed, quæ præſtanda eſt et ſine teſte, fide.

Ov. Epiſt. 19. Acont. Cyd.

Magnus ille est qui fictilibus sic utitur quemadmodum argento: nec ille minor est qui sic argento utitur quemadmodum fictilibus. Infirmi animi est pati non posse divitias. — Sen. Epist. 5.

Ἔχοις μὲν ἐπὶ τᾶς ὄψιος ἰρύθημα μὲν, σαμαῖον αἰδῦς, ἀντὶ φύκιος· καλὸν ἀγγαδίαν δὲ, καὶ κοσμιότατα, καὶ σωφροσύναν, ἀντὶ χρυσῶ καὶ σμαράγδω. Melissæ epist. ad Clearetam.

Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber æquè; non acuta
Sic geminant Corybantes æra,
Tristes ut iræ. Hor. lib. I. ode 16. 5-9.

Veterrimæ quæque [amicitiæ], ut ea vina quæ vetustatem ferunt, esse debent suavissimæ.
Cic. de amicit.

Nulla vis flammæ tumidique venti
Tanta, nec telli metuenda torti,
Quanta cùm conjux viduata tædis
Ardet et odit. Sen. Med. 579-582.

Naturâ tenacissimi sumus eorum quæ rudibus annis percipimus; ut sapor, quo nova imbuas, durat: nec lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est, elui possunt. — Quint. Inst. Or. l. I. c. 1.

— E cœlo descendit, Γνῶθι σεαυτόν. Juv. Sat. XI. 27.

Quid

Quid tam ſollicitis vitam conſumimus annis,
Torquemurque metu, cæcâque cupidine rerum?
Æterniſque ſenes curis, dum quærimus ævum,
Perdimus; et, nullo votorum fine beati,
Victuros agimus ſemper, nec vivimus unquam?
Pauperiorque bonis quiſque eſt, quo plura parârit;
Nec quod habet numerat; tantùm quod non habet optat? Manil. Aſtron. IV. 1-7.

Deſine philoſophis pecuniâ interdicere: nemo ſapientiam paupertate damnavit. Habebit philoſophus amplas opes; ſed nulli detractas, nec alieno ſanguine cruentas; ſine cujuſquam injuria partas, ſine ſordidis quæſtibus; quarum tam honeſtus ſit exitus quàm introitus; quibus nemo ingemiſcat niſi malignus. — Sen. de vita beata, c. 23.

Χαλεπὸν τὸ μὴ φιλῆσαι·
Χαλεπὸν δὲ καὶ φιλῆσαι·
Χαλεπώτερον δὲ πάντων
Ἀποτυγχάνειν φιλοῦντα.
Anac. 735-738.

——— Non in caro nidore voluptas
Summa, ſed in teipſo eſt. Tu pulmentaria quære
Sudando. Pinguem vitiis, albumque, nec oſtrea,
Nec ſcarus, aut poterit peregrina juvare lagoïs.
Hor. Sat. l. II. ſat. 2, 19-22.

Quædam beneficia odimus. — Q. Curt. l. VI.

Militat

Militat omnis amans, et habet ſua caſtra Cupido:
Attice, (crede mihi,) militat omnis amans.
Quæ bello eſt habilis, Veneri quoque convenit, ætas.
Turpe ſenex miles; turpe ſenilis amor.

Ovid. Amor. l. I. el. 9.

Fortiſſimos ſibi pares quærit [Fortuna]; quoſdam faſtidio tranſit. Contumaciſſimum et rectiſſimum aggreditur, adverſus quem vim ſuam intendat. Ignem experitur in Mutio, paupertatem in Fabricio, exilium in Rutilio, tormenta in Regulo, venenum in Socrate, mortem in Catone. Magnum exemplum, niſi mala fortuna, non invenit.

Sen. de provid. c. 3.

Οὐδὶς ἀνθρώπων ὅτ' ἔσσιται, ὅτι πίφυκεν,
Ὅστις πᾶσιν ἀδὼν δύσεται εἰς ἀΐδυ·
Οὐδὲ γὰρ, ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
Ζεὺς Κρονίδης, θνητοῖς πᾶσιν ἀδὼν δύναται.

Theognis, 798-802.

Virtus, fama, decus, divina, humanaque, pulchris
Divitiis parent; quas qui conſtruxerit, ille
Clarus erit, fortis, juſtus, ſapiens etiam, et rex,
Et quidquid volet: hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnæ laudi fore. Quid ſimile iſti
Græcus Ariſtippus? qui ſervos projicere aurum
In mediâ juſſit Libyâ, quia tardiùs irent
Propter onus ſegnes. Uter eſt inſanior horum?

Hor. Sat. l. II. ſat. 3. 94-102.

Nulla

Nulla tam modeſta felicitas eſt, quæ malignitatis dentes vitare poſſit. At quo receſſu quoſdam fugeris, aut quibus infulis miſericordiæ permulſeris, non cohibebis ne alienis malis, perinde ac bonis ſuis, lætentur ac geſtiant. Divites ſunt aliorum jacturis, locupletes calamitatibus, immortales funeribus.

Val. Max. l. IV. c. 7.

— Εἰ δέ ἐστι καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεὸς ἐπιμιξία, ὁ μὲν εὐσεβὴς φίλος θεῷ, ὁ δὲ δεισιδαίμων κόλαξ θεοῦ.

Max. Tyr. Diſſert. IV.

Qualem, Flacce, velim, quæris, nolimve, puellam?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium eſt, atque inter utrumque, probamus:
Nec volo quod cruciet, nec volo quod ſatiet.

Mart. l. I. epig. 58.

Non conturbabit ſapiens publicos mores; nec populum in ſe, vitæ novitate, convertet.

Sen. Epiſt. 14.

Τῷ Θεῷ δανείζει τις τὰς ἀγαθὰς προαιρέσεις καὶ πράξεις.

Simplic. in Epict. c. 37.

Prodigus et ſtultus donat quæ ſpernit et odit.
Hæc ſeges ingratos tulit, et feret omnibus annis.
Vir bonus et ſapiens dignis ait eſſe paratum:
Nec tamen ignorat quid diſtent æra lupinis.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 7. 20-24.

Mirabile

Mirabile quidem paupertatis ingenium; ſingularumque rerum quaſdam artes fames edocuit.

Petron. Arb.

Quàm malè conſueſcit, quàm ſe parat ille cruori
Impius humano, vituli qui guttura cultro
Rumpit, et immotas præbet mugitibus aures;
Aut qui vagitus ſimiles puerilibus hœdum
Edentem jugulare poteſt; aut alite veſci
Cui dedit ipſe cibos! Quantum eſt quod deſit in illis
Ad plenum facinus, quò tranſitus inde paratur!

Ovid. Met. XV. 463-469.

Adulatio quàm ſimilis eſt amicitiæ! Non imitatur tantùm illam, ſed vincit et præterit: apertis et propitiis auribus recipitur, et in præcordia ima deſcendit, eo ipſo gratioſa quo lædit.—Sen. Epiſt. 45.

——— Ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
Εἰς ἄφενον σπεύδοντ'. Ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι.
Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων·
Καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.

Heſiod. Op. et D. l. I. 23-26.

——— Regna timentur
Ob ferrum, et ſævis libertas uritur armis;
Ignoratque datos, ne quiſquam ſerviat, enſes.

Lucan. l. IV. 577-579.

Non fortunâ homines æſtimabo, ſed moribus. Sibi quiſque dat mores: conditionem caſus aſſignat.

Macrob. Saturn. l. I. c. 11.

Ut nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo!
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo!

Perſ. Sat. IV. 23, 4.

Σὺ προηγέμενον εἶ· σὺ ἀπόσπασμα εἶ τοῦ Θεοῦ· ἔχεις τι ἐν σταυλῷ μέρος ἐκεῖνος· τί δὲ ἀγνοεῖς σου τὴν εὐγένειαν;

Arrian. l. II. c. 8.

Hic [Alexander] a pueritia latro gentiumque vaſtator, tam hoſtium pernicies quàm amicorum; qui ſummum bonum duceret terrori eſſe cunctis mortalibus; oblitus, non ferociſſima tantùm, ſed ignaviſſima quoque animalia, timeri, ob virus malum.

Sen. de benef. l. I. c. 13.

Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα, κοὐκ ὀνήσιμα. — Soph. Ajax.

Lætus in præſens animus quod ultra eſt
Oderit curare; et amara lento
Temperet riſu. Nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit ſenectus:
Et mihi forſan, tibi quod negârit,
Porriget hora.

Hor. l. II. ode 16, 25-32.

Familiare

Familiare eſt hominibus, omnia ſibi ignoſcere, nihil aliis remittere ; et invidiam rerum non ad cauſam, ſed ad voluntatem perſonaſque, dirigere.

V. Paterc. l. II.

Qui ſe volet eſſe potentem,
Animos domet ille feroces ;
Nec victa libidine colla
Fœdis ſummittat habenis.
Etenim, licet Indica longè
Tellus tua jura tremiſcat,
Et ſerviat ultima Thule,
Tamen atras pellere curas,
Miſeraſque fugare querelas,
Non poſſe, potientia non eſt.

Boeth. Conſ. Phil. l. III.

Falsò queritur de natura ſua genus humanum, quòd, imbecilla atque ævi brevis, ſorte potius quàm virtute regatur : nam, contra reputando, neque majus aliud, neque præſtabilius, invenias ; magiſque naturæ induſtriam hominum, quàm vim aut tempus, deeſſe. — Sall. Bell. Jug. ſub init.

Μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν,
Γῆρας ψέγοντες καὶ μακρὸν χρόνον βίου·
Ἦλθ' δ' ἐγγὺς ὕλθη θάνατος, οὐδεὶς βούλεται
Θνήσκειν· τὸ γῆρας δ' οὐκ ἔτ' ἐς' αὐτοῖς βαρύ.

Eurip. Alceſt.

Quis neſcit, Voluſi Bithynice, qualia demens
Ægyptus portenta colat? Crocodilon adorat
Pars hæc: illa pavet ſaturam ſerpentibus ibin.
Effigies ſacri nitet aurea cercopitheci,
Dimidio magicæ reſonant ubi Memnone chordæ,
Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis.
Illic cœruleos, hic piſcem fluminis, illic
Oppida tota canem venerantur; nemo Dianam.
Porrum et cepe nefas violare et frangere morſu!
O ſanctas gentes, quibus hæc naſcuntur in hortis
Numina! Lanatis animalibus abſtinet omnis
Menſa. Nefas illic fœtum jugulare capellæ:
Carnibus humanis veſci licet! ———

Juv. Sat. XV. 1-13.

Θυγάτηρ ἐπίγαμος, κἂν ὅλως μηδὲν λαλῇ,
Διὰ τῆ σιωπᾷν πλεῖστα περὶ αὐτῆς λέγει.

Menand. fragm.

Quibuſdam libenter parcas: a quibuſdam te vindicare faſtidias; et non aliter quàm ab animalibus parvis, et obterentem inquinantibus, reducenda manus eſt. — Sen. de clement. l. I. c. 21.

——— Cur indecores in limine primo
Deficimus? cur ante tubam tremor occupat artus?
Multa dies variuſque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius: multos alterna reviſens
Luſit, et in ſolido rurſus Fortuna locavit.

Virg. Æn. XI. 423-427.

Non

Non æſtimatione cenſûs, verùm victu atque cultu, terminatur pecuniæ modus. Non eſſe cupidum, pecunia eſt: non eſſe emacem, vectigal eſt: contentum verò ſuis rebus eſſe, maximæ ſunt certiſſimæque divitiæ. — Cic. Paradox. VI.

Certus amor morum eſt. Formam populabitur ætas:
Et placitus rugis vultus aratus erit.
Tempus erit quo vos ſpeculum vidiſſe pigebit;
Et veniet rugis altera cauſa dolor.
Sufficit, et longum probitas perdurat in ævum;
Perque ſuos annos hinc bene pendet amor.
Ovid. de medic. fac.

Οὐχ αἱ φύσεις τῶν πραγμάτων ὅτ' ὠφελοῦσιν ὅτε βλάπτουσιν ἡμᾶς, ἀλλ' αἱ τῶν ἀνθρώπων χρήσεις καὶ πράξεις ἀπάντων ἡμῖν αἴτιαι τῶν συμβαινόντων εἰσίν. — Iſoc. Panath.

Pars ſuperior mundi, et ordinatior, ac propinqua ſideribus, nec in nubem cogitur, nec in tempeſtatem impellitur, nec verſatur in turbinem; omni tumultu caret: inferiora fulminant. Eodem modo ſublimis animus, quietus ſemper, et in ſtatione tranquilla collocatus, intra ſe premens quibus ira contrahitur, modeſtus et venerabilis eſt, et diſpoſitus: quorum nihil invenies in irato. — Sen. de ira, III. 6.

Nullum numen habes ſi ſit prudentia. Nos te,
Nos facimus, Fortuna, deam, cœloque locamus.
Juv. Sat. X. 365, 6.

Quid

Quid mihi divitiæ, quarum ſi demeris uſum,
Quamvis largus opum, ſemper egenus ero?
Imò etiam pœna eſt partis incumbere rebus,
Quas cum poſſideas eſt violare nefas.
Non aliter ſitiens vicinas Tantalus undas
Captat, et appoſitis abſtinet ora cibis.
Efficior cuſtos rerum magis ipſe mearum,
Conſervans aliis quæ periere mihi:
Sicut in auricomis pendentia plurimus hortis
Pervigil obſervat non ſua poma draco.

C. Gall. Eleg. I. 181–190.

Οὗτος φιλόσοφος· διά τι; τρίβωνα μὲν ἔχει καὶ κόμην· οἱ δὲ ἀγύρται τι ἔχουσι; — Arrian. l. IV. c. 8.

Ut ſcias ſubeſſe animis, etiam in peſſima abductis, boni ſenſum, nec ignorari turpe, ſed negligi; omnes peccata diſſimulant; et, quamvis feliciter ceſſerint, fructu illorum utuntur; ipſa ſubducunt. At bona conſcientia prodire vult, et conſpici: ipſas nequitia tenebras timet. — Sen. Epiſt. 97.

Quis expedivit pſittaco ſuum χαῖρε,
Picaſque docuit verba noſtra conari?
Magiſter artis, ingeniique largitor,
Venter, negatas artifex ſequi voces.
Quod ſi doloſi ſpes refulſerit nummi,
Corvos poetas et poetrias picas
Cantare credas Pegaſeium melos.

Perſ. prolog. 8–14.

Quo

Quo quiſque eſt major, magis eſt placabilis iræ;
Et faciles motus mens generoſa capit.
Corpora magnanimo ſatis eſt proſtrâſſe leoni:
Pugna ſuum finem, cum jacet hoſtis, habet.
At lupus et turpes inſtant morientibus urſi,
Et quæcunque minor nobilitate fera eſt.

Ov. Triſt. l. III. el. 5. 31-36.

Ζεὺς ἐπάγει μερόπεσσι δι' ἠέρος ἤθιον ἦμαρ,
Ἐκ τ' ὀλοῆς νέσοιο πίλει σθένος, ἔκ τε μόθοιο
Εἰρήνη· τὰ δὲ πάντα μεταμείβεται ἔργα.

Q. Calab. IX. 107–109.

Pythagoras et Plato, locupletiſſimi auctores, quo in ſomnis certiora videamus, præparatos quodam cultu atque victu proficiſci ad dormiendum jubent. Fabâ quidem Pythagorei utique abſtinuere; quaſi verò eo cibo mens, non venter, inflетur. Sed, neſcio quomodo, nihil tam abſurdè dici poteſt, quod non dicatur ab aliquo philoſophorum.

Cic. de divinat.

Aſpicimus populos, quorum non ſufficit iræ
Occidiſſe aliquem; ſed pectora, brachia, vultum,
Crediderint genus eſſe cibi. Quid diceret ergo,
Vel quòd non fugeret, ſi nunc hæc monſtra videret,
Pythagoras? cunctis animalibus abſtinuit qui
Tanquam homine, et ventri indulſit non omne legumen.

Juv. Sat. XV. 169–174.

Magnos

Magnos homines virtute metimur, non fortunâ.

Cor. Nep. in Eumen.

Imperioſus intra limen, atque impotens, humilis foris, et tam contemptus quàm contemnens. Neque enim ulli magis abjiciunt animos quàm qui improbè tollunt: nullique ad calcandos alios paratiores quàm qui contumelias facere accipiendo didicerunt. — Sen. de benef. l. III. c. 28.

Εἰ μὲν πράττοιτό τι μεθ' ἡδονῆς αἰσχρὸν, ἡ μὲν ἡδονὴ παρῆλθε, τὸ δὲ κακὸν μένει· εἰ δὲ πράττοιτό τι μετὰ πόνου καλὸν, ὁ μὲν πόνος παρῆλθε, τὸ δὲ καλὸν μένει.

Hieroc. in Aur. Carm.

Quis fuit horrendos primus qui protulit enſes?
Quàm ferus et verè ferreus ille fuit!
Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata;
Tum brevior diræ mortis aperta via eſt.
At nihil ille miſer meruit: nos ad mala noſtra
Vertimus in ſævas quod dedit ille feras.
Divitis hoc vitium eſt auri; nec bella fuerunt
Faginus aſtabat quum ſcyphus ante dapes:
Non arces, non vallus erat; ſomnumque petebat,
Securus, varias dux gregis inter oves.

Tibull. El. XI. 1-10.

Ὦ ἱκανὸν ὕδωρ, ἀλλὰ τοῦτό γε αἰσχρὸν ὕδωρ.

Timoth. ap. Ælian. Var. Hiſt. XIV. 3.

Perdidi

Perdidi beneficium. Numquid, quæ conſecravimus, perdidiſſe nos dicimus? Inter conſecrata beneficium eſt; etiam ſi male reſpondit, bene conlatum. —— Querela amiſſi beneficii non bene dati ſignum eſt. — Sen. de benef. l. VII. c. 29.

Extra fortunam eſt quicquid donatur amicis.
Quas dederis ſolas ſemper habebis opes.
Mart. l. V. epig. 43.

—— Εὖ γὰρ ὁ ἀποφηνάμενος τὶ θειοῖς ὅμοιον ἴχομεν, Εὐεργεσίαν, εἶπε, καὶ ἀλήθειαν.
Longin. de Sublim. ſect. 2.

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? Quid terras alio calentes
Sole mutamus? Patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitioſa naves
Cura; nec turmas equitum relinquit;
Ocyor cervis, et agente nimbos
Ocyor Euro.
Hor. l. II. ode 16, 17–24.

Plurimum valet animi præſtantia, quam nec metus frangat, nec acclamatio terreat, nec auctoritas ultra debitam reverentiam tardet. Nam, ut abominanda ſunt contraria his vitia, confidentiæ, temeritatis, improbitatis, arrogantiæ; ita, citra conſtantiam, fiduciam, fortitudinem, nihil ars, nihil

ſtudium, nihil profectus ipſe profuerit; ut ſi des arma timidis et imbellibus.

Quintil. Inſt. l. XII. c. 5.

Θνητὸν ὄν γε τὸ ἀνθρώπειον, ἐκ τῆς μίξεως καὶ κοινωνίας τῇ γάμῳ ἀθάνατον γέγονεν, ἐκ τῆς διαδοχῆς τῶν ἐπιγινομένων, ὥσπερ φῶς ἀναπτόμενον καὶ διαμένον καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις, τῇ γεννήσει τῇ ἀνθρώπῳ, καὶ μήποτε ἀποσβεννύμενον· καὶ τοῦτον ἄν τις εἴποι δικαίως ἔρανον κάλλιστον, ὐ χρημάτων οὐδὲ κτημάτων τινῶν, ἀλλ' αὐτῆς τῆς φύσεως καὶ τοῦ γένους.

Dionyſ. Halic. Τέχνη, ſub init.

— Illa laus eſt, magno in genere, et in divitiis maximis,
Liberos hominem educare, generi monumentum, et ſibi.

Plaut. Mil. Glor. act. III. ſc. 1.

Quis furor eſt atram bellis arceſſere mortem!
Imminet, et tacito clam venit illa pede.

Tibul. el. XI. 33, 34.

Et nomen pacis dulce eſt, et ipſa res ſalutaris. Sed inter pacem et ſervitutem plurimum intereſt. Pax eſt tranquilla libertas: ſervitus poſtremum malorum omnium, non modò bello, ſed morte etiam, repellendum. — Cic. Philipp. II.

Cæſaris hæc virtus, et gloria Cæſaris hæc eſt;
Illâ, quâ vicit, condidit arma manu.

Prop. l. II. el. 16, 41, 42.

Ἀρχὴ ἄνδρα δεικνύει. — Pittac. ap. Diog. Laert.

Non

Non quiſquam fruitur veris odoribus,
Hyblæos latebris nec ſpoliat favos,
Si fronti caveat, ſi timeat rubos.
Armat ſpina roſas: mella tegunt apes.
Creſcunt difficili gaudia jurgio;
Accenditque magis, quæ refugit, Venus.
Quod flenti tuleris, plus ſapit, oſculum.

Claud. in nupt. Honorii et Mar.

——— Non rete accipitri tenditur, neque milvio, Qui malè faciunt nobis: illis, qui nihil faciunt, tenditur. Ter. Phorm. act. 2, ſc. 2.

Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐρέω, φρονέουσι καὶ αὐτοῖς.
Ὣδ' ἴρηξ προσέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον,
Ὑψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων, ὀνύχεσσι μεμαρπώς·
Ἣ δ' ἐλεὸν, γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι,
Μύρετο· τὴν δ' ὀγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε.
Δαιμονίη, τί λίλακας; ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων·
Τῇδ' εἶς ἣ σ' ἂν ἐγώ περ ἄγω, καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν·
Δειπνον δ', αἴκ' ἐθέλω, ποιήσομαι, ἠὲ μεθήσω.
Ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν·
Νίκης τε στέρεται, πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.
Ὣς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ, ταναυσίπτερος ὄρνις.

Heſiod. Op. et D. l. I. 200-210.

Fures privatorum furtorum in nervo atque in compedibus ætatem agunt; fures publici in auro atque in purpura. — M. Cato, ap. A. Gell. XI. 18.

Si me, Diſarius inquit, aliquis ex plebe imperitorum de hac quæſtione [de cibo] conſuluiſſet, quia plebeia ingenia magis exemplis quàm ratione capiuntur, admonuiſſe illum contentus forem inſtitutionis pecudum; quibus cum ſimplex et uniformis cibus eſt, multo ſaniores ſunt corporibus humanis.

Macrob. Saturn. l. VII. c. 4.

Quare tam multis a te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, et uſque gemis?
Geſtatur tecum ſellâ, pariterque lavatur.
Cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum.
Ebria Setino fit ſæpe, et ſæpe Falerno;
Nec niſi poſt niveam Cæcuba potat aquam.
Circumfuſa roſis, et nigra recumbit amomo;
Dormit et in pluma, purpureoque toro.
Cum ſic tam pulchre, tam belle, vivat apud te,
Ad Damam * potius vis tua febris eat?

Mart. l. XII. epig. 17.

* Inopem quendam, a quo minus laute exciperetur febris.

——— Καὶ γὰρ ἐν βαρχυθμασιν
Ὁ νῦς ὁ σώφρων ὐ διαφθαρήσιται.

Diog. Laert. Ariſtip.

Auream quiſquis mediocritatem
Diligit tutus caret obſoleti
Sordibus tecti; caret invidendâ
Sobrius aulâ.

Hor. l. II. ode 10, 5-8.

Præparetur

Præparetur animus contra omnia. Sciat ſe veniſſe ubi

Luctus et altrices poſuere cubilia curæ,
Pallenteſque habitant morbi, triſtiſque ſenectus.

In hoc contubernio vita degenda eſt. Effugere iſta non potes; contemnere potes: contemnes autem ſi ſæpe cogitaveris et futura præſumpſeris. Nemo non fortius ad id, cui ſe diu compoſuerat, acceſſit; et duris quoque, ſi præmeditata erant, obſtitit: at, contrà, imparatus etiam leviſſima expavit.

Sen. Epiſt. 107.

Ἠδύ τι θαρσαλέαις τὸν μαλερὸν τίνειν βίον
Ἐλπίσι, φαναῖς θυμὸν ἀλδαίνουσαν
Ἐν εὐφροσύναις. ———

Æſchyl. Prometh.

Nihil eſt tam occupatum, tam multiforme, tot ac tam variis affectibus conciſum atque laceratum, quàm mala mens. Nam, et cum inſidiatur, ſpe, curis, labore, diſtringitur; et, jam cum ſceleris compos fuerit, ſolicitudine, pœnitentia, pœnarum omnium expectatione, torquetur. Quis, inter hæc, literis aut ulli bonæ arti locus? non hercle magis quàm frugibus in terrâ ſentibus ac rubis occupatâ.

Quintil. Inſt. l. XII. c. 1.

——— Proſperum ac felix ſcelus
Virtus vocatur. ———

Sen. Herc. Fur. 250, 1.

Multis

Multis terribilis, caveto multos.

Auſon. Periand. ſent.

Omne ſub regno graviore regnum eſt.
Quem dies vidit veniens ſuperbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimiùm ſecundis:
Nemo deſperet meliora lapſis.
Miſcet hæc illis, prohibetque Clotho
Stare fortunam. Rotat omne fatum.
Nemo tam divos habuit faventes,
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri.
Res deus noſtras celeri citatas
Turbine verſat. Sen. Thyeſt. 610-620.

Ἐκεῖνον πρῶτον μάθε, ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηίων ἐστὶ πρηγμάτων· περιφερόμενος δὲ οὐκ ἐᾷ ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχέειν.

Herodot. Clio, c. 217.

Non votis neque ſuppliciis muliebribus auxilia deorum parantur: vigilando, agendo, bene conſulendo, proſpere omnia cedunt. Ubi ſocordiæ tete atque ignaviæ tradideris, nequicquam deos implores: irati infeſtique ſunt. P. Cato, ap. Salluſt.

Otio qui neſcit uti plus habet negotii,
Otii minus, quàm cùm eſt negotium in negotio.

Ennius, ap. A. Gell. l. XIX. c. 10.

Οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις.

Prodic. Herc.

Quòd

Quòd ſi deficiant vires, audacia certe
Laus erit. In magnis et voluiſſe ſat eſt.
Propert. l. II. el. 10, 5, 6.

Gloria umbra virtutis eſt: etiam invitos comitabitur. Sed, quemadmodum aliquando umbra antecedit, aliquando ſequitur; ita gloria aliquando ante nos eſt, viſendamque ſe præbet; aliquando in averſo eſt, majorque quo ſerior, ubi invidia ſeceſſit. Quamdiu videbatur furere Democritus! Vix recepit Socratem fama. Quamdiu Catonem civitas ignoravit! reſpuit, nec intellexit niſi cum perdidit. Rutilli innocentia ac virtus lateret, niſi accepiſſet injuriam: dum violatur effulſit. Sen. Epiſt. 79.

Ἀθάνατοι μὲν οὐκ ἂν δυνηθείημεν γενέσθαι· ἐκ δὲ δὴ τοῦ καλῶς ζῆσαι, καὶ ἐκ τοῦ καλῶς τελευτῆσαι, καὶ τοῦτο τρόπον τινὰ κτώμεθα. Dio Caſſ. l. LIII.

Virtutem incolumem odimus:
Sublatam ex oculis quærimus invidi.
Hor. l. III. ode 24, 31, 2.

Perge; —— nomenque tuum commenda immortalitati: atque hæc omnia quæ habent ſpeciem gloriæ, collecta inaniſſimis ſplendoris inſignibus, contemne; brevia, fugacia, caduca, exiſtima. Verum decus in virtute poſitum eſt; quæ maximè illuſtratur magnis in rempublicam meritis.
Cic. Epiſt. l. X. ep. 12.

Inſitum

Inſitum mortalibus, naturâ, recentem aliorum felicitatem ægris oculis introſpicere, modumque fortunæ a nullis magis exigere quàm [ab iis] quos in æquo vidêre. Tac. Hiſt. I. II.

—— Poſtquam Fortuna loci caput extulit hujus,
Et tetigit ſummos vertice Roma deos,
Creverunt et opes, et opum furioſa cupido;
Et, cum poſſideant plurima, plura volunt.
Quærere ut abſumant, abſumpta requirere certant;
Atque ipſæ vitiis ſunt alimenta vices.
Sic, quibus intumuit ſuffuſâ venter ab undâ,
Quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ.
Ovid. Faſt. I. 209–16.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πίλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.
Heſiod. Op. et D. II. 304.

Sera parſimonia in fundo eſt: non enim tantùm minimum in imo, ſed peſſimum, remanet.
Sen. Epiſt. 1.

Ὡς τεθνηξόμενος, τῶν σῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυε·
Ὡς δὲ βιωσόμενος, φείδεο σῶν κτεάνων.
Ἐσὶ δ' ἀνὴρ σοφὸς ἔτος, ὃς, ἄμφω ταῦτα νοήσας,
Φειδοῖ κ' δαπάνῃ μέτρον ἐφημόσατο.
Lucianī epig.

Eſt quædam luxuria, quamvis omnis eſt vitioſa atque turpis, tamen ingenuo ac libero dignior.
Cic. Orat. in L. Piſ.

Non

Non ab Epicuro impulsi [quidam] luxuriantur; sed, vitiis dediti, luxuriam suam in philosophiæ sinu abscondunt, et eò concurrunt ubi audiunt laudari voluptatem. ——— Itaque, quod unum habebant in malis bonum, perdunt — peccandi verecundiam.

Sen. de vit. beat. c. 12.

——— Ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa et mutari nescia: nam quis
Peccandi finem posuit sibi? quando recepit
Ejectum semel attritâ de fronte ruborem?

Juv. Sat. XIII. 239-242.

Qui modum igitur vitio quærit similiter facit ut si posse putet eum, qui se e Leucata præcipitaverit, sustinere se cum velit. Ut enim id non potest, sic animus perturbatus et incitatus nec cohibere se potest, nec, quo loco volt, insistere.

Cic. Disp. Tusc. IV. 18.

Τὰ μὲν ἄλλα ζῶα, ταῖς τῆ σώματος ἐπιθυμίαις αὐταῖς δουλεύοντα, διὰ μόνας ταύτας σφάλλεται· τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ προσδιδοξοποιημένον, οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἀλογιστίαν, ἢ διὰ τὴν φύσιν, ἁμαρτάνει.

Polyb. Excerp. de virt. et vit. l. XVII.

Cum hæc pervideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum
Quàm aut aquila aut serpens Epidaurius? ———

Hor. Sat. l. I. sat. 3, 25-27.

Plaude tuo Marti, miles. Nos odimus arma.
Pax juvat, et mediâ pace repertus amor.
Ov. Amor. l. III. el. 2.

Crudelitas minime humanum malum eſt. —— Ferina iſta rabies eſt ſanguine gaudere et vulneribus, et, abjecto homine, in ſilveſtre animal tranſire.
Sen. de clement. l. I. c. 24.

— Laſcivus Amor rixæ mala verba miniſtrat,
Inter et iratum lentus utrumque ſedet.
Ah! lapis eſt, ferrumque, ſuam quicunque puellam
Verberat: e cœlo deripit ille deos.
Sit ſatis e membris tenuem perſcindere veſtem:
Sit ſatis ornatus diſſiluiſſe comæ.
Sit lachrymas moviſſe ſatis. Quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella poteſt:
Sed manibus qui ſævus erit, ſcutumque ſudemque
Is gerat, et miti ſit procul a Venere.
Tibul. el. XI. 57-66.

—— Οὐ μὲν γὰρ τῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή. —— Hom. Odyſſ. Z.

In amore hæc omnia inſunt vitia; injuriæ,
Suſpiciones, inimicitiæ, induciæ,
Bellum, pax rurſum. —— Ter. Eun. act. I. ſc. 1.

Nemo regere poteſt, niſi qui et regi.
Sen. de ira, l. II. c. 15.

Felices,

Felices, ter et amplius,
Quos irrupta tenet copula; nec, malis
Divulsus querimoniis,
Suprema citius solvet amor die.
Hor. l. I. ode 13, 17-20.

Ita compositi sumus, ut nos quotidiana, etiamsi admiratione digna sunt, transeant: contrà, minimarum quoque rerum, si insolitæ prodierunt, spectaculum dulce fiat. Hic itaque cœtus astrorum, quibus immensi corporis pulchritudo distinguitur, populum non convocat: at, cum aliquid ex more mutatum est, omnium vultus in cœlo est. Sol spectatorem, nisi cum deficit, non habet. Nemo observat lunam, nisi laborantem. Tunc urbes conclamant: tunc pro se quisque superstitione vanâ trepidat. Sen. Quæst. Nat. VII. 1.

Ταράσσουσι τοὺς ἀνθρώπους, οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν πραγμάτων δόγματα. Epict. c. 10.

—— Veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis
In tenebris metuunt; sic nos in luce timemus,
Interdum, nihilo quæ sunt metuenda magis quàm
Quæ pueri in tenebris pavitant finguntque futura.
Hunc igitur terrorem animi, tenebrasque, necesse 'st
Non radii solis, neque lucida tela diei,
Discutiant, sed naturæ species, ratioque.
Lucret. l. II. 54-60. III. 87-93. IV. 34-40.

—— Sæpe acri potior prudentia dextrâ.

V. Flac. Arg. IV. 622.

Temeritas — ubi primum impetum effudit, velut quædam animalia amiſſo aculeo, torpet.

Q. Curt. l. IV.

—— Eventus ſtultorum magiſter eſt.

Liv. dec. III. l. 2.

—— Παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.

Heſiod. Op. et D. l. I. 216.

—— Non parvas animo dat gloria vires;
Et fœcunda facit pectora laudis amor.

Ov. Triſt. l. V. el. 13, 37, 8.

Plures magnum ſæpe nomen falſis vulgi opinionibus abſtulerunt: quo quid turpius excogitari poteſt? nam, qui falſo prædicantur, ſuis ipſi neceſſe eſt laudibus erubeſcant. Quæ ſi etiam meritis conquiſitæ ſunt, quid tamen ſapientis adjecerint conſcientiæ, qui bonum ſuum non populari rumore, ſed conſcientiæ veritate, metitur?

Boeth. Conſ. Philoſ. l. III.

Fallit enim vitium ſpecie virtutis et umbrâ,
Cùm ſit triſte habitu, vultuque et veſte ſeverum.

Juv. Sat. XIV. 109, 10.

Βροτοῖς ἅπασιν ἡ συνείδησις θεός. Anon.

Mihi

Mihi quidem laudabiliora videntur omnia quæ ſine venditatione et ſine populo teſte fiunt; non quod fugiendus ſit; (omnia enim benefacta in luce ſe collocari volunt;) ſed tamen nullum theatrum virtuti conſcientiâ majus eſt.

Cic. Diſp. Tuſc. II. 25.

Etiam ſapientibus, cupido gloriæ noviſſima exuitur. Tac. Hiſt. IV.

Spe metum tempera. Nihil tam certum eſt, ex his quæ timentur, ut non certius ſit et formidata ſubſidere, et ſperata decipere. Ergo et ſpem ac metum examina; et, quoties incerta erunt omnia, tibi fave; crede quod mavis. Sen. Epiſt. 13.

——— Quod optanti divûm promittere nemo
Auderet, volvenda dies, en! attulit ultro.

Virg. Æn. IX. 6, 7.

Sus fera, jam gravior, maturi pignora ventris
Emiſit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus; ſed, matre cadente, cucurrit.
O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!

Mart. Spectac. ep. XIV.

Ἔλεγεν ὁ Πλάτων τὰς ἐλπίδας ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι. Æl. Var. Hiſt. l. III. c. 29.

——— Credula vitam
Spes fovet, et fore cras ſemper ait melius.

Spes

Spes alit agricolas : ſpes fulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
Hæc laqueo volucres, hæc captat arundine piſces,
Quum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiam validâ ſolatur compede vinctum :
Crura ſonant ferro, ſed canit inter opus.

Tibul. l. II. el. 7, 1-8.

Prudens futuri temporis, exitum
Caliginoſâ nocte premit Deus,
Ridetque ſi mortalis ultra
Fas trepidat. Quod adeſt memento
Componere, æquus : cætera fluminis
Ritu feruntur. ———

Hor. l. III. ode 29, 29-34.

Puto multos potuiſſe ad ſapientiam pervenire, niſi putâſſent ſe perveniſſe. — Sen. de tranquil. an. c. 1.

Quiſquis plus juſto non ſapit, ille ſapit.

Mart. l. XIV. epig. 210.

Οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι, οὐκ εἰδὼς· ἐγὼ δὲ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. Ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.

Plato, Apol. Soc.

Aſſentatio, vitiorum adjutrix, procul amoveatur ; quæ non modò amico, ſed ne libero quidem, digna eſt : aliter enim cum tyranno, aliter cum amico, vivitur. Cic. de amicit.

Non

Non tulit Cœlius assentientem, sed exclamavit, Dic aliquid contra, ut duo simus.

Sen. de ira, l. III. c. 8.

Τυράννῳ οὐδὲις φίλος, βασιλεῖ δὲ οὐδὲις κόλαξ· βασιλείας δὲ τυραννίδος θειότερον. Max. Tyr. Diss. IV.

Invitus mehercule dico, quoniam et aliter accipi potest, ipsam verecundiam (vitium quidem, sed amabile, et quæ virtutes facillime generet) esse interim adversam, multisque in causa fuisse, ut bona ingenii studiique, in lucem non prolata, situ quodam secreti consumerentur. Sciat autem, si quis hæc forte minus adhuc peritus distinguendi vim cujusque verbi leget, non probitatem a me reprehendi, sed verecundiam, quæ est timor quidam reducens animum ab iis quæ facienda sunt; unde confusio, et cœpti pœnitentia, et subitum silentium. Quis porro dubitet vitiis adscribere affectum, propter quem facere honestum pudet? — Quint. Inst. XII. 5.

Nescis quid sit amor, juvenis, si ferre recusas
Immitem dominam, conjugiumque ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas:
Vincuntur molli pectora dura prece.

Tibul. l. III. el. 4. 73-76.

Galla, nega: satiatur amor nisi gaudia torquent:
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

Mart. l. IV. epig. 38.

Infinito

Infinito dolore, cùm aliquem ex cariſſimis amiſeris, affici, ſtulta indulgentia eſt; et nullo, inhumana duritia. Optimum inter pietatem et rationem temperamentum eſt, et ſentire deſiderium, et opprimere. Sen. de conſolat. ad Helv. c. 16.

——— Quin tu jam vulnera* ſedas,
Et tollis luctu merſum caput? Omnia functa
Aut moritura vides. Obeunt nocteſque, dieſque,
Aſtraque; nec ſolidis prodeſt ſua machina terris.
Nam populos, mortale genus, plebiſque caducæ
Quis fleat interitus? Hos bella, hos æquora, poſcunt:
His amor exitio; furor his, et ſæva cupido.
Ut ſileam morbos, hos ora rigentia brumæ,
Illos implacido lethalis Sirius igni,
Hos manet imbrifero pallens autumnus hiatu.
Ortum quicquid habet, finem timet. Ibimus, omnes
Ibimus: immenſis urnam quatit Æacus umbris.
Aſt hic, quem gemimus, felix, homineſque, deoſque,
Et dubios caſus, et cæcæ lubrica vitæ,
Effugit, immunis fati. Non ille rogavit,
Non timuit, meruitve, mori. Nos ánxia plebes,
Nos miſeri; quibus, unde dies ſuprema, quis ævi
Exitus, incertum; quibus inſtet fulmen ab aſtris;
Quæ nubes fatale ſonent. ———

Stat. Sylv. l. II. ſyl. 1.

* Τῆς ψυχῆς τραυμάτων αἷμα τὸ δάκρυον.

Gregor. Nyſſ.

Amiſſum

Amiſſum non flet, cum ſola eſt Gellia, patrem?
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lachrymæ.
Non dolet hic, quiſquis laudari, Gellia, quærit.
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

Mart. l. I. epig. 34.

Excidunt etiam retinentibus lachrymæ, et animum profuſæ levant. Quid ergo eſt? Permittamus illis cadere; non imperemus. Fluant quantum affectus ejecerit, non quantum poſcet imitatio. Nihil vero mœrori adjiciamus, nec illum ad alienum augeamus exemplum. Plus oſtentatio doloris exigit quàm dolor. Sen. Epiſt. (conſolat.) 99.

——— ——— Τὴν αὐτὴν ὁδὸν,
Ἐάν τε κλαίῃς, ἄν τε μὴ, πορεύσεται [τὰ πράγματα].
Τί οὖν πλέον ποιοῦμεν; ὠθῶν· ἡ λύπη δ'
Ἔχει, ὥσπερ τὰ δένδρα καρπὸν, τὰ δάκρυα.

Menand. fragm.

M. Portius Cato, plus moribus ſuis præturæ decoris adjecturus quàm prætextâ ejus ſplendoris ipſe laturus, conſequi illam a populo aliquando non potuit. Proxima dementiæ ſuffragia! quæ ſatis quidem graves pœnas erroris ſui pependerunt: quoniam, quem honorem Catoni negaverant, Vatinio dare coacti ſunt. Ergo, ſi verè æſtimare volumus, non Catoni tunc prætura, ſed præturæ Cato negatus eſt. Val. Max. l. VII. c. 6.

Quis uſque eò ad conſpiciendam veritatem excæcatus eſt, ut ignominiam putet M. Catonis fuiſſe duplicem, in petitione prætoræ et conſulatûs, repulſam? Ignominia illa prætoræ et conſulatûs fuit, quibus ex Catone honor habebatur. Nemo ab alio contemnitur, niſi a ſe ante contemptus eſt.

Sen. de conſolat. ad Helv. c. 13.

Virtus, repulſæ neſcia ſordidæ,
Intaminatis fulget honoribus;
Nec ſumit aut ponit ſecures
Arbitrio popularis auræ.
Virtus, recludens immeritis mori
Cœlum, negatâ tentat iter viâ;
Cœtuſque vulgares et udam
Spernit humum, fugiente pennâ.

Hor. l. III. ode 2, 17-24.

Οἱ μὲν οἰκείᾳ ἀξιώσει πρέχοντες ὅτι τὰ δεξιώματα παρὰ τινῶν πάνυ ἀπαιτοῦσι· κἂν ἄρα καὶ ἐκλειφθῇ τι αὐτῶν ἐγκαλοῦσι σφίσιν, ἅτε κὴ ἑαυτοῖς συνειδότες ὅτι μὴ καταφρονοῦνται· οἱ δ' ἐπακτῷ καλλωπίσματι χρώμενοι πάντα ἰσχυρῶς τὰ τοιαῦτα, ὡς καὶ ἐς τὴν τοῦ ἀξιώματος πλήρωσιν ἀναγκαῖα, ἐπιζητοῦσι· κἂν μὴ τύχωσιν αὐτῶν, ἄχθονταί τε ὡς διαβαλλόμενοι, καὶ ὀργίζονται ὡς ὑβριζόμενοι.

Dio Caſſ. l. LVIII.

Ipſa quidem virtus pretium ſibi, ſolaque latè
Fortunæ ſecura nitet; nec faſtibus ullis
Erigitur, plauſuve petit clareſcere vulgi.

Nil

Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis,
Divitiis animoſa ſuis, immotaque cunctis
Caſibus, ex altâ mortalia deſpicit arce.

Claud. de Mall. Theod. conſulat.

Vita peracta perficiat ut ſatis ſuperque vixiſſe videamur. Quanquam enim ſenſus aberit, tamen ſuis et propriis bonis laudis et gloriæ mortui non carent: etſi enim nihil habet in ſe gloria cur expetatur, tamen virtutem tanquam umbra ſequitur.

Cic. Diſp. Tuſc. I. 45.

——————————— Sanctus haberi,
Juſtitiæque tenax, factis dictiſque mereris?
Agnoſco procerem. ——————

Juv. Sat. VIII. 24-26.

Ξίφος τιτρώσκει σῶμα, τὸν δὲ τῶν λόγος; Anon.

Sed tu perque jocum dicis, vinumque: quid ad rem
Si plorem? riſus ſi tuus iſta facit?
Quare tolle jocos: non eſt jocus eſſe malignum.
Nunquam ſunt grati, qui nocuere, ſales.

Sen. epig. de exil.

Regis quiſque intra ſe animum habet; ut licentiam ſibi dari velit, in ſe nolit.

Sen. de ira, l. II. c. 31.

Juſtitiæ partes ſunt, non violare homines; verecundiæ, non offendere: in quo maxime perſpicitur vis decori. Cic. Off. l. I.

Ubi animum ſimul et corpus voluptates corrupere, nihil tolerabile videtur; non quia dura, ſed quia molles patimur. Sen. de ira, l. II. c. 25.

——————— Vides ut pallidus omnis
Cœnâ deſurgat dubiâ? Quin corpus onuſtum
Heſternis vitiis animum quoque prægravat unà,
Atque affigit humo divinæ particulam auræ.
Hor. Sat. l. II. ſat. 2, 76-79.

Omnium rerum, quas et creat Natura et tuetur, quæ aut ſine animo ſint, aut non multò ſecus, earum ſummum bonum in corpore eſt; ut non inſcitè illud dictum videatur in ſue, animam illi pecudi datam pro ſale, ne putiſceret. Cic. de Fin. V. 13.

Χαλεπόν ἐϛι λέγειν πρὸς γαϛέρα, ὦτα μὴ ἔχουσαν.
Plutarch. Apophth. Cato ſen.

Audiebam Pythagoram, Pythagoreoſque, incolas pæne noſtros, qui eſſent Italici philoſophi quondam nominati, nunquam dubitâſſe quin ex univerſâ mente divinâ delibatos animos haberemus.
Cic. de ſenect.

Principio cœlum, ac terras, campoſque liquentes,
Lucentemque globum lunæ, Titaniaque aſtra,
Spiritus intus alit; totamque, infuſa per artus,
Mens agitat molem, et magno ſe corpore miſcet.
Inde hominum pecudumque genus, vitæque volantum,
Et quæ marmoreo fert monſtra ſub æquore pontus.

Igneus

Igneus eſt ollis vigor, et cœleſtis origo,
Seminibus, quantum non noxia corpora tardant,
Terrenique hebetant artus, moribundaque membra.
Virg. Æn. VI. 724-732.

Ἐν παντὶ δὲ μάλιστα φυλακτέον τὸ ἡδὺ καὶ τὴν ἡδονήν· οὐ γὰρ ἀδικάσιν κρίνομεν αὐτήν.
Ariſtot. Eth. l. II. c. ult.

——— Voluptates commendat rarior uſus.
Juv. Sat. XI. 208.

Parabile eſt quod natura deſiderat, et appoſitum; ad ſupervacua ſudatur. Sen. Epiſt. 4.

Parvo cultu natura contenta. ——— Et enim quis hoc non videt, deſideriis omnia iſta condiri? Darius, in fuga, cùm aquam turbidam et cadaveribus inquinatam bibiſſet, negavit unquam ſe bibiſſe jucundiùs: nunquam videlicet ſitiens biberat.
Cic. Diſp. Tuſc. V. 33, 34.

Luxuries, prædulce malum! quæ, dedita ſemper
Corporis arbitriis, hebetat caligine ſenſus,
Membraque Circæis effeminat acrius herbis;
Blanda quidem vultus, ſed quâ non tetrius ulla
Ultrices fucata genas, et amicta doloſis
Illecebris, torvos auro circumlinit hydros.
Claud. de laud. Stilic. l. II.

Sperne voluptates. Nocet empta dolore voluptas.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 55.

Poſtquam

Poſtquam luxu atque deſidiâ civitas corrupta eſt, rurſus reſpublica magnitudine ſua imperatorum atque magiſtratuum vitia ſuſtentabat; ac, ſicuti effœtâ parente, multis tempeſtatibus haud ſane quiſquam Romæ virtute magnus fuit. Sall. Bel. Cat.

——— Adſpice latè
Florentes quondam luxus quas verterit urbes!
Quippe nec ira deûm tantum, nec tela, nec hoſtes,
Quantum ſola noces, animis illapſa, voluptas.
Sil. Ital. XV. 92-95.

Σχίτλιον ἀφραδέων μερόπων γένος, οἷσιν ὁμίχλη
Ἄσκοπος ἐσσομένων· κενεῷ δ' ὑπὸ χάρματι πολλῷ
Πολλάκις ἀγνώσσουσι περιπλαίοντες ὀλέθρῳ.
Tryphiod. 301-303.

Ut, in præceps datis corporibus, nullum ſui arbitrium eſt, nec reſiſtere morarive dejecta potuerunt, ſed conſilium omne et pœnitentiam irrevocabilis præcipitatio abſcidit, et non licet eò non pervenire quò non ire licuiſſet; ita animus, ſi in iram, amorem, alioſque ſe projicit affectus, non permittitur reprimere impetum: rapiat illum oportet, et ad imum agat ſuum pondus, vitiorum natura proclivis. Sen. de ira, l. I. c. 7.

Vino forma perit; vino corrumpitur ætas:
Vino ſæpe ſuum neſcit amica virum.
Propert. l. II. el. 33, 33, 34.

Quemadmodum

Quemadmodum delicatas res desiderare luxuriæ est, ita usitatas et non magno parabiles fugere dementiæ est. Frugalitatem exigit philosophia, non pœnam: potest autem esse non incompta frugalitas. Hic mihi modus placet. Temperetur vita inter bonos mores et publicos: suspiciant omnes vitam nostram, sed et agnoscant. Sen. Epist. 5.

Αἱ περί τι σφοδραὶ ὀρέξεις τυφλοῦσιν εἰς τἄλλα τὴν ψυχήν. Democrat. sent.

Si ad naturam vives, nunquam eris pauper: si ad opinionem, nunquam eris dives. Exiguum natura desiderat; opinio immensum. Sen. Epist. 16.

Nimirum hic ego sum: nam tuta et parvula laudo,
Cùm res deficiunt, satis inter vilia fortis:
Verùm, ubi quid melius contingit, et unctius, idem
Vos sapere et solos, aio, bene vivere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.
Hor. Epist. l. I. ep. 15, 42-46.

Καλῶς ὁ Χρύσιππος λέγει, ὅτι μέχρις ἂν ἄδηλά μοι τὰ ἐξῆς, ἀεὶ τῶν εὐφυεστέρων ἔχομαι, πρὸς τὸ τυγχάνειν τῶν κατὰ φύσιν· αὐτὸς γάρ με ὁ Θεὸς τοιούτων ἐκλεκτικὸν ἐποίησεν. Arrian. l. II. c. 6.

Nititur in vetitum semper; cupimusque negata.
Sic interdictis imminet æger aquis.
Ov. Amor. l. II. el. 4.

Prodiga

Prodiga non ſentit pereuntem fœmina cenſum:
At, velut exhauſtâ redivivus pullulet arcâ
Nummus, et e pleno tollatur ſemper acervo,
Non unquam reputat quanti ſibi gaudia conſtent.

Juv. Sat. VI. 361-364.

Ὑπερβολὴ γὰρ ἡδονῆς καὶ θρηνός ποτε ἀποτίκτειν φιλεῖ.

Heliod. Hiſt. Æth. X. 16.

Mala interdum ſpeciem honeſti obtulerunt, et optimum ex contrario nituit. Sunt enim, ut ſcis, virtutibus vitia confinia, et perditis quoque ac turpibus recti ſimilitudo eſt. Sic mentitur prodigus liberalem; cùm plurimum interfit utrum quis dare ſciat an ſervare neſciat. Multi, inquam, ſunt, Lucili, qui non donant, ſed projiciunt. Non voco ego liberalem pecuniæ ſuæ iratum. — Sen. Epiſt. 120.

Ut perſpiciatis unde omnis iſte natus ſit error, voluptatem accuſantium, doloremque laudantium, totam rem aperiam. ——— Nemo enim ipſam voluptatem, quia voluptas ſit, aſpernatur, aut odit, aut fugit; ſed quia conſequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem ſequi neſciunt. Neque porro quiſquam eſt qui dolorem ipſum, quia dolor ſit, amet, conſectetur, adipiſci velit; ſed quia nonnunquam ejuſmodi tempora incidunt, ut labore et dolore magnam aliquam quærat voluptatem.

Cic. de Fin. I. 10.

Adulationi

Adulationi fœdum crimen ſervitutis; malignitati falſa ſpecies libertatis ineſt. Tac. Hiſt. l. I.

Μήδ' ἕτερον κεύθῃς κραδίῃ νόον, ἄλλ' ἀγορεύων·
Μήδ', ὡς πετροφυὴς πολύπους,* κατὰ χώραν ἀμείβου.
Phocyl. 44, 5.

* ΜΕΝ. Τὸν μὲν πολύπουν εἶδον, ἃ πάσχει δὲ ἡδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ. ΠΡΟΤ. Οποίαν ἂν πέτρᾳ προσελθὼν ἁρμόσῃ τὰς κοτύλας, καὶ προσφὺς ἴσχηται κατὰ τὰς πλεκτάνας, ἐκείνῃ ὅμοιον ἀπεργάζεται ἑαυτὸν, καὶ μεταβάλλει τὴν χρόαν, μιμούμενος τὴν πέτραν, ὡς ἂν λάθῃ τὰς ἁλιέας, μὴ διαλλάττων μηδὲ φανερὸς ὢν διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐοικὼς τῷ λίθῳ. Lucian. Dial. mar. Menel. et Prot.

Habent hoc in ſe naturale blanditiæ; etiam cum rejiciuntur placent; ſæpe excluſæ noviſſime recipiuntur. Sen. Quæſt. Nat. l. IV. præf.

Sic habendum eſt, nullam in amicitiis peſtem eſſe majorem quàm adulationem, blanditias, aſſentationem. Cic. de Amicit.

Ut matrona meretrici diſpar erit atque
Diſcolor, infido ſcurræ diſtabit amicus.
Eſt huic diverſum vitio vitium prope majus,
Aſperitas agreſtis, et inconcinna, graviſque,
Quæ ſe commendat tonſâ cute, dentibus atris,
Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
Virtus eſt medium vitiorum, et utrinque reductum.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 18, 3-9.

Quis ſit divitiarum modus, quæris? Primus, habere quod neceſſe eſt; proximus, quod ſat eſt.

Sen. Epiſt. 2.

Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἷον ἄργυρος
Κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
Πορθεῖ· τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων·
Τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
Χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγματ' ἴστασθαι βροτῶν·
Πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώπους ἔχειν,
Καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.

Soph. Antig. 300-306.

Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis:
Abſtulit hanc nimiùm caſus in urbe frequens:
Collatum eſt decies. Rogo, non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

Datum Londini. Mart. l. III. epig. 52.

——— Quid non mortalia pectora cogis,
Auri ſacra fames! ——— Virg. Æn. 56, 7.

Inde fere ſcelerum cauſæ, nec plura venena
Miſcuit, aut ferro graſſatur ſæpius ullum
Humanæ mentis vitium, quàm ſæva cupido
Indomiti cenſus: nam dives qui fieri vult,
Et cito vult fieri. Sed quæ reverentia legum,
Quis metus aut pudor eſt unquam properantis avari?

Juv. Sat. XIV. 173-8.

Εὐπενξίης γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι ὑδρηίη πλησθῆναι.

Herod. Polyhym. c. 49.

Omne

Omne hoc quod vides, quo divina atque humana concluſa ſunt, unum eſt. Membra ſumus corporis magni. Natura nos cognatos edidit, cùm ex iiſdem et in eadem gigneret. Hæc nobis amorem indidit mutuum, et ſociabiles fecit: illa æquum juſtumque compoſuit. Ex illius conſtitutione miſerius eſt nocere quàm lædi; et illius imperio paratæ ſunt ad juvandum manus. Iſte verſus in pectore et in ore ſit: "Homo ſum: humani nihil a me alienum puto." Habeamus in commune quod nati ſumus. Societas noſtra lapidum fornicationi ſimillima eſt; quæ, caſura niſi invicem obſtarent, hoc ipſo ſuſtinetur.

Sen. Epiſt. 95.

Ἄλλα δ' ἄλλοι ἴθηκε θεὸς γ' ἐπιδευέα φωτῶν.

Theoc. Idyl. XXV. 50.

Denique cœleſti ſumus omnes ſemine oriundi:
Omnibus ille idem pater eſt. ——

Lucret. II. 990, 1.

—— Eadem ratio fecit hominem hominum appetentem, cumque his naturâ, et ſermone, et uſu, congruentem; ut, profectus a caritate domeſticorum ac ſuorum, ſerpat longius, et ſe implicet primùm civium, deinde omnium mortalium, ſocietate; atque, ut ad Archytam ſcripſit Plato, non ſibi ſe ſoli natum meminerit, ſed patriæ, ſed ſuis; ut perexigua pars ipſi relinquatur. Cic. de Fin. II. 14.

Prima et maxima peccantium eſt pœna, peccâſſe: nec ullum ſcelus, licet illud fortuna exornet muneribus ſuis, licet tueatur et vindicet, impunitum eſt; quoniam ſceleris, in ſcelere, ſupplicium eſt.

Sen. Epiſt. 97.

Τῦ ἀγαθῦ ἡδεῖα ἐστι καὶ ἡ ἐνέργεια, καὶ ἡ ἐλπὶς, καὶ ἡ μνήμη· ἐνέργεια μὲν παρόντος καὶ γινομένυ, ἐλπὶς δὲ μέλλοντος, μνήμη δὲ παρεληλυθότος. And. Rhod. Eth. X. 8.

— Quàm cæcus ineſt vitiis amor! Omne futurum
Deſpicitur, ſuadentque brevem præſentia fructum,
Et ruit in vetitum, damni ſecura, libido.

Claud. in Eutrop. l. II.

Si miſerum eſt voluiſſe prava, potuiſſe miſerius eſt; ſine quo voluntatis miſeræ langueret effectus. Itaque, cùm ſua ſingulis miſeria ſit, triplici infortunio neceſſe eſt urgeantur quos videas velle, poſſe, perficere. Boeth. Conſ. Phil. l. IV.

Μηδέποτε, μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας, ἔλπιζε λήσειν· καὶ γὰρ, ἂν τὲς ἄλλες λάθῃς, σεαυτῷ γε συνειδήσεις.

Iſoc. Epiſt. ad Demon.

Hoc enim ipſum argumentum Epicuri eſt, naturâ nos a ſcelere abhorrere, quòd nulli non, etiam inter tuta, timor eſt. Multos fortuna liberat pœnâ; metu neminem. Quare? quia infixa nobis ejus rei averſatio eſt quam natura damnavit. — Sen. Epiſt. 97.

Nocte

Nocte brevem si forte indulsit cura soporem,
Et toto versata toro jam membra quiescunt,
Continuò templum et violati numinis aras,
Et (quod præcipuis mentem sudoribus urget)
Te* videt in somnis. Tua sacra et major imago
Humanâ turbat pavidum, cogitque fateri,
Hi sunt qui trepidant, et ad omnia fulgura pallent,
Cum tonat; exanimes primo quoque murmure cœli;
Non quasi fortuitus, nec ventorum rabie, sed
Iratus cadat in terras, et judicet ignis.

Juv. Sat. XIII. 217-226.

* Quem depositò fraudavit scelestus.

Ὁ ἀδικῶν τὸν ἀδικούμενον κακοδαιμονέστερος.

Democrat. Sentent.

Dat pœnas quisquis expectat: quisquis autem meruit expectat. —— Nocens habuit aliquando latendi fortunam, nunquam fiduciam. Sen. Epist. 105.

—— Hic murus aheneus esto,
Nil conscire sibi, nullâ pallescere culpâ.

Hor. Epist. l. I. ep. 1, 60, 1.

Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus. Hoc est
Vivere bis, vitâ posse priore frui.

Mart. Epig. l. X. ep. 23.

—— Ἢ καλῶς ζῆν, ἢ καλῶς τεθνηκέναι,
Τὸν εὐγενῆ χρή. —— Soph. Aj. Flag. 480, 1.

Multi

Multi mortales, dediti ventri atque ſomno, indocti incultique, vitam, ſicuti peregrinantes, tranſiere; quibus profectò, contra naturam, corpus voluptati, anima oneri, fuit. Eorum ego vitam mortemque juxta æſtumo, quoniam de utraque ſiletur. Verùm enimvero is demum mihi vivere et frui animâ videtur, qui, aliquo negotio intentus, præclari facinoris aut artis bonæ famam quærit.

Salluſt. Bell. Cat.

Stat ſua cuique dies: breve et irreparabile tempus
Omnibus eſt vitæ: ſed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus. ——— Virg. Æn. X. 467-9.

Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργὸς
Ζώῃ, κηφήνεσσι κοθούροις εἴκελος ὁρμὴν,
Οἵτε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοὶ,
Ἔσθοντες. ——— Heſiod. Op. et D. l. I. 301-4.

Vita humana prope uti ferrum eſt; ſi exerceas, conteritur; ſi non exerceas, tamen rubigo interficit: item homines exercendo videmus conteri; ſi nihil exerceas, inertia atque torpedo plus detrimenti facit quàm exercitatio. — M. Cato, ap. A. Gell. l. XI. c. 2.

——— Ingenium, longâ rubigine læſum,
Torpet, et eſt multo, quàm fuit ante, minus.
Fertilis, aſſiduo ſi non renovetur aratro,
Nil, niſi cum ſpinis gramen, habebit ager.

Ov. Triſt. l. V. el. 13, 21-4.

Ira furor brevis eſt. Animum rege; qui, niſi paret, Imperat; hunc frænis, hunc tu compeſce catenâ.

Hor. Epiſt. l. II. ep. 2, 62, 3.

Nemo iraſcendo fit fortior, niſi qui fortis ſine ira non eſſet. Ità non in adjutorium virtutis venit, ſed in vicem. Quid, quòd ſi bonum eſſet ira, perfectiſſimum quemque ſequeretur? At, qui iracundiſſimi, infantes, ſeneſque, et ægri ſunt; et invalidum omne naturâ querulum eſt.

Sen. de Ira, l. I. c. 16.

Pertinet ad faciem rabidos compeſcere mores:
Candida pax homines, trux decet ira feras.
Ora tument irâ: nigreſcunt ſanguine venæ:
Lumina Gorgonio ſæviùs angue micant.

Ovid. Ars Am. l. III.

Τίχνον ἐμὸν, κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
Δώσουσ', αἴκ' ἐθέλωσι· σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν
Ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
Ἀπηύρων δ' ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
Τίσωσ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες.

Hom. Il. IX. 254-8.

Licet ora ipſa cernere iratorum, aut eorum qui aut libidine aliquâ aut metu commoti ſunt, aut voluptate nimiâ geſtiunt: quorum omnium vultus, voces, motus, ſtatuſque, mutantur. Cic. Off. l. I.

—— Neſtor

——— Neſtor componere lites
Inter Peliden feſtinat, et inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.
Seditione, dolis, ſcelere, atque libidine, et irâ,
Iliacos intra muros peccatur, et extra.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 11–16.

Ne illud quidem judicandum eſt, aliquid iram ad magnitudinem animi conferre: non eſt enim illa magnitudo; tumor eſt: nec corporibus, copiâ vitioſi humoris intenſis, morbus incrementum eſt; ſed peſtilens abundantia. Sen. dē Ira, l. I. c. 16.

Ἐν εἰρήνῃ τινὶ καὶ σχολῇ συνιέναι δεῖ τὴν εὐδαιμονίαν· τέλος γάρ τι ἐστὶν ἡ σχολὴ· καὶ ἀσχολούμεθα ἵνα δυνηθῶμεν σχολάσαι, καὶ πολεμοῦμεν αἱρούμεθα διὰ τὴν εἰρήνην.

And. Rhod. Eth. Nicom. l. X. c. 8.

——— Ut altus Olympi
Vertex, qui ſpatio ventos hyemeſque relinquit,
Perpetuum nullâ temeratus nube ſerenum,
Celſior exurgit pluviis, auditque ruentes
Sub pedibus nimbos, et rauca tonitrua calcat;
Sic patiens animi per tanta negotia liber
Emergit, ſimiliſque ſui; juſtique tenorem
Flectere, non odium cogit, non gratia ſuadet.

Claudian. de Mall. Theod. conſulat.

Animalia, inquit, generoſiſſima habentur, quibus multum ineſt iræ. Errat qui ea in exemplum hominis

minis adducit quibus pro ratione eſt impetus: homini pro impetu ratio eſt. Sed nec illis quidem omnibus idem prodeſt. Iracundia leones adjuvat, pavor cervos, accipitrem impetus, columbam fuga.

Sen. de ira, l. II. c. 16.

Ἂν περιλειφθῇ μικρὸν ἐν ἄγλωσσον ἠδέος οἶνου,
Εἰς ὀξὺ τρέπεται τοῦτο τὸ λειπόμενον·
Οὕτως, ἀντλήσας τὸν ὅλον βίον, εἰς βαθὺ δ' ἐλθὼν
Γῆρας, ὁ πρεσβύτης γίγνεται ὀξύχολος.

Epig. anon.

Grata ſenectus homini quæ parilis juventæ:
Illa juventa eſt gravior quæ ſimilis ſenectæ.

Chilo, ap. Auſon.

Ut enim adoleſcentem in quo aliquid ſenile, ſic ſenem in quo aliquid eſt adoleſcentis, probo.

Cic. de ſenect.

Vince animos, iramque tuam, qui cætera vincis.

Ov. Epiſt. 3, Briſ. Achil.

An eſt quicquam ſimilius inſaniæ quàm ira? quam bene Ennius initium dixit inſaniæ. Color, vox, oculi, ſpiritus, impotentia dictorum ac factorum, quam partem habent ſanitatis? ——— Non igitur deſiderat fortitudo advocatam iracundiam: ſatis eſt inſtructa, parata, armata, per ſeſe. Nam iſto modo quidem licet dicere, utilem vinolentiam ad

fortitudinem, utilem etiam dementiam; quòd et insani et ebrii multa faciunt sæpe vehementiùs.

Cic. Disp. Tusc. IV. 23.

Bona conscientia turbam advocat: mala, etiam in solitudine, anxia atque solicita est. Si honesta sunt quæ facis, omnes sciant: si turpia, quid refert neminem scire, cùm tu scias? O te miserum, si contemnis hunc testem! Sen. Epist. 43.

Vivendum rectè est cùm propter plurima, tunc his
Præcipuè caussis, ut linguas mancipiorum
Contemnas: nam lingua mali pars pessima servi.
Deterior tamen hic, qui liber non erit, illis
Quorum animas et farre suo custodit et ære.

Juv. Sat. IX. 118-122.

——— ——— Μέγα δὶ ἀμῶις χατίυσιν
Ἄτια διστοίνης φάσθαι, καὶ ἴκαστα πυθίσθαι.

Hom. Odyss. XV. 375, 6.

Nunquam ad liquidum fama perducitur. Omnia, illâ tradente, majora sunt vero.

Q. Curt. l. IX. c. 2.

Fama, malum quo non aliud velocius ullum,
Mobilitate viget, viresque acquirit eundo:
Parva metu primò; mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, et caput inter nubila condit.

Virg. Æn. IV. 174-177.

Negligere

Negligere quid de ſe quiſque ſentiat non ſolum arrogantis eſt, ſed etiam omnino diſſoluti.

Cic. Off. l. I.

Εὐλαβῦ τὰς διαβολὰς, κἂν ψευδεῖς ὦσιν· οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσιν.

Iſoc. ad Demonic.

O Corydon, Corydon, ſecretum divitis ullum
Eſſe putas? Servi ut taceant, jumenta loquentur,
Et canis, et poſtes, et marmora. Claude feneſtras,
Vela tegant rimas, junge oſtia, tollite lumen
E medio, taceant omnes, prope nemo recumbat,
Quod tamen ad cantum galli facit ille ſecundi
Proximus, ante diem, caupo ſciet. ——

Juv. Sat. IX. 102-8.

Ὣδ' ἴρδειν· δειλὸν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην·
Φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται, κούφη μὲν ἀεῖραι
Ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.
Φήμη δ' ὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ
Λαοὶ φημίζουσι· θεὸς νύ τις ἐσὶ καὶ αὐτή.

Heſ. Op. et D. l. II. 378-82.

Suis te illecebris oportet ipſa virtus trahat ad verum decus. Quid de te alii loquantur, ipſi videant: ſed loquentur tamen. Cic. Somn. Scip.

—— Ἀτιμάζοντες γὰρ ὡς ἐπίπαν καὶ περιπλέοντες τὰς πολλὰς ἀνθρώπους, καὶ μηδενὸς ἀξίους λόγου ἡγούμενοι, ὅμως,

ὡς μεγάλων ὄντων τινων, ἀπὸ τῆς δόξης αὐτῶν ἠρτήμεθα, ὡς ἀπὸ τειχός. Simplic. cap. 48.

Qui contemplatur, quid Deo præſtat? ne tanta ejus opera ſine teſte ſint. Solemus dicere, ſummum bonum eſſe ſecundum naturam vivere. Natura nos ad utrumque genuit; et contemplationi rerum, et actioni. Sen. de vitâ beatâ, c. 31.

Τριῶν γὰρ ὄντων βίων, (ὧν ὁ μὲν ἐστι πρακτικὸς, ὁ δὲ θεωρητικὸς, ὁ δὲ ἀπολαυστικὸς,) ὁ μὲν ἴκλυτος, καὶ δοῦλος τῶν ἡδονῶν, ζωώδης καὶ μικροπρεπής ἐστι· ὁ δὲ θεωρητικὸς, τῇ πρακτικῇ διαμαρτάνων, ἀνωφελής· ὁ δὲ πρακτικὸς, ἀμοιρήσας τῆς φιλοσοφίας, ἄμουσος καὶ πλημμελής.

Plutarch. de lib. educat.

—— Nec tamen iſtas quæſtiones phyſicorum exterminandas puto: eſt enim animorum ingeniorumque naturale quoddam quaſi pabulum conſideratio contemplatioque naturæ. Erigimur; altiores fieri videmur; humana deſpicimus; cogitanteſque ſupera atque cœleſtia, hæc noſtra, ut exigua et minima, contemnimus. Cic. Acad. II. 41.

Quid ſentire putas; quid credis, amice, precari?
Sit mihi quod nunc eſt; etiam minus; et mihi vivam
Quod ſupereſt ævi, ſi quid ſupereſſe volunt dî:
Sit bona librorum, et proviſæ frugis in annum,
Copia; neu fluitem dubiæ ſpe pendulus horæ.
Hæc ſatis eſt orare Jovem, qui donat et aufert:
Det vitam, det opes: æquum mî animum ipſe parabo.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 18, 106-112.

Quid

Quid ſapiens inveſtigaverit, quid in lucem protraxerit, quæris? Primum, rerum naturam; quam non, ut cætera animalia, oculis ſecutus eſt, tardis ad divina. Deinde, vitæ legem, quam ad univerſa direxit: nec noſſe tantùm, ſed ſequi, docuit, deos, et accidentia non aliter excipere quàm imperata. Vetuit parere opinionibus falſis, et quanti quidque eſſet verâ æſtimatione pependit. Damnavit mixtas pœnitentiæ voluptates; et bona ſemper placitura laudavit; et palam fecit, feliciſſimum eſſe cui felicitate opus non eſt; potentiſſimum eſſe qui ſe habet in poteſtate. Sen. Epiſt. 90.

Οὔτ' ἄρα φύσει, ἀλλ' παρὰ φύσιν, ἐγγίνονται αἱ ἀρεταὶ· ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτὰς, τελειουμένοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους. Ariſtot. Eth. l. II.

——— Sapere aude;
Incipe. Vivendi qui recte prorogat horam,
Ruſticus, expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, et labetur, in omne volubilis ævum.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 40-43.

Ut terra, altiùs effoſſa, generandis alendiſque ſeminibus fœcundior eſt; ſic profectus, non a ſummo petitus, ſtudiorum fructus effundit uberiùs, et fideliùs continet. Quint. Inſt. or. l. X. c. 3.

——— Venerabile ſoli
Sortiti ingenium, divinorumque capaces,
Atque exercendis capiendiſque artibus apti,
Senſum

Senſum a cœleſti demiſſum traximus arce,
Cujus egent prona et terram ſpectantia. Mundi
Principio indulſit communis conditor illis
Tantùm animas, nobis animum quoque, mutuus ut nos
Affectus petere auxilium, et præſtare, juberet.
Juv. Sat. XV. 143-150.

Παιδία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον.——
Μόνος γὰρ ὁ νοῦς παλαιύμενος ἀπαβὴς· καὶ ὁ χρόνος, τἄλλα πάντα ἀφαιρῶν, τῷ γήρᾳ προσίθησι τὴν ἐπιστήμην.
Plutarch. de lib. educat.

Virtus non contingit animo, niſi inſtituto et edocto, et ad ſummum aſſiduâ exercitatione perducto. Ad hoc quidem, ſed ſine hoc, naſcimur; et in optimis quoque, antequam erudias, virtutis materia, non virtus, eſt. Sen. Epiſt. 90.

—— Teipſum
Concute, num qua tibi vitiorum inſeverit olim
Natura, aut etiam conſuetudo mala: namque
Neglectis urenda filix innaſcitur agris.
Hor. Sat. l. I. ſat. 3, 34-37.

Nec contemne tuas, quaſi parvo in corpore, vires.
Quod valet immenſum eſt. Sic auri pondera parva
Exuperant pretio numeroſos æris acervos.
Sic adamas, punctum lapidis, pretioſior auro eſt.
Parvula ſic totum perviſit pupula cœlum;
Quôque vident oculi minimum eſt, cùm maxima cernant,

Sic

Sic animi ſedes, tenui ſub corde locata,
Per totum anguſto regnat de limite corpus.
Manil. Aſtron. IV. 923-930.

Dux atque imperator vitæ mortalium animus eſt; qui, ubi ad gloriam, virtutis viâ, graſſatur, abunde pollens, potenſque, et clarus eſt; neque fortunâ eget, quippe quæ probitatem, induſtriam, aliaſque artes bonas, neque dare neque eripere cuiquam poteſt. Salluſt. Bell. Jug.

Omnium honeſtarum rerum ſeminà animi gerunt; quæ admonitione excitantur, non aliter quàm ſcintillæ, flatu levi adjuta, ignem ſuum explicat. Erigitur virtus cùm tacta eſt et impulſa. Præterea, quædam ſunt quidem in animo, ſed parum prompta, quæ incipiunt in expedito eſſe cùm dicta ſunt.
Sen. Epiſt. 94.

Πᾶσι γὰρ δοκεῖ ἕκαστα τῶν ἠθῶν ὑπάρχειν φύσει πως· καὶ γὰρ δικαίοις, καὶ σωφρονικοὶ, καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ τ' ἄλλα ἕξομεν εὐθὺς ἐκ γενέτης· ἀλλὰ ὅμως ζητοῦμεν ἕτερόν τι, τὸ κυρίως ἀγαθοὶ εἶναι. Ariſtot. Eth. l. VI.

——————— Nunc adbibe puro
Pectore verba, puer: nunc te melioribus offer.
Quo ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diu. ——— Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 67-70.

Ut ager, quamvis fertilis, ſine culturâ fructuoſus eſſe non poteſt, ſic ſine doctrinâ animus: ita eſt utraque res ſine alterâ debilis. Cultura autem animi philoſophia

philoſophia eſt: hæc extrahit vitia radicitus, et præparat animos ad ſatus accipiendos; eaque mandat his, et, ut ita dicam, ſerit, quæ adulta fructus uberrimos ferant. Cic. Diſp. Tuſc. II. 5.

Viſne rationes ipſas invicem collidamus? forſitan, ex hujuſmodi conflictatione, pulchra quædam veritatis ſcintilla diſſiliet. Boeth. Conſ. Phil. l. III.

Ζεῦ πάτερ, ἢ πολλῶν γε κακῶν λύσειας ἅπαντας,
Εἰ πᾶσιν δείξαις οἷόν τῷ δαίμονα χρῆναι.
Ἀλλὰ σὺ θάρσει· ἐπεὶ θείον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
Οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.
Pythag. Aur. Car. 61–64.

Nulla ſine Deo mens bona eſt. Semina in corporibus humanis divina diſperſa ſunt; quæ, ſi bonus cultor excipit, ſimilia origini prodeunt, et paria his, ex quibus orta ſunt, ſurgunt; ſi malus, non aliter quàm humus ſterilis ac paluſtris, necat, ac deinde curat purgamenta pro frugibus. Sen. Epiſt. 73.

—— Nil dulcius eſt bene quàm munita tenere
Edita doctrinâ ſapientum templa ſerenâ;
Deſpicere unde queas alios, paſſimque videre
Errare, atque viam palanteis quærere vitæ;
Certare ingenio; contendere nobilitate;
Nocteis atque dies niti præſtante labore
Ad ſummas emergere opes, rerumque potiri.
Lucret. II. 7–13.

Credo

Credo deos immortales ſparſiſſe animos in corpora humana, ut eſſent qui terras tuerentur, quique, cœleſtium ordinem contemplantes, imitarentur eum vitæ modo atque conſtantiâ. Cic. de Senect.

Sanctius his animal, mentiſque capacius altæ,
Deerat adhuc, et quod dominari in cætera poſſet.
Natus HOMO eſt. Sive hunc divino ſemine fecit
Ille opifex rerum, mundi melioris origo;
Sive recens tellus, ſeductaque nuper ab alto
Æthere, cognati retinebat ſemina cœli;
Quam ſatus Iapeto miſtam fluvialibus undis,
Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum:
Pronaque cùm ſpectent animalia cætera terram,
Os homini ſublime dedit, cœlumque tueri
Juſſit, et erectos ad ſidera tollere vultus.
Ov. Met. I. 76-86.

Ὁ δὲ ὄντως ἄνθρωπος εἶναι βουλόμενος, καὶ τὴν εὐγένειαν τὴν ἑαυτῷ προθυμούμενος ἀνακτήσασθαι, ἣν ὁ Θεὸς παρὰ τὰ ἄλογα ζῶα τοῖς ἀνθρώποις ἐχαρίσατο, οὗτος σπουδάζει τὴν ἑαυτοῦ λογικὴν ψυχὴν, ὥσπερ ἔχει φύσεως, ἕτω ζῆν, ἄρχουσαν τοῦ σώματος, καὶ ὑπερανέχουσαν αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὡς μέρει συντεταγμένην, ἀλλ' ὡς ὀργάνῳ, χρωμένην.
Simplic. in Epictet. procem.

Quanto potius deorum opera celebrare, quàm Philippi aut Alexandri latrocinia, cæterorumque, qui, exitio gentium clari, non minores fuere peſtes mortalium quàm inundatio, qua planum omne perfu-

 ſum

ſum eſt; quàm conflagratio, qua magna pars animantium exaruit! Sen. Quæſt. Nat. l. VIII. præf.

Ad ſummum, ſapiens uno minor eſt Jove, dives, Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum; Præcipue ſanus, niſi cùm pituita moleſta eſt.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 1, 106-8.

Οὕτως, ὑδὲ τὴν τῦ ἀνθρώπυ ἐπαγγελίαν πληρῶσαι δυνάμενοι, προσλαμβάνομεν τὴν τῦ φιλοσόφυ τηλικῦτο φορτίον, οἷον εἴ τις, δέκα λίτρας ἆραι μὴ δυνάμενος, τὸν τῦ Αἴαντος λίθον βαστάζειν ἤθελεν. Arrian. l. II. c. 9.

Ματαιοτεχνία quoque eſt quædam, id eſt ſupervacua artis imitatio, quæ nihil ſane nec boni nec mali habeat, ſed vanum laborem; qualis illius fuit, qui grana ciceris, ex ſpatio diſtante miſſa, in acum continuò et ſine fruſtratione inſerebat. Quem, cùm ſpectâſſet Alexander, donâſſe dicitur ejuſdem leguminis modio: quod quidem præmium fuit illo opere digniſſimum. Quint. Inſt. l. II. c. 20.

Non multum tibi nocebit tranſiſſe quæ nec licet ſcire, nec prodeſt. Involuta veritas in alto latet. Nec de malignitate Naturæ queri poſſumus; quia nullius rei difficilis inventio eſt, niſi cujus hic unus inventæ fructus eſt, inveniſſe. Quicquid nos meliores beatoſque facturum eſt aut in aperto aut in proximo poſuit. Sen. de benef. l. VII. c. 1.

Nihil ex grammatica nocuerit, niſi quod ſupervacuum eſt. An ideo minor eſt M. Tullius orator, quòd

quòd idem artis hujus diligentiſſimus fuit, et in filio (ut in epiſtolis apparet) recte loquendi uſquequaque aſper quoque exactor? Aut vim C. Cæſaris fregerunt editi de Analogia libri? Aut ideo minus Meſſala nitidus, quia quoſdam totos libellos non de verbis modò ſingulis, ſed etiam literis, dedit? — Non obſtant hæ diſciplinæ per illas euntibus, ſed circa illas hærentibus. Quint. Inſt. l. I. c. 7.

Ἀνδρὸς μὲν σίφανος παῖδες· πύργοι δὲ πόλησς·
Ἵπποι δ' ἐν πεδίῳ κόσμος· νῆες δὲ θαλάσσης·
Χρήματα δ' αὔξει οἶκον.

Hom. epig. in Pal. cur.

Ut vidua in nudo vitis quæ naſcitur arvo,
Nunquam ſe extollit, nunquam mitem educat uvam;
Sed, tenerum prono deflectens pondere corpus,
Jam jam contingit ſummum radice flagellum;
Hanc nulli agricolæ, nulli accoluere juvenci:
At ſi forte eadem eſt ulmo conjuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accoluere juvenci.
Sic virgo, dum intacta manet, dum inculta ſeneſcit:
Quum par connubium maturo tempore adepta eſt,
Cara viro magis, et minus eſt inviſa parenti.

Catull. carm. nupt. 62.

Ut apum examina non fingendorum favorum cauſâ congregantur; ſed, cùm congregabilia naturâ ſunt, fingunt favos; ſic homines, ac multo etiam magis, naturâ congregati, adhibent agendi cogitandique ſolertiam. Cic. Off. l. I.

Aggreditur Cytherea nurum, flentemque pudico
Detraxit matris gremio. Matura tumeſcit
Virginitas, ſuperatque nives ac lilia candor,
Et patrium flavis teſtatur crinibus Iſtrum.
Tum, dextram complexa viri, dextramque puellæ,
Tradit, et his ultro ſancit connubia dictis : —
Vivite concordes, et noſtrum diſcite munus.
Oſcula mille ſonent. Liveſcant brachia nexu.
Labra ligent animas. Neu tu virtute paternâ
Confidas, juvenis : non eſt terrore domanda,
Sed precibus pacanda, tibi. Concede marito
Tu quoque, neu Scythicas infenſis unguibus iras
Exercere velis. Vinci patiare rogamus.
Sic uxor, ſic mater, eris. ——————

Claudian. Epithal. Pallad. et Celer.

Ἐνια ἁμαρτήματα, ἐλεγχόμενα μὲν, ἐπιπλέον ἐρεθίζεται· σιωπώμενα δὲ, παύεται μᾶλλον. Theano, Pythag.

Concordiâ parvæ res creſcunt : diſcordiâ maximæ dilabuntur. Sen. Epiſt. 94.

Ah ! crudele genus, nec fidum, fœmina, nomen !
Ah ! pereat, didicit fallere ſi qua virum !
Sed flecti poterit : mens eſt mutabilis illis.
Tu modò cum multâ brachia tende fide.
Sævus amor docuit validos tentare labores :
Sævus amor docuit verbera fæva pati.

Tibull. l. III. el. 4, 61-66.

Bellum

Bellum cum captivis et fœminis gerere non ſoleo. Armatus ſit oportet quem oderim.

Q. Curt. l. IV. c. 11. [Alex. loq.]

Cum mare trux aries cornu decertat: at idem
Frontem dilectæ lædere parcit ovis.
Depoſitâ ſequitur taurus feritate juvencam,
Quem toti ſaltus, quem nemus omne tremit.

Ov. Faſt. IV. 101–104.

Φύσις κέρατα ταύροις,
Ὁπλὰς δ' ἵπποις ἔδωκεν,
Ποδωκίην λαγωοῖς,
Λέουσι χάσμ' ὀδόντων,
Τοῖς ἰχθύσιν τὸ νηκτὸν,
Τοῖς ὀρνίοις πέτασθαι,
Τοῖς ἀνδράσιν φρόνημα·
Γυναιξὶν οὐκ ἔτ' εἶχεν.
Τί οὖν δίδωσι; Κάλλος·
Ἀντ' ἀσπίδων ἁπασέων,
Ἀντ' ἰγχέων ἁπάντων.
Νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον,
Καὶ πῦρ, καλή τις οὖσα.

Anacreon, 13–25.

Amantium iræ amoris integratio eſt.

Ter. And. act. III. ſc. 3.

Hoc eſt regnum, nolle regnare cùm poſſis.

Sen. de Benef. l. III. c. 37.

Caſta

Caſta ſuo gladium cùm traderet Arria Pæto,
Quem de viſceribus traxerat ipſa ſuis,
Si qua fides, vulnus quod feci non dolet, inquit;
Sed, quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.
Mart. l. I. epig. 14.

Errat qui finem veſani quærit amoris:
Verus amor nullum novit habere modum.
Prop. l. II. el. 15. 29, 30.

—— Cùm verò jurato dicenda ſententia ſit, meminerit Deum ſe adhibere teſtem: id eſt, ut ego arbitror, mentem ſuam; quâ nihil homini dedit ipſe Deus divinius. Cic. Off. l. III.

Ὤμοσε Καλλίγνωτος Ἰωνίδι μήποτ' ἐκείνης
Ἕξειν μήτε φίλον κρείσσονα, μήτε φίλην.
Ὤμοσεν· ἀλλὰ λίγυσιν ἀληθία, τὺς ἐν ἔρωτι
Ὅρκυς μὴ δύνειν ὕατ' ἐς ἀθανάτων.
Callim. epig. 26.

Uxorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? Uxori nubere * nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit, Priſce, marito:
Non aliter fuerint fœmina virque pares.
Mart. l. VIII. epig. 12.

* Id eſt, ſervire. Nubere proprium eſt fœminarum.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς βασιλεύς. —— Hom. Il. II. 204, 5.

Quibus

Quibus bellum non intuleris, bonis amicis poteris uti: nam et firmiſſima eſt inter pares amicitia; et videntur pares qui non fecerunt inter ſe periculum virium. Quos viceris, amicos tibi eſſe, cave credas. Inter dominum et ſervum nulla amicitia eſt.

Q. Curt. l. VII. c. 8.

— Errat longè, meâ quidem ſententiâ,
Qui imperium credat gravius eſſe, aut ſtabilius,
Vi quod fit, quàm illud quod amicitiâ adjungitur.

Ter. Adelph. act. I. ſc. 1.

Θίλει μᾶλλον τὺς συνόντας αἰδεῖσθαί σι ἢ φοβεῖσθαι· αἰδοῖ γὰρ πρόσεσι σίβας, φόβῳ δὲ μῖσος. Demoph. ſent.

Lene fluit Nilus; ſed cunctis amnibus extat
Utilior, nullas confeſſus murmure vires.
Acrior ac rapidus tacitas prætermeat ingens
Danubius ripas. Eadem clementia ſani
Gurgitis immenſum diducit in oſtia Gangen.
Torrentes immane fremant, laſſiſque minentur
Pontibus: involvant ſpumoſo vortice ſilvas:
Pax majora decet: peragit tranquilla poteſtas
Quod violenta nequit; mandataque fortiùs urget
Imperioſa quies. ———————

Claud. de Mall. Theod. conſulat.

Nullum eſt odium perniciofius quàm ex beneficii violati pudore. Sen. Epiſt. 81.

Aprilem memorant ab aperto tempore dictum;
Quem Venus injectâ vindicat alma manu.
Illa quidem totum digniſſima temperat orbem:
Illa tenet nullo regna minora deo.

Ov. Faſti, l. IV. 89–92.

Illa rudes animos hominum contraxit in unum,
Et docuit jungi cum pare quemque ſuo.

Ibid. 97, 8.

Sit mihi verna ſatur: ſit non doctiſſima conjux:
Sit nox cum ſomno: ſit ſine lite dies.

Mart. l. II. epig. 90.

Ἐρωτηθεὶς, [Σωκράτης,] πότερον γῆμαι ἢ μὴ, ἔφη, Ὃ ἂν αὐτῶν ποιήσῃς, μεταγνώσῃ. Diog. Laert. in Soc.

Quid ſit futurum cras, fuge quærere; et,
Quem fors dierum cumque dabit, lucro
Appone: nec dulces amores
Sperne, puer, neque tu choreas,
Donec virenti canities abeſt
Moroſa. ——— Hor. l. I. ode 9, 13–18.

Heu! ſerò revocatur amor, ſeròque juventa,
Quum vetus infecit cana ſenecta caput.
Tum ſtudium formæ eſt, coma tum mutatur, ut annos
Diſſimulet viridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura eſt albos a ſtirpe capillos,
Et faciem demptâ pelle referre novam.
At tu, dum primi floret tibi temporis ætas,
Utere. Non tardo labitur illa pede.

Tibull. Eleg. IX. 41–48.

Quid

Quid illum [Cn. Pompeium] in Africam, quid in Septentrionem, quid in Mithridatem, et Armeniam, et omnes Asiæ angulos, traxit? Infinita scilicet cupido crescendi; cùm sibi uni parùm magnus videretur. Quid C. Cæsarem in sua fata, pariter ac publica, immisit? Gloria, et ambitio, et nullus super cæteros eminendi modus. Unum ante se ferre non potuit, cùm respublica supra se duos ferret. Quid, tu C. Marium, semel consulem, (unum enim consulatum accepit, cæteros rapuit,) cùm Teutonicos Cimbrosque concideret, cùm Jugurtham per Africæ deserta sequeretur, tot pericula putas appetisse virtutis instinctu? Marius exercitum, Marium ducebat ambitio. Sen. Epist. 94.

Πολέμους, καὶ στάσεις, καὶ μάχας, ὁθὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. Plat. Phæd. c. 10.

Latiùs regnes, avidum domando
Spiritum, quàm si Libyam remotis
Gadibus jungas, et uterque Pœnus
Serviat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, et aquosus albo
Corpore languor.
Hor. l. II. ode 2, 9–16.

Impone felicitati tuæ frænos; faciliùs illam reges. Q. Curt. l. VII. c. 8.

Ut quiſque animi magnitudine maximè excellit, ita maximè vult princeps omnium eſſe, vel potiùs ſolus eſſe. Difficile autem eſt, cùm præſtare omnibus concupieris, ſervare æquitatem, quæ eſt juſtitiæ maximè propria. Cic. Off. l. I.

——— Ἀλλὰ σὺ θάρσος
Δὸς μάχαρ, εἰρήνης τε μίνειν ἐν ἀπήμοσι θεσμοῖς,
Δυσμενίων προφυγόντα μόθον κῆρας τε βιαίους.
Hom. hymn. in Mart.

Magna gladiorum eſt licentia.
Cic. Epiſt. l. IV. ep. 9.

Raptatores orbis, poſtquam cuncta vaſtantibus defuere terræ, et mare ſcrutantur; ſi locuples hoſtis eſt, avari; ſi pauper, ambitioſi: quos non Oriens, non Occidens, ſatiaverit. Soli omnium opes atque inopiam pari affectu concupiſcunt. Auferre, trucidare, rapere, falſis nominibus, imperium, atque (ubi ſolitudinem faciunt) pacem, appellant.
Ap. Tacit. in Vit. Agric.

—— Alid ex alio peperit diſcordia triſtis,
Horribile humanis quod gentibus eſſet in armis,
Inque dies belli terroribus addidit augmen.
Tentârunt etiam tauros in mœnere belli,
Expertique ſues ſævos ſunt mittere in hoſteis;
Et validos Parthi præ ſe miſere leones,

Cum

Cum ductoribus armatis, sæviſque magiſtris,
Qui moderarier hos poſſent, vincliſque tenere.

Lucret. l. V. 1304–1311.

Εὐκλείστατόν ἐστιν, ὦ τὸ πολλὰς τῶν πολιτῶν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὸ πολλὰς τῶν πολιτῶν σώζειν, δύνασθαι.

Xiphilin. Liviæ orat. ad Auguſt.

Tu, qui te gloriaris ad latrones perſequendos venire, omnium gentium quas adiſti latro es. Lydiam cepiſti; Syriam occupâſti; Perſidem tenes; Bactrianos habes in poteſtate; Indos petiſti: jam etiam ad pecora noſtra avaras et inſatiabiles manus porrigis. Quid tibi divitiis opus eſt, quæ te eſurire cogunt? Primus omnium ſatietate parâſti famem; ut, quo plura haberes, acriùs quæ non habes cuperes. Q. Curt. l. VII. c. 8.

Innumerabiles ſunt qui urbes, qui populos, habuere in poteſtate; pauciſſimi qui ſe.

Sen. Quæſt. Nat. l. III. præf.

Magne pater divûm, ſævos punire tyrannos
Haud aliâ ratione velis, cùm dira libido
Moverit ingenium, ferventi tincta veneno,
Virtutem ut videant, intabeſcantque relictâ!

Perſ. Sat. III. 35–38.

—— Neque fruſtra præſtantiſſimus ſapientiæ [Plato] firmare ſolitus eſt, ſi recludantur tyrannorum mentes, poſſe aſpici laniatus et ictus; quando,

ut corpora verberibus, ita ſævitiâ, libidine, malis conſultis, animus dilaceretur. Tacit. Ann. l. VI.

— Ἔλεγε δὲ καὶ τὰς νίκας ἄνευ αἵματος ποιεῖσθαι.

Diog. Laert. in Pittac.

Tu quidem, licentiâ regni tam ſubitò mutatus, documentum eris poſteris, homines, cùm ſe permiſere fortunæ, etiam naturam dediſcere.

Q. Curt. l. III. c. 2.

Hoc habent peſſimum animi magnâ fortunâ inſolentes, quos læſerunt et oderunt.

Sen. de ira, l. II. c. 33.

Nil agis hâc irâ. Tabeſne cadavera ſolvat,
An rogus, haud refert. Placido Natura receptat
Cuncta ſinu, finemque ſui ſibi corpora debent.
Hos, Cæſar, populos ſi nunc non uſſerit ignis,
Uret cum terris, uret cum gurgite ponti.
Communis mundo ſupereſt rogus, oſſibus aſtra
Miſturus. Quôcunque tuam Fortuna vocabit,
Hæ quoque eunt animæ. Non altiùs ibis in auras;
Non meliore loco Stygiâ ſub nocte jacebis.
Libera Fortunæ mors eſt: capit omnia tellus
Quæ genuit: cœlo tegitur qui non habet urnam.
Tu, cui dant pœnas, inhumato funere, gentes,
Quid fugis hanc cladem? quid olentes deſeris agros?
Has trahe, Cæſar, aquas: hoc, ſi potes, utere cœlo!
Sed tibi tabentes populi Pharſalica rura
Eripiunt, campoſque tenent, victore fugato!

Lucan. VII. 809-824.

Denique,

Denique, ſi deus es, tribuere mortalibus beneficia debes; non ſua eripere: ſin autem homo es, id quod es ſemper eſſe te cogita.

Q. Curt. l. VII. c. 8.

——— Levis magnas opes
Huc ferat et illuc caſus. Hoc reges habent
Magnificum et ingens, nulla quod rapiat dies;
Prodeſſe miſeris; ſupplices fido lare
Protegere. ——— Sen. Medea, 221-225.

Ὅς μὲν ἀπηνής τ' αὐτὸς ἴῃ, καὶ ἀπηνέα εἰδῇ,
Τῷ δὲ καταῤῥῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω
Ζωῷ, ἀτὰρ τεθνηῶτι γ' ἐφιλιόωνται ἅπαντες·
Ὅς δ' αὖ ἀμύμων αὐτὸς ἴῃ, καὶ ἀμύμονα εἰδῇ,
Τῷ μέν τε κλέος εὐρὺ διὰ ξείνοι φορέουσι
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, πολλοὶ δέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.

Hom. Odyſſ. XIX. 329-334.

——— Quid enim intereſt, utrum ex homine ſe convertat quis in belluam, an in hominis figurâ immanitatem gerat belluæ? Cic. Off. l. III.

Tu quoque, cùm patriæ rector dicare, paterque,
Utere more dei, nomen habentis idem.

Ov. Triſt. l. II. 33-40.

Hoc eſt Alexandri crimen æternum, quod nulla virtus, nulla bellorum felicitas, redimet. Nam, quotiens quis dixerit, Occidit Perſarum multa millia, opponetur, Et Calliſthenem. Quotiens dictum erit,

erit, Occidit Darium, (penes quem tunc magnum regnum erat,) opponetur, Et Calliſthenem. Quotiens dictum erit, Omnia Oceano tenus vicit, ipſum quoque tentavit novis claſſibus, et imperium ex angulo Thraciæ uſque ad Orientis terminos protulit, dicetur, Sed Calliſthenem occidit.

Sen. Quæſt. Nat. VI. 23.

———— Quid violentius aure tyranni?
Cum quo, de pluviis, aut æſtibus, aut nimboſo
Vere, locuturi, fatum pendebat amici!

Juv. Sat. IV. 86-88.

Fortuna, quos uni ſibi credere coegit, magnâ ex parte avidos gloriæ, magis quàm capaces, facit.

Q. Curt. l. IV. c. 7.

Ταῦτα μὲν ὕτως ἴσθι· κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε·
Γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνυ, λαγνείης τε,
Καὶ θυμῦ. Πρήξεις δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλυ,
Μήτ' ἰδίῃ· πάντων δὲ μάλις' αἰσχύνεο σαυτόν.

Pythag. Aur. Carm. 9-12.

Quid eſt aliud furere, non cognoſcere homines, non cognoſcere leges, non ſenatum, non civitatem? Cruentare corpus ſuum leve eſt: major hæc eſt vitæ, famæ, ſalutis ſuæ, vulneratio.

Cic. Orat. in L. Piſ.

Qui terret, plus ipſe timet. Sors iſta tyrannis
Convenit. Invideant claris, forteſque trucident;

Muniti

Muniti gladiis vivant, ſeptique venenis;
Ancipites habeant arces, trepidique minentur:
Tu civem patremque geras: tu conſule cunctis,
Non tibi; nec tua te moveant, ſed publica vota.
Claud. de IV. conſulat. Honor.

Ille qui multa ambitioſe concupiit, ſuperbe contempſit, impotenter vicit, inſidioſe decepit, avare rapuit, prodige effudit, neceſſe eſt memoriam ſuam timeat. Atqui hæc eſt pars temporis noſtri ſacra ac dedicata, omnes humanos caſus ſupergreſſa, extra regnum Fortunæ ſubducta, quam non inopia, non metus, non morborum incurſus, exagitat. Hæc nec turbari nec eripi poteſt: perpetua ejus et intrepida poſſeſſio eſt. Sen. de brev. vit. c. 10.

—— Δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθιο πάμπαν.
Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
Ἰχθύσι μὲν, καὶ θηρσὶ, καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς,
Ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς·
Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
Γίνεται. —— Heſiod. Op. et D. I. 273-278.

Etiam ſi qua ſunt jura quæ obſtent, ſi tamen anguſtus ſaltem detur acceſſus, per quem intrare humanitas poſſit, vera clementia occaſione contenta eſt. Quintil. Declam. VI.

Odimus accipitrem, quia ſemper vivit in armis,
Et pavidum ſolitos in pecus ire lupos:

At

At caret insidiis hominum, quia mitis hirundo est;
Quasque colat turres Chaonis ales habet.

Ov. Ars Am. l. II.

Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ θεῶν οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πολεμοί τε, μάχαι τε.

Hom. Il. V. 890, 1. [Jup. ad Mart.]

Quod istud, dii boni, malum est, occidere, sævire, delectari sono catenarum, et civium capita decidere, quocunque ventum est multum sanguinis fundere, aspectu suo terrere ac fugare! Quæ alia vita esset si leones ursique regnarent? si serpentibus, in nos, ac noxiosissimo cuique animali, daretur potestas? Illa, rationis expertia, et a nobis immanitatis crimine damnata, abstinent suis; et tuta est, etiam inter feras, similitudo.

Sen. de clement. l. I. c. 26.

——————————— Parcit
Cognatis maculis similis fera. Quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? Quo nemore unquam
Expiravit aper majoris dentibus apri?
Indica tigris agit rabidâ cum tigride pacem
Perpetuam: sævis inter se convenit ursis.
Ast homini ferrum lethale incude nefanda
Produxisse parum est; cùm, rastra et sarcula tantùm
Adsueti coquere, et marris ac vomere lassi,
Nescierint primi gladios excudere fabri.

Juv. Sat. XV. 159–168.

Animi

Animi imperio, corporis ſervitio, magis nimur: alterum nobis cum diis, alterum cum belluis, commune eſt. Quo mihi rectius videtur ingenii quàm virium opibus gloriam quærere.

Salluſt., Bell. Cat. ſub init.

Hæ tibi erunt artes; paciſque imponere morem,
Parcere ſubjectis, et debellare ſuperbos.

Virg. Æn. VI. 852, 3.

Magnum onus ſuſtines capite, regium inſigne. Hoc aut moderate perferendum eſt, aut (quod abominor) in te ruet. Conſilio, non impetu, opus eſt.

Q. Curt. l. VII. c. 4.

Μήτ' ἐπὶ πήματι πάγχυ δαΐζιο θυμὸν ἀείρῃ,
Μήτ' ἰσθλῷ μίγα χαῖρε· νόῳ δέ τοι ἵπτιος ἴστω,
Ἔς τε φίλους ἰτάρους, ἠδ' υἱέας, ἔς τε γυναῖκας,
Μνωομένῳ κατὰ θυμὸν ὅτι σχίδνᾶι ἀνθρώποισιν
Οὐλομένοιο μόροιο πύλαι καὶ δώματα νεκρῶν·
Ἀνδρῶν γὰρ γένος ἐστὶν ὁμοίιον ἄνθεσι ποίης,
Ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι· τὰ μὲν φθινύθει, τὰ δ' ἀίξει·
Τῶνεκα μείλιχος ἔσσο.

Q. Calab. XIV. 201-208.

Quid intereſt, quot eripuerit regna, quot dederit, quantum terrarum tributo premat? tantum illi deeſt quantum cupit. Nec hoc Alexandri tantùm vitium fuit, quem per Liberi Herculiſque veſtigia felix temeritas egit, ſed omnium quos fortuna irri-

tavit implendo. Cyrum et Cambyſen, et totum regni Perſici ſtemma, percenſe: quem invenies cui modum imperii ſatietas fecerit; qui non vitam in aliquâ ulteriùs procedendi cogitatione finierit?

Sen. de Benef. c. 2, 3.

Ὦ γενεαὶ βροτῶν, ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μηδὲν
Ζώσας ἀναριθμῶ.
Τίς γὰρ, τίς ἀνὴρ, πλέον
Τᾶς εὐδαιμονίας φέρει
Ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν,
Καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;

Soph. Oedip. Tyran. 1196-1201.

Quamvis ſenſu careant muta animalia, pleraque tamen innocentibus cibis veſcuntur, uti quæque conſuerunt. Inter homines etiam ſi qua alienis membris imprimunt dentem, mutuo tamen laniatu abſtinent; nec eſt ulla ſuper terras adeo rabioſa bellua, cui non imago ſua ſancta ſit.

Quintil. Decl. XII.

Nec pœnam ſceleri invenies, nec digna parabis
Supplicia his populis, in quorum mente pares ſunt,
Et ſimiles, ira atque fames. Molliſſima corda
Humano generi dare ſe Natura fatetur,
Quæ lacrymas dedit. Hæc noſtri pars optima ſenſûs.

Juv. Sat. XV. 129-133.

Ea animi elatio, quæ cernitur in periculis et laboribus, ſi juſtitiâ vacat, pugnatque non pro ſalute communi,

communi, ſed pro ſuis commodis, in vitio eſt: non enim modò id virtutis non eſt; ſed potiùs immanitatis, omnem humanitatem repellentis.

Cic. Off. l. I.

Avidis, avidis, natura parum eſt.

Sen. Herc. Oet. 631.

Parvum herediolum, fateor: ſed nulla fuit res
Parva unquam æquanimis; adde etiam unanimis.
Ex animo rem ſtare æquum puto; non animum ex re.
Cuncta cupit Crœſus; Diogenes nihilum.
Spargit Ariſtippus mediis in Syrtibus aurum:
Aurea non ſatis eſt Lydia tota Midæ.
Cui nullus finis cupiendi, eſt nullus habendi:
Ille opibus modus eſt quem ſtatuas animo.

Auſon. Villula, 9-16.

Inſatiabilis avaritiæ eſt adhuc implere velle quod circumfluit. Q. Curt. l. VIII. c. 8.

Δύο δέ τοι ζωᾶς ἄωτον
Μῦθα ποιμαίνοντι τὸν ἄλ-
πνιφον ἀναιθεῖ σὺν ἄλβῳ,
Εἴ τις, εὖ πάσχων, λόγον ἰσλὸν ἀκέοι.
Μὴ ματεῦε Ζεὺς γενέσθαι· πάντ' ἔχεις
Εἴ σε τέτων μοῖρ' ἐφίκοιτο καλῶν.
Θνατὰ θνατοῖσι πρέπει.

Pind. Iſthm. ode 5.

Finem conſtitue, quem tranſire ne poſſis quidem ſi velis. Diſcedent aliquando illa ſpecioſa bona, et

 ſperantibus

ſperantibus meliora quàm aſſecutis. Si quid in illis eſſet ſolidi, aliquando et implerent: nunc haurientium fitim concitant. Sen. Epiſt. 15.

Unus Pellæo juveni non ſufficit orbis:
Æſtuat infelix anguſto limite mundi,
Ut Gyaræ clauſus ſcopulis, parvâque Seripho.
Cùm tamen a figulis munitam intraverit urbem,
Sarcophago contentus erit. Mors ſola fatetur
Quantula ſint hominum corpuſcula. ———
Juv. Sat. X. 168–173.

Ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φάος μαραινγίαν περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἕτω καὶ ἡ ὑπερβάλλουσα εὐτυχία τῷ νόῳ τὰς ψυχάς. Archyt. Pythag.

Suſcipienda quidem bella ſunt ob eam cauſam ut ſine injuriâ in pace vivatur: partâ autem victoriâ, conſervandi ſunt ii qui non crudeles in bello, neç immanes, fuerunt. Cic. Off. l. I.

Frondibus Actiacis comptos redimita capillos,
Pax, ades, et toto mitis in orbe mane.
Dum deſint hoſtes, deſit quoque cauſſa triumphi.
Tu duçibus bello gloria major eris.
Sola gerat miles, quibus arma coerceat, arma;
Canteturque ferâ, nil niſi pompa, tubâ.
Ov. Faſti, I. 711–716.

——— Hoc et ratio doctis, et neceſſitas barbaris, et mos gentibus, et feris natura ipſa præſcripſit, ut omnem

omnem ſemper vim, quâcunque ope poſſent, a corpore, a capite, a vita ſua, propulſarent. ——

Cic. orat. pro Mil.

Violenta nemo imperia continuit diù:
Moderata durant: quôque Fortuna altiùs
Evexit ac levavit humanas opes,
Hôc ſe magis ſupprimere felicem decet,
Varioſque caſus tremere, metuentem deos
Nimiùm faventes. —— Sen. Troas, 256-261.

Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον· ὅτῳ γὰρ ὅτε εὐτυχῶν ἔσῃ περιχαρὴς, ὅτι δυσυχῶν περίλυπος.

Iſoc. Epiſt. ad Demonic.

Periculoſum eſt prægrave imperium. Difficile eſt continere quod capere non poſſis. —— Neſcio an Darius ideo tam multa amiſerit quia nimiæ opes magnæ jacturæ locum faciunt. Facilius eſt quædam vincere quàm tueri. Q. Curt. l. IV. c. 11.

—— Quid optandum foret ignoraſſe fateris
Sejanum: nam qui nimios optabat honores,
Et nimias poſcebat opes, numeroſa parabat
Excelſæ turris tabulata, unde altior eſſet
Caſus, et impulſæ præceps immane ruinæ.

Juv. Sat. X. 103-107.

Οὐ γὰρ ἅμ' ἀνθρώποισι θεοὶ τελέουσιν ἅπαντα·
Ἀλλ' ἰσθλῷ κακὸν ἄγχι παρίσταλαι ἔκ τινος αἴσης.

Q. Calab. VII. 9, 10.

Hæc

Hæc divina potentia eſt, gregatim ac publicè ſervare: multos autem occidere, et indiſcretos, incendii ac ruinæ potentia eſt.

Sen. de clement. l. I. c. 26.

——— Intelligi poteſt, nullum eſſe imperium tutum, niſi benevolentiâ munitum.

Cor. Nep. in Dion.

Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πῶς ἂν τις ἀδορυφόρητος ὢν ἄρχειν ἀσφαλῶς δύναιτο, Ἐὰν ὕτως, ἔφη, αὐτῶν ἄρχῃ ὥσπερ οἱ πατέρες τῶν υἱῶν. Agaſicles, Plutarch. Apoph.

——— Cum vincamur in omni
Munere, ſola deos æquat clementia nobis.
Neu dubiè ſuſpectus agas, neu falſus amicis,
Rumorumve avidus. Qui talìa curat inanes
Horrebit ſtrepitus, nullâ non anxius horâ.
Non ſic excubiæ, non circumſtantia pila,
Quàm tutatur amor. Non extorquebis amari.
Hoc alterna fides, hoc ſimplex gratia, donat.
Nonne vides operum quo ſe pulcherrimus ille
Mundus amore liget, nec vi connexa per ævum
Conſpirent elementa ſibi? quòd limite Phœbus
Contentus medio, contentus litore pontus?
Et quòd perpetuò terras ambitque vehitque,
Nec premat incumbens, oneri nec ceſſerit aër?

Claud. de IV. conſulat. Honor.

Ille tamen, quibus ſibi parietibus et muris ſalutem ſuam tueri videbatur, dolum ſecum, et inſidias,

et

et ultorem ſcelerum, deum, incluſit. ——— Diſcimus experimento fideliſſimam eſſe cuſtodiam principis ipſius innocentiam. Hæc arx inacceſſa, hoc inexpugnabile munimentum, munimento non egere.

Plin. Panegyr.

Non eſt diuturna poſſeſſio, in quam gladio inducimur: beneficiorum gratia ſempiterna eſt.

Q. Curt. l. VIII. c. 8.

Immodicis brevis eſt ætas, et rara ſenectus.
Quidquid amas, cupias non placuiſſe nimis.

Mart. l. VI. epig. 29.

Τὸ μὲν γὰρ ἰδίᾳ μέγα τὸ μὴ τυχεῖν· τὸ δὲ ἀλγεινὸν τὸ τυχόντα ἴσα ἀπορεῖσθαι. Ælian. Var. Hiſt. l. XIV.

——— Malus enim cuſtos diuturnitatis metus: contraque, benevolentia fidelis eſt vel ad perpetuitatem.

Cic. Off. l. I.

——— Errat enim, ſi quis exiſtimat tutum eſſe ibi regem ubi nihil a rege tutum eſt. Securitas ſecuritate mutuâ paciſcenda eſt. Non opus eſt inſtruere in altum editas arces, nec in adſcenſum arduos colles emunire, nec latera montium abſcidere, aut multiplicibus ſe muris turribuſque ſepire. Salvum regem in aperto clementia præſtabit. Unum eſt inexpugnabile munimentum, amor civium.

Sen. de clem. l. I. c. 19.

Humanitati

——————

Humanitati qui ſe non accommodat
Plerumque pœnas appetit ſuperbiæ.
Phædr. l. III. fab. 16.

Leo quoque aliquando minimarum avium pabulum fit, et ferrum rubigo conſumit. Nihil tam firmum eſt, cui periculum non ſit, etiam ab invalido. Q. Curt. l. VII. c. 8.

In dubiis tutum eſt inopem ſimulare tyranno.
Quanto igitur mundi dominis ſecurius ævum
Verus pauper agit! —— Lucan. VIII. 241-243.

Qui ſe metui volent, a quibus metuentur, eoſdem metuant ipſi neceſſe eſt: quid enim cenſemus, ſuperiorem illum Dionyſium, quo cruciatu timoris angi ſolitum, qui, cultros metuens tonſorios, candenti carbone ſibi adurebat capillum?
Cic. Off. l. II.

—— Κρείσσον γὰρ λιμῷ ἀποθανεῖν, ἄλυπον καὶ ἄφοβον γενόμενον, ἢ ζῆν ἐν ἀφθόνοις ταραττόμενον.
Epictet. Ench. c. 16.

Otium divos rogat in patenti
Prenſus Ægæo, ſimul atra nubes
Condidit lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis;
Otium bello furioſa Thrace;
Otium Medi, pharetrâ decori,

Groſphe, non gemmis, neque purpurâ, venale, nec auro.
Non enim gazæ, neque conſularis
Summovet lictor miſeros tumultus
Mentis, et curas laqueata circum
Tecta volantes.

Hor. l. II. ode 16, 1–12.

——— Ἀνάπαυσις
Ἐν παντὶ γλυκείᾳ ἔργῳ· κόρον δ' ἴχει
Καὶ μέλι, καὶ τὰ τερπν' ἄνδι' ἀφροδίσια.

Pind. Nem. ode 7.

Tam imbecillum eſt quod nocet quàm cui nocetur. Optima vi noxiâ carent. Expectant nos, ſi ex hâc aliquando fæce in illud evadimus ſublime et excelſum, tranquillitas animi, et, expulſis erroribus, abſoluta libertas. Quæris quæ ſit iſta? non homines timere, non deos; nec turpia velle, nec nimia: in ſeipſum habere maximam poteſtatem. Inæſtimabile bonum eſt ſuam fieri. Sen. Epiſt. 75.

——— Nihil eſt igitur, exceptâ virtute, quod mortali animo ac manu immortale quæri poſſit.

Val. Max. l. V. c. 6.

Heu! quantum ſcelus eſt in viſcera viſcera condi,
Congeſtoque avidum pingueſcere corpore corpus,
Alteriuſque animantem animantis vivere leto!

Ov. Metam. XV. 88–90.

——— Detrahere igitur aliquid alteri, et hominem hominis incommodo ſuum augere commodum, magis eſt contra naturam quàm mors, quàm paupertas, quàm dolor, quàm cætera quæ poſſunt aut corpori accidere, aut rebus externis.

Cic. Off. l. III.

Siſyphus in vitâ quoque nobis ante oculos eſt;
Qui petere a populo faſces, ſævaſque ſecureis,
Imbibit, et ſemper victus triſtiſque recedit:
Nam petere imperium quod inane 'ſt nec datur unquam,
Atque in eo ſemper durum ſufferre laborem,
Hoc eſt adverſo nixantem trudere monte
Saxum; quod tamen à ſummo jam vertice rurſum
Volvitur, et plani raptim petit æquora campi.

Lucret. III. 1008–1015.

Ἐρωτηθὶς δί ποτι ὁποτέρα βελτίων τῶν ἀρετῶν, ἀνδρεία ἢ δικαιοσύνη, εἶδεν ὄφελος ἀνδρείας ἔφασκεν εἶναι μὴ παρούσης δικαιοσύνης· εἰ δὲ δίκαιοι πάντες γένοιντο, μηδὲν ἀνδρείας δεῆσεσθαι. Ageſil. Mag. Plut. Apophth.

Ne quicquam populo bibulas donaveris aures.
Reſpue quod non es. Tollat ſua munera cerdo.
Tecum habita: nôris quàm ſit tibi curta ſupellex.

Perſ. Sat. 50–52.

Stulta avaritia mortalium poſſeſſionem proprietatemque diſcernit, nec quidquam ſuum credit eſſe quod publicum eſt: at ille ſapiens nihil judicat

ſuum

ſuum magis quàm cujus illi cum humano genere conſortium eſt. ——— Epulum, et viſceratio, et ſi quid aliud capitur manu, diſcedit in partes: at hæc individua bona, pax et libertas, tam omnium tota quàm ſingulorum ſunt. Sen. Epiſt. 73.

Οἶσθα μὲν ἴσως καὶ σὺ, ὦ Καμβύσα, ὅτι ἡ τόδε τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τὸ τὴν βασιλείαν διασῴζον ἐστιν, ἀλλὰ οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλεῦσιν ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέστατον.

Xenoph. Cyrop. l. VIII.

——— Nec unquam ſatis fida potentia ubi nimia eſt. Tac. Hiſt. l. II.

Magnum timoris remedium clementia eſt.

Sen. Octav. 432.

In maximis animis, ſplendidiſſimiſque ingeniis, plerumque exiſtunt honoris, imperii, potentiæ, gloriæ, cupiditates. Quo magis cavendum eſt ne quid in eo genere peccetur. Cic. Off. l. I.

Licet ipſa vitium ſit ambitio, frequenter tamen cauſa virtutum eſt. Quint. Inſt. l. I. c. 2.

—— An boni quid uſquam eſt quod quiſquam uti poſſiet
Sine malo omni? ——— Plaut. Merc. act. I. ſc. 2.

I nunc, tolle animos, et tecum finge triumphos;
Stantiaque in plauſum tota theatra juvent:
Attalicas ſupera veſtes, atque omnia magnis
Gemmea ſint ludis: ignibus iſta dabis.

Sed tamen huc omnes; huc primus et ultimus ordo.
Eſt mala; ſed cunctis iſta terenda via eſt.
Exoranda canis tria ſunt latrantia colla:
Scandenda eſt torvi publica cymba ſenis.
Ille licet ferro cautus ſe condat, et ære,
Mors tamen incluſum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non vis exemit Achillem,
Crœſum aut Pactoli, quas parit humor, opes.
Propert. l. III. el. 17. 17-28.

Fortuna vitrea eſt: cùm ſplendet frangitur. Anon.

Secundæ res acrioribus ſtimulis animum explorant; quia miſeriæ tolerantur: felicitate corrumpimur. Tacit. Hiſt. l. I.

——— Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.
Demoſth. Olynth. I.

Non minùs principi turpia ſunt multa ſupplicia quàm medico multa funera. Remiſſiùs imperanti meliùs paretur. Naturâ contumax eſt humanus animus, et in contrarium atque arduum nitens; ſequiturque faciliùs quàm ducitur.
Sen. de clem. l. I. c. 24.

Nobilis equus umbrâ quoque virgæ regitur: ignavus ne calcari quidem concitari poteſt.
Q. Curt. l. VII. c. 4.

Memini

Memini tunc veriſſimè judicari meruerit quis honorem, necne, quum adeptus eſt.

Plin. Paneg. ſub fin.

Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur: ficta omnia celeriter, tanquam floſculi, decidunt; nec fimulatum poteſt quidquam eſſe diuturnum.

Cic. Off. l. II.

Ipſa quidem virtus ſibimet pulcherrima merces;
Dulce tamen venit ad manes quum gloria vitæ,
Durat apud ſuperos, nec edunt oblivia laudem.

Sil. Ital. XIII. 663-665.

Nihil rerum mortalium tam inſtabile ac fluxum eſt quàm fama potentiæ non ſuâ vi nixæ.

Tac. Annal. l. XIII.

—— Ἀρχὴ δὲ καταλύσεως ἐγενήθη, καὶ σύστασις ἐπιβουλῆς τοῖς ἡγεμόσι, ἣν οὐκ ἐκ τῶν χειρίστων, ἀλλ' ἐκ τῶν γενναιοτάτων καὶ μεγαλοψυχοτάτων, ἔτι δὲ θαρραλεωτάτων ἀνδρῶν, συνίβαινε γενέσθαι, διὰ τὸ τὰς τοιούτους ἥκιστα δύνασθαι φέρειν τὰς τῶν ἐφεστώτων ὕβρεις.

Polyb. Hiſt. VI. 5.

—— Habet enim mens noſtra ſublime quiddam et erectum, et impatiens ſuperioris; ideoque abjectos, aut ſummittentes ſe, libenter allevamus, quia hoc facere tanquam majores videmur; et, quoties diſceſſit æmulatio, ſuccedit humanitas. At qui ſe ſupra modum extollit premere ac deſpicere creditur,

ditur, nec tam ſe majorem, quàm minores cæteros, facere. Inde invident humiliores.

Quint. Inſt. l. XI. c. 1.

At ſibi cuncta petens, nil collatura, cupido,
In jecur et tractus imos compulſa receſſit:
Quæ, velut immanes referat dum bellua rictus,
Expleri paſcique nequit. Nunc verbere curas
Torquet avaritiæ; ſtimulis nunc flagrat amorum;
Nunc gaudet, nunc mæſta dolet; ſatiataque rurſus
Exoritur, cæſâque redit pollentiùs Hydrâ.
Hos igitur ſi quis poterit ſedare tumultus,
Inconcuſſa dabit puræ ſacraria menti.

Claud. de IV. conſulat. Honor.

Ipſi Britanni delectum, ac tributa, et injuncta imperii munera, impigrè obeunt, ſi injuriæ abſint: has ægrè tolerant, jam domiti ut pareant, nondum ut ſerviant. Igitur primus omnium Romanorum, D. Julius, cum exercitu Britanniam ingreſſus, quanquam proſperâ pugnâ terruerit incolas, ac litore potitus ſit, poteſt videri oſtendiſſe poſteris, non tradidiſſe.

Tacit. Vit. Agric.

Ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς
Ἀνέρος εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσιν.

Hom. Odyſſ. XVII. 322, 3.

Indignum, ait, [Pharnabazus,] bella non perfici, ſed redimi; hoſtem pretio, non armis, ſummoveri.

Juſtin. l. VI. c. 1.

Suos

Suos hortatur [Sylla] uti fortem animum gererent: ſæpe ante, paucis ſtrenuis, adverſus multitudinem, bene pugnatum. Quanto ſibi in prœlio minùs peperciſſent, tanto tutiores fore; nec quenquam decere, qui manus armaverit, ab inermis pedibus auxilium petere. Sall. B. Jug. c. 115.

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
Hom. Il. XII. 243.

——— Similes ne fingite vobis,
Claſſica qui tremitis, divos. Sat magnus in hoſtem
Augur adeſt enſis, pulchrumque et milite dignum
Auſpicium Latio, quod in armis dextera præſtat.
-Sil. Ital. V. 117-120.

Μορφὰ θηλυτέροισι πέλει καλὸν, ἀνέρι δ' ἄλκή. Bion. frag.

Quomodo lucem noctemque omnibus hominibus, ita omnes terras fortibus viris natura aperuit.
Tac. Hiſt. l. IV.

——— Duo ſunt, quibus extulit ingens
Roma caput; virtus belli, et ſapientia pacis.
Sulpic. Sat.

Non ſit ſine periculo facinus magnum et memorabile. Ter. Heaut. act. II. ſc. 3.

Vires faciamus, ante omnia, quæ ſufficiant labori certaminum, et uſu non exhauriantur. Nihil enim rerum ipſa natura voluit magnum effici citò; præpoſuitque

poſuitque pulcherrimo cuique operi difficultatem; quæ naſcendi quoque hanc fecerit legem, ut majora animalia diutiùs viſceribus parentum continerentur.

Quintil. Inſt. l. X. c. 3.

Nihil tam altè natura conſtituit, quo virtus non poſſit eniti. Q. Curt. l. VII. c. 11.

Omne ſolum forti patria eſt, ut piſcibus æquor,
Ut volucri vacuo quicquid in orbe patet.

Ov. Faſti, I. 493, 4.

Ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γιγνῆσθαι νομίζων τὸν τῆς εἱμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει· ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσαν, ἀποθνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβιερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἂς ἐν δουλεύσῃ τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη.

Demoſth. de corona, §. 28.

Tibi perſuade, præter culpam ac peccatum, homini accidere nihil poſſe quod ſit horribile aut pertimeſcendum. Cic. Epiſt. l. V. ep. 21.

——— Non me tua fervida terrent
Dicta, erox: Dii me terrent, et Jupiter hoſtis.

Virg. Æn. XII. 894, 5.

Ὡς ὄδιν γλύκιον ἧς πατρίδος, οὐδὲ τοκήων,
Γίνεται, εἴπερ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον
Ναίει ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων.

Hom. Odyſſ. XI. 34-36.

——— Prima

——— Prima igitur et optima rerum natura pietatis eſt magiſtra; quæ, nullo vocis miniſterio, nullo uſu literarum, indigens, propriis ac tacitis viribus charitatem parentum pectoribus liberorum infundit.

Val. Max. l. V. c. 4.

Impetu quodam et inſtinctu procurrere ad mortem commune cum multis; deliberare verò, et cauſas ejus expendere, utque ſuaſerit ratio, vitæ mortiſque conſilium ſuſcipere vel ponere, ingentis eſt animi. Plin. l. I. epiſt. 22.

——— Εἰρήνη γὰρ, μετὰ μὲν τῦ δικαίυ καὶ πρέποντος, κάλλιςόν ἐςι κτῆμα καὶ λυσιτελέςατον· μετὰ δὲ παρίας ἢ δυλείας ἀπονειδίςυ, πάντων αἴσχιςον καὶ βλαβερώτατον.

Polyb. Hiſt. IV. 31.

——— ——— Non æquus in arctis
Nimirum rebus ſuaſor metus: arguit aſper
Exitus eventu pravi conſulta timoris.

Sil. Ital. V. 478-480.

Virtutis uberrimum alimentum eſt honos.

Val. Max. l. II. c. 6.

——— Pax ſervientibus gravior quàm liberis bellum ——. Liv. l. I. c. 16.

——— Pax arva colat. Pax candida primùm
Duxit araturos ſub juga curva boves.
Pax aluit vites, et ſuccos condidit uvæ,
Funderet ut nato teſta paterna merum.

Pace bidens vomerque vigent; at triſtia durî
Militis in tenebris occupat arma ſitus.

Tibul. el. XI. 45-50.

——— Magnum delata poteſtas,
Majorem contempta, probat. ———

Claud. Epithal. Pallad. et Cel.

Κάκιστον δὲ ἔλεγεν ἄρχοντα εἶναι τὸν ἄρχειν ἑαυτῷ μὴ δυνάμενον. Cato ſen. Plut. Apoph.

Sunt et belli, ſicut pacis, jura; juſtèque ea, non minùs quàm fortiter, didicimus gerere. Arma habemus, non adverſum eam ætatem cui etiam captis urbibus parcitur, ſed adverſus armatos.

Liv. l. V. c. 27.

——— Bellum autem ita ſuſcipiatur, ut nihil aliud niſi pax quæſita videatur. Cic. Off. l. I.

Parce, precor, ſcabraſque manus a meſſibus aufer;
Neve noce cultis: poſſe nocere ſat eſt.
Nec teneras ſegetes, ſed durum contere ferrum;
Quodque poteſt alios perdere, perde prior.
Utiliùs gladios et tela nocentia carpes:
Nil opus eſt illis: otia mundus agit.
Sarcula nunc, duruſque bidens, et vomer aduncus,
Ruris opes, niteant: inquinet arma ſitus;
Conatuſque aliquis vaginâ ducere ferrum,
Adſtrictum longâ ſentiat eſſe morâ.

Ov. Faſti, IV. 921-930.

Qui

Qui ſummum bonum ſic inſtituit ut nihil habeat cum virtute conjunctum, idque ſuis commodis, non honeſtate, metitur, hic ſi ſibi ipſe conſentiat, et non interdum naturæ bonitate vincatur, fit ut neque amicitiam colere poſſit, nec juſtitiam, nec liberalitatem. Cic. de Off. l. I.

Aurea nunc verè ſunt ſæcula ; plurimus auro *
Venit honos ; auro conciliatur amor : *
Auro pulſa fides ; auro venalia jura :
Aurum lex ſequitur ; mox ſine lege pudor.
* Ov. Ars Am. l. II. Prop. l. III. el. 12. 49–52.

Τούτων μὲν φύσει ὐδενός ἐσμεν κύριοι, νόμῳ δὲ καὶ διαδοχῇ τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς ἀόριστον παραλαμβάνοντες, ὀλιγοχρόνιοι δεσπόται νομιζόμεθα· κἀπειδὰν ἡ προθεσμία παρέλθῃ, τηνικαῦτα παραλαβὼν ἄλλος ἀπολαύει τῦ ὀνόματος.

Luciani Nigrin.

Nullus argento color eſt, avaris
Abditæ terris inimice lamnæ,
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat uſu. — Hor. l. II. ode 2, 1–4.

Quid tanquam tuo parcis? procurator es. ——— Quæris quomodo illa [quæ poſſides] tua facias? Dona dando. Conſule ergo rebus tuis, et certam tibi earum atque inexpugnabilem poſſeſſionem para ; honeſtiores illas non ſolùm, ſed tutiores, facturus. Illud quod ſuſpicis, quo te divitem ac potentem putas, quamdiu poſſides, ſub nomine ſordido jacet.

Domus eſt, ſervus eſt, nummi ſunt: cùm donâſti, beneficium eſt. Sen. de benef. l. VI. c. 3.

Is locus officio, quum ceſſant proſpera, quumque
Dura ad opem fortuna vocat: nam læta fovere
Haudquaquam magni eſt animi decus. ——— Sil. Ital. XI. 167-169.

——— Ἄνδρα δὲ χρεὼν
Τὸν ἀγαθὸν, πράσσοντα μεγάλα, τὰς τρόπας μιθιςάναι,
Ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιςα τοῖς φίλοις
Ἥνικα ὀφελεῖν μάλιςα δυνατός ἐςιν εὐτυχῶν.
Eurip. Iphig.

——— Eſt enim quædam etiam dolendi voluptas; præſertim ſi in amici ſinu defleas.
Plin. Epiſt. l. VIII. ep. 16.

——— Solem enim e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vitâ tollunt; quâ nihil a diis immortalibus melius habemus, nihil jucundius.
Cic. de Amicit.

Quo ſe Fortuna, eodem etiam favor hominum, inclinat. Juſtin. l. V. c. 1.

——— Tanto major famæ ſitis eſt quàm
Virtutis: quis enim virtutem amplectitur ipſam
Præmia ſi tollas? ——— Juv. Sat. X. 141-143.

Vilius argentum eſt auro, virtutibus aurum.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 1, 52.

Multis

Multis rebus non ex naturâ ſuâ, ſed ex humilitate noſtrâ, magnitudo eſt. Sen. Q. Nat. l. III. præf.

Cæſar dando, ſublevando, ignoſcendo; Cato, nihil largiundo, gloriam adeptus eſt. In altero miſeris perfugium; in altero malis pernicies. Illius facilitas, hujus conſtantia, laudabatur.

Salluſt. Bell. Cat.

Cæſaris pecuniarum tranſlatio a juſtis dominis ad alienos non debet liberalis videri: nihil enim eſt liberale quod non ſit idem juſtum. Cic. Off. l. I.

Videre etiam licet pleroſque, non tam naturâ liberales quàm quâdam gloriâ ductos, ut benefici videantur, facere multa quæ ab oſtentatione proficiſci magis quàm a voluntate videantur. Talis autem ſimulatio vanitati eſt conjunctior quàm aut liberalitati aut honeſtati. Cic. Off. l. I.

Adeo gratioſa virtus eſt, ut inſitum ſit etiam malis probare meliora. Quis eſt qui non beneficus videri velit? qui non inter ſcelera et injurias opinionem bonitatis affectet? qui non ipſis quæ impotentiſſimè fecit ſpeciem aliquam induat recti?

Sen. de Benef. l. IV. c. 17.

Τῦτό σοι, ἔφη, δῶρον μέγιστον ἥκω ἄγων, ξένον ἀνδρὸς φιλίας δημιον. Luciani Scytha.

——— Πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
Ξεῖνοί τε πτωχοί τε. —— Hom. Odyſſ. XIV. 57, 8.

In

In pretio pretium nunc eſt. Dat cenſus honores,
Cenſus amicitias. Pauper ubique jacet.
Ov. Faſti, I. 217, 18.

Utcunque eſt ventus, exin velum vortitur.
Plaut. Pœn. act. III. ſc. 5.

Maligna eſt calamitas ; et ferè noxius, quum ſuo ſupplicio crucietur, adquieſcit alieno.
Q. Curt. l. VI. c. 10.

Donec eris felix, multos numerabis amicos :
Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris.
Aſpicis ut veniant ad candida tecta columbæ :
Accipit nullas ſordida turris aves.
Horrea formicæ tendunt ad inania nunquam :
Nullus ad amiſſas ibit amicus opes.
Utque comes radios per ſolis euntibus umbra,
Cùm latet hic preſſus nubibus, illa fugit ;
Mobile ſic ſequitur fortunæ lumina vulgus ;
Quæ, ſimul inductâ nube teguntur, abit.
Ov. Triſt. l. I. el. 8, 5-14.

—— Τὸ μὲν γὰρ χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ δοκιμάζομεν, τὺς δὲ φίλυς ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγινώσκομεν. Iſoc. ad Demon.

Beneficia eo uſque læta ſunt, dum videntur exolvi poſſe : ubi multum antevenere, pro gratiâ odium redditur. Tacit. Annal. l. IV.

Plerique perverſe, ne dicam impudenter, amicum habere talem volunt quales ipſi eſſe non poſſunt ; quæque

quæque ipſi non tribuunt amicis, hæc ab iis deſiderant. Cic. de Amicit.

Omnes, quibus res ſunt minùs ſecundæ, magis ſunt neſcio quomodo
Suſpicioſi: ad contumeliam omnia accipiunt magis:
Propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt negligi. Ter. Adel. act IV. ſc. 3.

——— Καὶ τὴν φιλίαν διὰ τὰς χρείας· δεῖν μέντοι προκατάρχεσθαι (καὶ γὰρ τὴν γῆν σπείρομεν)· συνίστασθαι δὲ αὐτὴν κατὰ κοινωνίαν ἐν ταῖς ἡδοναῖς.

Diog. Laert. in Epicur.

Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. Tu, dum tua navis in alto eſt,
Hoc age, ne mutata retrorſum te ferat aura.
Oderunt hilarem triſtes, triſtemque jocoſi,
Sedatum celeres, agilem gnavumque remiſſi.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 18, 86-90.

In alio ſua quemque natura delectat. Plin. Pan.

Genus, Aucte, lucri divites habent iram.
Odiſſe quàm donare vilius conſtat.
Mart. l. XII. epig. 13.

——— Ita ſunt iſti noſtri divites;
Si quid bene facias, levior plumâ eſt gratia;
Si quid peccatum eſt, plumbeas iras gerunt.
Plaut. Pœn. act. III. ſc. 6.

Maximè

Maximè quidem optandum eſt, ut cum æqualibus poſſis, quibuſcum tanquam e carceribus emiſſus ſis, cum iiſdem ad calcem, ut dicitur, pervenire: ſed, quoniam res humanæ fragiles caducæque ſunt, ſemper aliqui acquirendi ſunt, quos diligamus, et a quibus diligamur: caritate, enim, benevolentiâque ſublatâ, omnis eſt e vitâ ſublata jucunditas.

Cic. de Amicit.

Ἔρρει, θεοῖσιν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
Ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.

Theognis, 601, 2.

—— Qui [duriores] an magni ſapienteſque ſint, neſcio: homines non ſunt: hominis eſt enim affici dolore, ſentire; reſiſtere tamen, et ſolatia admittere, non ſolatiis non egere.

Plin. l. VIII. ep. 16.

Amicitia plurimas res continet. Quoquo te verteris, præſtò eſt; nullo loco excluditur: nunquam intempeſtiva, nunquam moleſta, eſt. Itaque non aquâ, non igni, ut aiunt, pluribus locis utimur quàm amicitiâ. Cic. de Amic.

Quarta tibi hæc notos detexit epiſtola queſtus,
Pauline, et blando reſidem ſermone laceſſit:
Officium ſed nulla pium mihi pagina reddit,
Fauſta ſalutigeris adſcribens orſa libellis.
Unde iſtam meruit non felix charta repulſam,
Spernit tam longo ceſſatio quam tua faſtu?

Hoſtis

Hoſtis ab hoſte tamen per barbara verba ſalutem
Accipit; et SALVE mediis intervenit armis.
Reſpondent et ſaxa homini. Percuſſus ab antris
Sermo redit: redit et nemorum vocalis imago.
Littorei clamant ſcopuli. Dant murmura rivi.
Hyblæis apibus ſepes depaſta ſuſurrat.

Auſon. ad Paulin. epiſt. 25.

Τὰς κακὰς οὐ ποιῶν, ὁμοια πείσῃ τοῖς τὰς ἀλλοτρίας κύνας σιτίζουσιν· ἐκεῖναί τε γὰρ τὰς διδόντας, ὥσπερ τὰς τυχόντας, ὑλακτοῦσιν.

Iſoc. ad Demon.

Si quis eâ aſperitate eſt, et immanitate naturæ, ut congreſſus ſocietatemque hominum fugiat atque oderit, (qualem fuiſſe Athenis Timonem neſcio quem accepimus,) tamen is pati non poſſit ut non anquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis ſuæ.

Cic. de Amicit.

Hominem malignum forſan eſſe tu credas;
Ego eſſe miſerum credo, cui placeat nemo.

Mart. Epig. l. V. ep. 29.

Quemadmodum Attalus noſter dicere ſolebat, malitia ipſa maximam partem veneni ſui bibit.

Sen. Epiſt. 81.

Deme ſupercilio nubem. Plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus acerbi.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 18, 94, 5.

Ante omnia, futurus orator, cui in maximâ celebritate et in mediâ reipublicæ luce vivendum eſt,

assuescat jam a tenero non reformidare homines, neque illâ solitariâ et velut umbratili vitâ pallescere. Excitanda mens et attollenda semper est, quæ in hujusmodi secretis aut langueścit et quendam velut in opaco situm ducit, aut contrà tumescit inani persuasione. Necesse est enim sibi nimium tribuat qui se nemini comparat. Deinde, cùm proferenda sunt studia, caligat in sole, et omnia nova offendit; ut qui solus didicerit quod inter multos faciendum est. ——— Sensum ipsum, qui communis dicitur, ubi discet, cùm se a congressu, qui non hominibus solùm, sed mutis quoque animalibus, naturalis est, segregârit? Quint. Inst. l. I. c. 2.

Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα, τὰς κατὰ φύσιν κινήσεις ἐπίτηδες, γυμνάζεται δι' αὐτῶν, καὶ ἐξῳμοίωται ἱκανῶς· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ, διὰ τῶν κατὰ φύσιν ἐνεργειῶν, εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἕξιν τὴν ἑαυτῆς ὐσίαν καθίστησι. Simplic. procem.

——— Verum igitur illud est: ——— Si quis cœlum ascendisset, naturamque mundi et pulchritudinem siderum perspexisset, insuavem illam admirationem ei fore, quæ jucundissima fuisset, nisi aliquem, cui narraret, habuisset. Cic. de Am.

Nulla res magis animis honesta induit, dubiosque et in pravum inclinabiles revocat ad rectum, quàm bonorum virorum conversatio. Paullatim enim descendit in pectora; et vim præceptorum obtinet, frequenter audiri, adspici frequenter. Occursus

 mehercule

mehercule ipſe ſapientium juvat; et eſt aliquid quod ex magno viro vel tacente proficias. Sen. Epiſt. 94.

Sit procul omne nefas. Ut ameris, amabilis eſto.
Quod tibi non facies, ſolave forma, dabit.
Ov. Ars Am. l. II.

Βίᾳ μὲν ὅτ' ἂν ἕλοις ὅτι κατάσχοις φίλον· εὐεργεσίᾳ δὲ καὶ ἡδονῇ τὸ θηρίον τοῦτο ἁλώσιμόν τε καὶ παραμόνιμόν ἐστι.
Xenoph. Mem. Soc. l. III. c. 11.

Ut præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſtem.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.
Mart. l. VI. epig. 11.

Cùm judicaveris, diligere oportet; non, cùm dilexeris, judicare. Sed, cùm multis in rebus negligentiâ plectimur, tum maximè in amicis et deligendis et colendis. Præpoſteris enim utimur conſiliis, et acta agimus. Cic. de Amic.

——— Judicari poſſit, plus in amicitiâ valere ſimilitudinem morum quàm affinitatem.
Cor. Nep. in Attic.

——— Diſpares enim mores diſparia ſtudia ſequuntur; quorum diſſimilitudo diſſociat amicitias.
Cic. de Amic.

Certa fides animis, idem quibus incidit hoſtis.
Val. Flac. V. 744.

Quæ ſcelere pacta eſt, ſcelere rumpetur, fides.

Sen. Med. act. I. 55.

Nullis meritis perfidia mitigari poteſt.

Q. Curt. l. VII. c. 5.

Peſſimus quiſque, diffidentiâ præſentium, mutationem pavens, adverſus publicum odium privatam gratiam præparat. Unde nulla innocentiæ cura, ſed vitæ impunitatis. Tacit. Hiſt. l. I.

Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus,
Nulli te facias nimis ſodalem :
Gaudebis minùs, et minùs dolebis.

Mart. l. XII. epig. 84.

Φιλία χρόνῳ αὔξεται· κολακεία χρόνῳ ἐλέγχεται.

Max. Tyr. Diſſ. IV.

Neſcio quomodo verum eſt quod in Andria familiaris meus Terentius dicit; " Obſequium amicos, veritas odium, parit." Moleſta veritas eſt; ſiquidem ex eâ naſcitur odium, quod eſt venenum amicitiæ: ſed obſequium multo moleſtius, quod, peccatis indulgens, præcipitem amicum ferri ſinit.

Cic. de Amic.

Quum verè objurgas, ſic inimicè juvas.
Quum falsò laudas, ſic et amicè noces.

Thales, ap. Auſon.

—— Adulatio,

—— Adulatio, perpetuum malum regum; quorum opes ſæpiùs aſſentatio quàm hoſtis evertit.

Q. Curt. l. VIII. c. 5.

——— Cujus autem aures clauſæ veritati ſunt, ut ab amico vera audire nequeant, hujus ſalus deſperanda eſt. Scitum enim eſt illud Catonis: Multò meliùs de quibuſdam acerbos inimicos mereri quàm eos amicos qui dulces videantur: illos verum ſæpe dicere; hos nunquam. Cic. de Amic.

—— Si tantula pars oculi media illa pereſa 'ſt,
Incolumis quamvis alioqui ſplendidus orbis,
Occidit extemplo lumen, tenebræque ſequuntur.

Lucret. III. 414-416.

Laus falſa, et precibus expreſſa, perindè cohibeatur quàm malitia, quàm crudelitas. Plura ſæpe peccantur dum demeremur quàm cum offendimus. Quædam imò virtutes odio ſunt; ſeveritas obſtinata, invictus adverſum gratiam animus.

Tac. Annal. l. XV.

Νόσος σώματος ἀνιαρὸν τῷ ἔχοντι· νόσος ψυχῆς ἀνιαρὸν καὶ τῷ πλησίῳ. Max. Tyr. Diſſ. XLI.

Nemo errat uni ſibi; ſed dementiam ſpargit in proximos, accipitque viciſſim. Sen. Epiſt. 94.

Cùm amicitiæ vis ſit in eo, ut unus quaſi animus ſiat ex pluribus; qui fieri poterit, ſi nec in uno quidem

quidem unus animus erit idem ſemper, ſed varius, commutabilis, multiplex! Cic. de Amic.

Magnam rem puta, unum hominem agere. Præter ſapientem autem nemo unum agit: cæteri multiformes ſumus. Sen. Epiſt. 120.

——— Μόνοις ὐ γίνεται
Θεοῖς τὸ γῆρας, ὐδὲ κατθανεῖν ποτέ·
Τὰ δ' ἄλλα συγχεῖ πάνθ' ὁ παγκρατὴς χρόνος.
Φθίνει μὲν ἰσχὺς γῆς, φθίνει δὲ σώματος·
Θνήσκει δὲ πίστις, βλασάνει δ' ἀπιστία.
Καὶ πνεῦμα τ' αὐτὸν ἔστ' ἔτ' ἐν ἀνδράσι
Φίλοις βέβηκεν, ὅτι πρὸς πόλιν πόλει·
Τοῖς μὲν γὰρ ἥδε, τοῖς δ' ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ,
Τὰ τερπνὰ πικρὰ γίνεται, κἄυθις φίλα.

Soph. Oedip. Colon. 599–607.

Non poteſt cuiquam ſemper idem placere, niſi rectum. Sen. Epiſt. 20.

Defenſor culpæ dicet mihi, Fecimus et nos
Hæc juvenes. Eſto: deſiſti, nempe, nec ultra
Foviſti errorem. Breve ſit quod turpiter audes.

Juv. Sat. VIII. 163–165.

——— Suus cuique attributus eſt error:
Sed non videmus manticæ quod in tergo eſt.

Catull. carm. 22.

Bene præcipiunt qui vetant quidquam agere quod dubites æquum ſit an iniquum: æquitas enim lucet ipſa

ipſa per ſe; dubitatio autem cogitationem ſignificat injuriæ. Cic. de Off. 1. I.

Sunt delicta tamen quibus ignoviſſe velimus.
Nam neque chorda ſonum reddit quem vult manus et mens;
Poſcentique gravem perſæpe remittit acutum; ——
Nec ſemper feriet quodcunque minabitur arcus.
Hor. Ars Poet. 347-350.

—— Καλὸν δὲ ἔνια τῶν ἁμαρτημάτων μηδὲ εἰδέναι δοκεῖν, ἀλλὰ τὸ τῆ γήρως ἀμβλυῶπες καὶ δύσκωφον ἐπὶ τὰ γιγνόμενα μεταφέρειν, ὡς ἔνια τῶν πραττομένων ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ μὴ ἀκούειν ἀκούοντας. Plut. de lib. ed.

Nihil alienæ luxuriæ ignoſcit qui nihil ſuæ negavit; et homicidæ tyrannus iraſcitur, et punit furta ſacrilegus. Magna pars hominum eſt quæ non peccatis iraſcitur, ſed peccantibus.
Sen. de Ira, l. II. c. 28.

—— Dii voſtram fidem!
Itan' comparatam eſſe hominum naturam omnium,
Aliena ut meliùs videant et dijudicent
Quàm ſua! —— Ter. Heaut. act. III. ſc. 1.

Non valet tantum animus ut ſe ipſe videat: at, ut oculus, ſic animus, ſe non videns, alia cernit.
Cic. Diſp. Tuſc. I. 28.

Si, quoties peccant homines, ſua fulmina mittat
Jupiter, exiguo tempore inermis erit.

Nunc,

Nunc, ubi detonuit, ſtrepituque exterruit orbem,
Purum diſcuſſis aëra reddit aquis.
Jure igitur genitorque deûm, rectorque, vocatur:
Jure capax mundus nil Jove majus habet.
Ov. Triſt. II. 33-38.

———— Ἡγεῖτο * γὰρ ἀνθρώπου μὲν εἶναι τὸ ἁμαρτάνειν· θεῷ δὲ, ἢ ἀνδρὸς ἰσοθέου, τὰ πταισθέντα ἐπανορθοῦν.

* Luciani Demonax.

Natura mortalium hoc quoque nomine prava et ſiniſtra dici poteſt, quòd in ſuo quiſque negotio hebetior eſt quàm in alieno. Turbida ſunt conſilia eorum qui ſibi ſuadent. Aliis obſtat metus; aliis cupiditas; nonnunquam naturalis eorum quæ cogitaveris amor. Q. Curt. l. VII. c. 4.

Πρᾶϊσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι·
Μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς,
Ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.
Pythag. Aur. Carm. 6-8.

Moneo te, (quod pertinere ad beatè vivendum arbitror,) ut cum viris bonis, jucundis, amantibus tui, vivas. Nihil aptius vitæ; nihil ad beatè vivendum accommodatius. Nec id ad voluptatem refero, ſed ad communitatem vitæ atque victûs, remiſſionemque animorum; quæ maximè ſermone efficitur familiari, qui eſt in conviviis dulciſſimus: ut ſapientiùs noſtri quàm Græci, illi *συμπόσια* aut *σύνδειπνα*, (id eſt compotationes aut concœnationes,) nos *convivia*,

vivia, quòd tum maximè ſimul vivitur, [dicamus]. Cic. Epiſt. l. IX. ep. 24.

Ὁ βίος, ὥσπερ ὄργανον, ἀνίσει καὶ ἐπιτάσει ἁρμοζόμενος, ἡδὺς γίνεται. Demoph. Simil.

——— Καὶ γὰρ τὰ τόξα καὶ τὰς λύρας ἀνίεμεν, ἵνα ἐπιτείνωμεν δυνηθῶμεν. Plutarch. de lib. educat.

Quidam adeo in latebras refugerunt, ut putent in turbido eſſe quicquid in luce eſt. Inter ſe iſta miſcenda ſunt: et quieſcenti agendum, et agenti quieſcendum eſt. Cum rerum naturâ delibera: illa dicet tibi, ſe et diem feciſſe et noctem.

Sen. Epiſt. 3.

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Jucundiſſime Martialis, hæc ſunt: —
Res non parta labore, ſed relicta;
Non ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam, toga rara, mens quieta;
Vires ingenuæ, ſalubre corpus;
Prudens ſimplicitas, pares amici;
Convictus facilis, ſine arte menſa;
Nox non ebria, ſed ſoluta curis;
Non triſtis torus, attamen pudicus;
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod ſis eſſe velis, nihilque malis;
Summum nec metuas diem, nec optes.

Mart. l. IX. epig. 47.

Vetuſtas habet aliquid commune cum multis: amor non habet. Cic. Epiſt. l. XI. ep. 27.

Οἴχεται τιμὰ φίλων τατωμένῳ
Φωτί· παῦροι δ' ἐν πόνῳ πιστοὶ βροτῶν.
Pind. Nem. 10.

Rara quidem virtus, quam non fortuna gubernet;
Quæ maneat ſtabili, cùm fugit illa, pede.
Ov. Triſt. l. V. el. ult. 29, 30.

—— Πολλοὶ μὲν γὰρ ἀτυχοῦσιν τοῖς φίλοις συνάχθονται, καλῶς δὲ πράττουσιν φθονοῦσιν. Iſoc. ad Demon.

Invidus alterius macreſcit rebus opimis.
Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. —— Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 57-9.

Noſtra nos ſine comparatione delectent. Nunquam erit felix, quem torquebit felicior.
Sen. de Irâ, l. III. c. 30.

—— Ne invideris; nam qui invidet minor eſt.
Plin. Epiſt. l. VI. ep. 17.

Nunquam eminentia invidiâ carent.
Vel. Paterc. l. II.

Qui invident egent: illi, quibus invidetur, rem habent. Plaut. Truc. act. IV. ſc. 2.

Nulla

Nulla ingenia tam prona ad invidiam ſunt, quàm eorum qui genus ac fortunam ſuam animis non æquant; quia virtutem et bonum alienum oderunt.

Liv. l. XXXV. c. 43.

Magnanima invidiâ virtus caret. ———

Sil. Ital. XV. 387.

Interdum perſona, ut exempla docent, aut invidiam auget aut levat. Vel. Paterc. l. II.

——— Ὑπιμίμησκεν, ὅτι πολλοὶ ὕτω πρὸς τινας ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι πιρισῴζειν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούντων δὲ λυπεῖσθαι.

Xenoph. Mem. Soc. l. III. c. 9.

Nil opus invidiâ eſt. Procul abſit gloria vulgi.
Qui ſapit, in tacito gaudeat ille ſinu.

Tibull. l. IV. el. 13, 7, 8.

Audita viſis laudamus libentiùs; et præſentia invidiâ, præterita veneratione, proſequimur; et his nos obrui, illis inſtrui, credimus. Vel. Pat. l. II.

Paſcitur in vivis livor: poſt fata quieſcit.
Tunc ſuus ex merito quemque tuetur honor.

Ov. Amor. l. I. el. 15.

——— Τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὑπιρί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος· τὺς τιθνιῶτας δὲ ὑδὶ τῶν ἐχθρῶν ὐδεὶς ἔτι μισεῖ;

Demoſth. de Coronâ, §. 37.

—— Parco nominibus viventium : veniet eorum laudi ſuum tempus : ad poſteros enim virtus durabit ; non perveniet invidia. Quint. Inſt. l. III. c. 1.

Credè mihi, vires aliquas natura ſepulchris
Attribuit : tumulos vindicat umbra ſuos.
Ipſos crede deos hoc nunc tibi dicere, livor ;
Hòc tibi nunc manes dicere crede meos :
Res eſt ſacra miſer. Noli mea tangere fata.
Sacrilegæ buſtis abſtinuere manus.
Sen. epig. de exil.

Ὁ μὲν φθόνος ἀεὶ φαῦλόν ἐστι πάθος· ὁ δὲ ζῆλος, ὅταν περὶ ἀρετῆς γίνηται, ἀγαθὸς καὶ συγγενὴς τῷ ἀγαθῷ ἔρωτος.
Simplic. cap. 26.

Alit æmulatio ingenia ; et nunc invidia, nunc admiratio, incitationem accendit ; naturâque, quod ſummo ſtudio petitum eſt, adſcendit in ſummum.
Vell. Paterc. l. I.

—— Γίνεται γὰρ ἐκ τῶν παθέων ἡ ἀρετὴ, καὶ γενναθεῖσα πάλιν συναύξεται τούτοις· ὥσπερ καὶ τὸ καλῶς ἡρμοσμένον ἐκ τῶ ὀξέος καὶ βαρέος, καὶ τὸ εὔκρατον ἐκ τῶ θερμῶ καὶ ψυχρῶ, καὶ τὸ ἰσόῤῥοπον ἐκ τῶ βαρέος καὶ κούφω. Οὐκ ἀφελεῖν ὧν δεῖ τὰ πάθεα τᾶς ψυχᾶς· οὔτε γὰρ ὠφέλιμον· ἀλλὰ συναρμόξασθαι ποτὶ τὸ λόγον ἔχον τῶ δέοντος καὶ τῶ μετρέω.
Theag. Pythag.

Nil prodeſt quod non lædere poſſit idem.
Ov. Triſt. II. 266.

Magni

Magni eſt animi injurias deſpicere. Ultionis contumelioſiſſimum genus eſt, non eſſe viſum dignum ex quo peteretur ultio. Sen. de Irâ, l. II. c. 32.

In tauros Libyci ruunt leones:
Non ſunt papilionibus moleſti.
Mart. l. XII. epig. 62.

——— Οὐ γὰρ τὸ δυσυχῆσαι κατὰ πόλεμον μέγιστόν ἐστι κακόν· ἀλλ' ὅταν τὶς πρὸς ἀνταγωνιστὰς ἀναξίους ἑαυτῦ διακινδυνεύων ἀποτύχῃ, διπλασίαν εἰκὸς εἶναι τὴν συμφοράν.
Æſchin. contra Cteſiph.

At vindicta bonum vitâ jucundius ipſâ.
Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis
Interdum, aut levibus, videas flagrantia cauſſis:
Quantulacunque adeo eſt occaſio, ſufficit iræ.
Chryſippus non dicet idem, nec mite Thaletis
Ingenium, dulcive ſenex * vicinus Hymetto,
Qui partem acceptæ ſæva inter vincla cicutæ
Accuſatori nollet dare. ———
Juv. Sat. XIII. 180-187.

* Socrates.

Vincit malos pertinax bonitas: nec quiſquam tam duri infeſtique adverſus diligenda animi eſt, ut etiam, vi tractus, bonos non amet.
Sen. de Benef. l. VII. c. 31.

Prohibenda autem maximè eſt ira in puniendo: nunquam enim, iratus qui accedet ad pœnam, mediocritatem

diocritatem illam tenebit quæ eſt inter nimium et parum : ——— optandumque ut ii, qui præſunt reipublicæ, legum ſimiles ſint ; quæ ad puniendum, non iracundiâ, ſed æquitate, ducuntur.

Cic. Off. l. I.

Qui fruitur pœnâ ferus eſt, legumque videtur
Vindictam præſtare ſibi. Cùm viſcera felle
Canduerint, ardet ſtimulis, ferturque nocendi
Prodigus, ignarus cauſſæ. Diis proximus ille
Quem ratio, non ira, movet ; qui, facta rependens,
Conſilio punire poteſt. ———

Claud. de Mall. Theod. conſulat.

——— Νικᾶν γὰρ καλὸν τὸς ἐχθρὸς, ἰσχύᾳ μὲν ταῖς μάχαις, πεπλωχότας δὲ ταῖς εὐποιΐαις.

Heliodor. Hiſt. Æthiop. l. VIII. c. 11.

——— Ea enim demum tuta eſt potentia, quæ viribus ſuis modum imponit. Val. Max. l. IV. c. 1.

Rurſus interrogatus, [Porus, ab Alexandro victus,] quid ipſe victorem ſtatuere debere cenſeret, Quod hic, inquit, dies tibi ſuadet ; quo expertus es quàm caduca felicitas eſt. Q. Curt. l. VIII. c. 14.

Nullus pernicioſior hoſtis eſt quàm quem audacem anguſtiæ faciunt ; longèque violentiùs ſemper ex neceſſitate, quàm ex virtute, corruitur. Majora, aut certè paria, conatur animus magnus ac perditus. Sen. Quæſt. Nat. II. 59.

Ignaviam

Ignaviam quoque neceſſitas acuit; et ſæpe deſperatio ſpei cauſa eſt. Q. Curt. l. V. c. 4.

Una ſalus victis, nullam ſperare ſalutem.
Virg. Æn. II. 354.

Dum furor in curſu eſt, currenti cede furori:
Difficiles aditus impetus omnis habet.
Ov. Rem. Am. l. I.

Συγγνώμη μετανοίας κρείσσων. Pittac. ap. D. Laert.

——— Nulla eſt victoria major
Quàm quæ confeſſos animo quoque ſubjugat hoſtes.
Claud. de IV. conſulat. Honor.

Corpuſculum hoc, cuſtodia et vinculum animi, huc atque illuc jactatur: in hoc ſupplicia, in hoc latrocinia, in hoc morbi, exercentur. Animus quidem ipſe ſacer et æternus eſt, et cui non poſſunt injici manus. Sen. de conſ. ad Helv. c. 11.

Certè id firmiſſimum longè imperium eſt quo obedientes gaudent. Liv. l. VIII. c. 13.

——— Proclivior uſus
In pejora datur, ſuadetque licentia luxum,
Illecebriſque effrena favet. Tum vivere caſtè
Aſperius cùm prompta Venus: tum duriùs iræ ——
Conſulitur cùm pœna patet. Sed comprime motus;

Nec

Nec tibi quid liceat, ſed quid feciſſe decebit,
Occurrat; mentemque domet reſpectus honeſti.
Claud. de IV. conſulat. Honor.

Bonus vir eſt qui injuriam fecit? noli credere. Malus? noli mirari. Dabit pœnas alteri, quas debet tibi: et jam ſibi dedit qui peccavit.
Sen. de Irâ, l. II. c. 30.

——— Οὐδὲ μνησικακὸς· ὁ γὰρ μεγαλοψύχου τὸ ἀπομνημονεύειν, ἄλλως τε καὶ κακά. Ariſt. Eth. l. IV. c. 3.

——————————— Minuti
Semper, et infirmi eſt animi, exiguique, voluptas
Ultio. Continuò ſic collige, quòd vindictâ
Nemo magis gaudet quàm fœmina. Cur tamen hos tu
Evaſiſſe putes, quos, diri conſcia facti,
Mens habet attonitos, et ſurdo verbere cædit,
Occultum quatiente animo tortore flagellum?
Pœna autem vehemens, ac multò ſævior illis
Quas et Cæditius * gravis invenit, et Rhadamanthus,
Nocte dieque ſuum geſtare in pectore teſtem.
Juv. Sat. XIII. 189–198.

* Judex crudelis Vitellii tempore.

Maxima eſt enim factæ injuriæ pœna, feciſſe; nec quiſquam graviùs afficitur quàm qui ad ſupplicium pœnitentiæ traditur. Sen. de Irâ, l. III. c. 26.

—— Metus in vitâ pœnarum, pro malefactis,
Eſt infignibus infignis; ſceleriſque luela
Carcer,

Carcer, et horribilis de ſaxo jactu' deorſum;
Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ:
Quæ tamen et ſi abſunt, at mens ſibi conſcia facti,
Præmetuens, adhibet ſtimulos, torretque flagellis;
Nec videt interea qui terminus eſſe malorum
Poſſit, nec quæ ſit pœnarum denique finis.

Lucret. III. 1027-1034.

Innumerabiles deinceps proprietates ſunt, ſed unus effectus vitii, diſplicere ſibi.

Sen. de tranquil. animi, c. 2.

Οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν, οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι. Plat. Apol. Soc. c. 23.

Exemplo quodcunque malo committitur ipſi
Diſplicet auctori. Prima eſt hæc ultio, quòd, ſe
Judice, nemo nocens abſolvitur, improba quamvis
Gratia fallacis prætoris vicerit urnam.*

Juv. Sat. XIII. 1-4.

* In quam conjiciebantur ſuffragia.

Vulgatum illud, quia verum erat, in proverbium venit: Amicitias immortales, inimicitias mortales, debere eſſe. Liv. l. XL. c. 46.

Malitia præmiis exercetur. Ubi ea dempſeris, nemo omnium gratuitò malus eſt.

Salluſt. Orat. II. ad Cæſ.

Propoſitum optimi viri, et ingentis animi, eſt, tam diù ferre ingratum, donec feceris gratum. Nec

te iſta ratio decipiet. Succumbunt vitiâ virtutibus, ſi illa non citò odiſſe properaveris.

Sen. de Benef. l. V. c. 1.

———— Male creditur hoſti.
Simplex nobilitas, perfida tela cave.
Fraude perit virtus. In apertos undique campos
Proſiliunt hoſtes, et latus omne tenent.

Ov. Faſt. II. 225-228.

Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο,
Πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει·
Οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,
Ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοὶ, καὶ γούνατ' ὀρώρῃ·
Ἀλλ', ὅτε δὴ καὶ λυγρὰ θεοὶ μάκαρες τελέσωσι,
Καὶ τὰ φέρει ἀεκαζόμενος τετληότι θυμῷ.

Hom. Odyſſ. XVIII. 129-134.

Id quidem non dubium quin omnia quæ mala putentur ſint improviſa graviora. Itaque, quanquam non hæc una res efficit maximam ægritudinem, tamen, quoniam multum poteſt proviſio animi, et præparatio, ad minuendum dolorem, ſint ſemper omnia homini humana meditata. Et nimirum hæc eſt illa præſtans et divina ſapientia, et perceptas penitùs et pertractatas res humanas habere; nihil admirari, cùm acciderit; nihil, antequam evenerit, non evenire poſſe arbitrari.

Cic. Diſp. Tuſc. III. 14.

———— Facile

——— Facile exiſtimari poſſit, prudentiam quodammodo eſſe divinationem. C. Nep. in Attic.

Νηπίοισιν ὁ λόγος, ἀλλ' ἡ συμφορὰ, γίνεται διδάσκαλος.
Democrat. Sent.

——— Ἀγαθοὶ γὰρ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων, ποιεῖσθαι τὰς διαλήψεις. Excerp. ex Polyb. de virt. et vit.

Si verò ſolem ad rapidum, lunaſque ſequentes,
Ordine reſpicies, nunquam te craſtina fallet
Hora, neque inſidiis noctis capiere ſerenæ.
Virg. Georg. I. 424-426.

Si falluntur ii qui nihil ſine aliquâ probabili conjecturâ ac ratione dicunt, quid exiſtimandum eſt de conjecturâ eorum qui extis, aut avibus, aut oſtentis, aut oraculis, aut ſomniis, futura præſentiunt? Cic. de Divinat. II. 6.

——— Communi enim ſit vitio naturæ, ut inviſis, latitantibus, atque incognitis rebus magis confidamus, vehementiùſque exterreamur.
Cæſ. Comm. Bell. Civ. l. II.

Illud ante omnia memento, demere rebus tumultum, ac videre quid in quâque re ſit: ſcies nihil eſſe in iſtis terribile, niſi ipſum timorem. Quod vides accidere pueris, hoc nobis quoque majuſculis pueris evenit. Illi, quos amant, quibus aſſueverunt, cum

quibus ludunt, ſi perſonatos vident, expaveſcunt. Non hominibus tantùm, ſed et rebus, perſona demenda eſt, et reddenda facies ſua. Sen. Epiſt. 24.

Ὃς δέ κε, μαψιλόγοισι πιθήσας οἰωνοῖσι,
Μαντείην ἐθέλῃσι παρὲκ νόον ἐξερεείνειν
Ἠμετέρην, νοέειν δὲ θεῶν πλέον αἶσαν ἑόντων,
Φῆμ', ἀλίην ὁδὸν εἶσιν. —— Hom. hymn. in Merc.

Prodigia eo anno multa nunciata ſunt; quæ, quo magis credebant ſimplices ac religioſi homines, eo plura nunciabantur. Liv. l. XXIV. c. 10.

Nulla res efficaciùs multitudinem regit quàm ſuperſtitio: alioquin impotens, ſæva, mutabilis, meliùs vatibus quàm ducibus ſuis paret.
Q. Curt. l. IV. c. 10.

Nihil tam incertum nec tam inæſtimabile eſt quàm animi multitudinis. Liv. l. XXXI. c. 34.

—— Ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ὄχλος, ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων, καὶ ἀσυνετώτατον, ὥσπερ ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχοι κινούμενον, ὁ μὲν ἦλθε, ὁ δ' ἀπῆλθε. Demoſth. de Falſâ Legat. §. 17.

Nullum profundum mare, nullum vaſtum fretum et procelloſum, tantos ciet fluctus, quantos multitudo motus habet; utique ſi novâ et brevi duraturâ libertate luxuriat. Q. Curt. l. X. c. 7.

Libertate

Libertate modicè utantur. Temperatam eam ſalubrem et ſingulis et civitatibus eſſe: nimiam et aliis gravem, et ipſis qui habeant effrænatam et præcipitem eſſe. Liv. l. XXXIV. c. 49.

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἀργυρὸν ἴδρις ἄνδρες
Γιγνώσκουσι· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
Καὶ μάλα πις πινυτῦ. —— Theognis, 499-502.

Iliaços intra muros peccatur, et extra.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 16.

Nolo minor me timeat, deſpiciatque major.
Chil. ſent. ap. Auſon.

Hoc nos doce, beatum non eum eſſe quem vulgus appellat, ad quem pecunia magna confluxit: ſed illum cui bonum omne in animo eſt, erectum, excelſum, et mirabilia calcantem: qui neminem videt cum quo ſe commutatum velit: qui hominem eâ ſolùm parte æſtimat quâ homo eſt: qui naturâ magiſtrâ utitur, ad illius leges componitur, ſic vivit quomodo illa præſcripſit: cui bona ſua nulla vis excutit: qui mala in bonum vertit, certus judicii, inconcuſſus, intrepidus: quem aliqua vis movet, nulla perturbat: quem Fortuna, cùm in eum quod habuit telum nocentiſſimum vi maximâ intorſit, pungit, non vulnerat. Sen. Epiſt. 45.

Tu quoque, ſi vis
Lumine claro
—— Cernere

Cernere verum,
Tramite recto
Carpere callem,
Gaudia pelle,
Pelle timorem,
Spemque fugato,
Nec dolor adsit.
Nubila mens est,
Vinctaque frænis,
Hæc ubi regnant.

Boeth. Consol. Philos. l. I.

Nemo potest non beatissimus esse, qui est totus aptus ex sese, quique in se uno sua ponit omnia. Cui spes omnis, et ratio, et cogitatio pendet ex fortunâ, huic nihil potest esse certi, nihil quod exploratum habeat permansurum sibi unum diem.

Cic. Paradox. II.

Nullâ re major invidia fortunæ fit quàm æquo animo. Sen. de consolat. ad Marc. c. 6.

Οὔ τοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα,
Ὅσσα κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ' ἔκ τις ἕλοιτο.

Hom. Il. III. 65, 6.

Sed quis nunc alius, quâ mundi parte, quis audet
Argento præferre caput, rebusque salutem?
Non propter vitam faciunt patrimonia quidam;
Sed, vitio cæci, propter patrimonia vivunt.

Juv. Sat. XII. 48–51.

—— Rarò

——— Rarò ſimul hominibus bonam fortunam bonamque mentem dari. ——— Ex inſolentiâ, quibus nova bona fortuna ſit, impotentes lætitiâ inſanire. Liv. l. XXX. c. 43.

——————— Neu faſtidire minores,
Neu pete præſcriptos homini tranſcendere fines.
Inquinat egregios adjuncta ſuperbia mores.
Claud. de IV. conſulat. Honor.

Ὡς ὅλως μὲν τῷ κόσμῳ, καὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσιν, ἐπ' ἀγαθῷ γίνεται πάντα· τὸ δὲ τραφῆναι κακῶς, ἢ τὴν φύσιν ἀσθενεστέρως ἔχειν, τὰ παρὰ τῆς εἱμαρμένης ἀγαθὰ εἰς τὸ χεῖρον μεταβάλλει· ὥσπερ τὸν ἥλιον, ἀγαθὸν ὄντα πᾶσι, τοῖς ὀφθαλμιῶσιν ἢ πυρίσσουσι βλαβερὸν εἶναι συμβαίνει.
Salluſt. philoſ. cap. 9.

A primo mundi ortu, uſque in hoc tempus, perduxit nos ex ſplendidis ſordidiſque alternata ſeries. Non facit nobilem atrium plenum fumoſis imaginibus. Nemo in noſtram gloriam vixit; nec quod ante nos fuit noſtrum eſt. Animus facit nobilem; cui, ex quâcunque conditione, ſupra fortunam licet ſurgere. Sen. Epiſt. 44.

Divitiarum et formæ gloria fluxa atque fragilis eſt. Virtus clara æternaque habetur.
Salluſt. Bell. Cat. c. 1.

Feliciſſimi cujuſque delicatiſſimus ſenſus eſt; et, niſi ad nutum cuncta ſuppetant, omnis adverſitatis inſolens,

inſolens, minimis quibuſque proſternitur: adeo perexigua ſunt quæ fortunatiſſimis beatitudinis ſummam detrahunt. —— Boeth. Conſ. Phil. l. II.

Fortes creantur fortibus et bonis:
Eſt in juvencis, eſt in equis, patrum
Virtus; nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina ſed vim promovet inſitam,
Rectique cultus pectora roborant.
Utcunque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ.
Hor. l. IV. ode 4, 29-36.

Εὐγένειαν καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν.
Plut. de lib. educ.

Nam genus, et proavos, et quæ non fecimus ipſi,
Vix ea noſtra voco. —— Ov. Met. XIII. 140, 1.

Quamvis in aliis rebus dignitatum ac nobilitatum magna diſcrimina ſint, virtus in medio poſita eſt; neminem dedignatur qui modò dignum ſe illâ judicet. Sen. de conſolat. ad Polyb. c. 36.

Maximæ cuique fortunæ minimè credendum eſt.
Liv. l. XXX. c. 30.

Aſpiciat quiſquis nimiùm ſublata ſecundis
Colla gerit: triviis calcandus ſpargitur, ecce!
Qui ſibi pyramidas, qui non cedentia templis
Ornatura ſuos extruxit culmina manes;

Et,

Et, qui Sidonio velari creditur oſtro,
Nudus paſcit aves! Jacet, en, qui poſſidet orbem,
Exiguæ telluris inops! ——— Claud. in Rufin. l. II.

Imperio arbitrioque Ægyptii mancipii (C. Cæſare, P. Servilio, Coſs.) jugulatus eſt [Pompeius]: ——— in tantum, in illo viro, a ſe diſcordante fortunâ, ut, cui modò ad victoriam terra defuerat, deeſſet ad ſepulturam. Vel. Paterc. l. II.

Maxima quæque bona ſollicita ſunt; nec ulli fortunæ minùs benè, quàm optimæ, creditur. Aliâ felicitate, ad tuendam felicitatem, opus eſt; et, pro ipſis quæ ſucceſſerunt votis, vota facienda ſunt.
Sen. de Brev. Vitæ, c. 17.

Χαῖρε μέγα, Κρονίδη πανυπέρτατε, δῶτορ ἀάων,
Δῶτορ ἀπημονίης. Τιὰ δ' ἔργματα τίς κεν ἀείδοι,
Οὐ γίνετ', ἢν ἔγαι· τίς κεν Διὸς ἔργματ' ἀείσει;
Χαῖρε, πάτερ, χαῖρ' αὖθι· δίδου δ' ἀρετήν τ' ἄφενός τε.
Οὔτ' ἀρετῆς ἄτερ ὄλβος ἐπίσταται ἄνδρας ἀέξειν,
Οὔτ' ἀρετὴ ἀφίνοιο. Δίδου δ' ἀρετήν τε καὶ ὄλβον.
Callim. hymn. in Jovem, 91–96.

Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit,
Cùm fama, quod ſatis eſt, habet.
Mart. l. I. epig. 50.

——— Modum imponere ſecundis rebus, nec nimis credere ſerenitati præſentis fortunæ, prudentis hominis et meritò felicis. Liv. l. XLII. c. 62.

 ——— Ultima

——— Ultima ſemper
Expectanda dies homini; dicique beatus
Ante obitum nemo, ſupremaque funera, debet.
Ov. Met. III. 135-137.

Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς ὠδὶν ὄντας ἄλλο πλὴν
Εἴδωλ', ὅσοι πὲρ ζῶμεν, ἢ κὐφὴν σκιάν.
Soph. Ajax Flag. 125, 6.

Quanti eſt æſtimanda virtus! quæ nec eripi nec ſurripi poteſt unquam, neque naufragio neque incendio amittitur, nec tempeſtatum nec temporum permutatione mutatur: quâ qui præditi ſunt ſoli ſunt divites; ſoli enim poſſident res et fructuoſas et ſempiternas; ſolique (quod eſt proprium divitiarum) contenti ſunt rebus ſuis. Cic. Parad. VI.

——— Πόλεμος γὰρ ὁ λαφυραγωγεῖ ἀρετήν.
Stilpon, ap. Plut. de lib. ed.

Duo quæ pulcherrima ſunt, quocunque nos moverimus, ſequentur; natura communis, et propria virtus. —— Quidquid optimum homini eſt, id extra humanam potentiam jacet, nec dari nec eripi poteſt; mundus hic, quo nihil neque majus neque ornatius rerum natura genuit; animus, contemplator admiratorque mundi, pars ejus magnificentiſſima, propria nobis et perpetua, tamdiu nobiſcum manſura quamdiu ipſi manebimus.
Sen. de conſolat. ad Helv. c. 8.

Diveſne

Diveſne priſco natus ab Inacho,
Nil intereſt, an pauper, et infimâ
De gente, ſub dio moreris,
Victima nil miſerantis Orci.
Omnes eòdem cogimur: omnium
Verſatur urnâ, ſeriùs ocyùs,
Sors exitura, et nos in æternum
Exilium impoſitura cymbæ.

Hor. l. II. ode 3, 21-28.

Ὦ μάταιοι τῆς ἀνοίας, ὐκ εἰδότες ἡλίκοις ὄροις διακέκριλαι τὰ νεκρῶν καὶ τὰ ζώντων πράγματα, καὶ οἷα τὰ παρ' ἡμῖν ἐστι, καὶ ὅτι

Κάτθαν' ὁμῶς ὅ τ' ἄτυμβος ἀνὴρ, ὅς τ' ἔλλαχε τύμβυ·
Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ Ἴρος, κρείων τ' Ἀγαμέμνων·
Θερσίτῃ δ' ἶσος Θέτιδος παῖς ἠυκόμοιο·
Πάντες δ' εἰσὶν ὁμῶς νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Γυμνοί τε, ξηροί τε, κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα.

Luciani Contempl.

Non cani, non rugæ, repentè auctoritatem afferre poſſunt; ſed honeſtè acta ſuperior ætas fructus capit auctoritatis extremos. Cic. de Senect.

Tota licet veteres exornent undique ceræ
Atria, nobilitas ſola eſt, atque unica, virtus.

Juv. Sat. VIII. 19, 20.

Multo deformius amittere quàm non aſſequi laudem. Plin. l. VIII. epiſt. ult.

Si quid aliud eſt in philoſophiâ boni, hoc eſt, quòd ſtemma non inſpicit. Omnes, ſi ad primam originem revocentur, a diis ſunt. Sen. Epiſt. 44.

Aſperius nihil eſt humili, cùm ſurgit in altum:
Cuncta ferit, dum cuncta timet: deſævit in omnes,
Ut ſe poſſe putent. Nec bellua tetrior ulla
Quàm ſervi rabies in libera terga furentis.
Claud. in Eutrop. l. I.

Non benè, crede mihi, ſervo ſervitur amico.
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.
Mart. l. II. epig. 32.

Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
Ψυχήν τε καὶ φρόνημα, καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
Ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
Soph. Antig. 180–182.

Agricola, naturali prudentiâ, quamvis inter togatos, facile juſteque agebat. Jam verò tempora curarum remiſſionumque diviſa: ubi conventus ac judicia poſcerent, gravis, intentus, ſeverus, et ſæpiùs miſericors; ubi officio ſatisfactum, nulla ultra poteſtatis perſona. Triſtitiam, et arrogantiam, et avaritiam, exuerat: nec illi (quod eſt rariſſimum) aut facilitas auctoritatem, aut ſeveritas amorem, diminuit. Integritatem atque abſtinentiam, in tanto viro, referre, injuria virtutum fuerit. Ne famam quidem, cui etiam ſæpe boni indulgent, oſtentandâ virtute,

virtute, aut per artem, quæſivit. Procul ab æmulatione adverſus collegas, procul a contentione adverſus procuratores, et vincere inglorium, et atteri ſordidum, arbitrabatur. Tacit. Vita Agric.

Ἀθάνατα μὲν φρονεῖ τῷ μεγαλόψυχος εἶναι, θνητὰ δὲ τῷ συμμέτρως τῶν ὑπαρχόντων ἀπολαύειν. Iſoc. ad Demon.

——— Qui genus jactat ſuum
Aliena laudat. —— Sen. Herc. Fur. 339, 340.

Malo pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis
Æacidæ ſimilis, Vulcaniaque arma capeſſas,
Quàm te Therſitæ ſimilem producat Achilles.
Juv. Sat. VIII. 269–271.

——— Eſſe quàm videri malebat [Cato]: ita, quo minùs gloriam petebat, eo magis illum adſequebatur. Salluſt. Bell. Cat. c. 57.

Eſt enim gloria ſolida quædam res, et expreſſa, non adumbrata: ea eſt conſentiens laus bonorum; incorrupta vox benè judicantium de excellente virtute: ea virtuti reſonat [reſpondet] tanquam imago; quæ, quia rectè factorum plerumque comes eſt, non eſt bonis viris repudianda. Illa autem, quæ ſe ejus imitatricem eſſe vult, temeraria atque inconſiderata, et plerumque peccatorum vitiorumque laudatrix, fama popularis, ſimulatione honeſtatis formam ejus pulchritudinemque corrumpit.
Cic. Diſp. Tuſc. III. 2.

——— Vivit

——— Vivit poſt prælia Magnus;
Sed fortuna perit. Quod deſiēs, illud amâſti.
Lucan. VIII. 84, 5.

—— Κατὰ δὴ τὸν Αἰγύπτιε ἀπόπλουν ἀποθνήσκων, ἐνετείλατο τοῖς περὶ αὐτὸν μήτε πλαστὰν μήτε μιμηλὰν τῦ σώματος εἰκόνα ποιήσασθαι. Εἰ γάρ τι καλὸν ἔργον πεποίηκα, τῦτό μοι μνημεῖον ἔσαι· εἰ δὲ μὴ, ἐδ' οἱ πάντες ἀνδριάντες, βαναύσων ἐδενὸς ἀξίων ἔργα ὄντες.
Ageſil. ap. Plut. Apophth.

Id filiæ quoque uxorique præceperim, ſic patris, ſic mariti, memoriam venerari, ut omnia facta dictaque ejus ſecum revolvant, famamque ac figuram animi, magis quàm corporis, complectantur. Non quia intercedendum putem imaginibus quæ marmore aut ære finguntur: ſed, ut vultus hominum, ita ſimulachra vultûs imbecilla ac mortalia ſunt; forma mentis æterna. Tacit. Agric.

Exclamare libet populus quod clamat Oſiri
Invento. Quis enim generoſum dixerit hunc, qui
Indignus genere, et præclaro nomine tantûm
Inſignis? Nanum cujuſdam Atlanta vocamus;
Æthiopem, Cycnum; pravam extortamque puellam,
Europen: canibus pigris, ſcabieque vetuſtâ
Lævibus, et ſiccæ lambentibus ora lucernæ,
Nomen erit Pardus, Tigris, Leo; ſi quid adhuc eſt
Quod fremat in terris violentiùs. ———
Juv. Sat. VIII. 29-37.

——— Is,

Is, qui verè appellari poteſt honos, non invitamentum ad tempus, ſed perpetuæ virtutis eſt præmium. Cic. Epiſt. l. X. ep. 10.

——— Τέλος δὲ εἶναι, ἐφ' ὃ πάντα ἀναφέρεται, ζῆν κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν τελείαν, ἐπεὶ ἄνευ τῶν τῆ σώματος κατὰ φύσιν καὶ τῶν ἐκτός.

Sect. ecclect. Sent. ap. D. Laert. procem.

Eadem omnibus principia, eademque origo. Nemo altero nobilior, niſi cui rectius ingenium, et artibus bonis aptius. Qui imagines in atrio exponunt, et nomina familiæ ſuæ, longo ordine, et multis ſtemmatum illigata flexuris, in parte primâ ædium collocant, noti magis quàm nobiles ſunt. Unus omnium parens mundus eſt: ſive per ſplendidos ſive per ſordidos gradus, ad hunc prima cujuſque origo perducitur. Sen. de Benef. l. III. c. 28.

Omne hominum genus in terris
Simili ſurgit ab ortu: ———
Unus enim rerum pater eſt;
Unus cuncta miniſtrat.
Ille dedit Phœbo radios;
Dedit et cornua lunæ:
Ille homines etiam terris
Dedit, et ſidera cœlo.
Hic clauſit membris animos
Celſâ ſede petitos:

Mortales

Mortales igitur cunctos
Edit, nobile germen!
Quid genus et proavos ſtrepitis?
Si primordia veſtra,
Auctoremque Deum, ſpectes,
Nullus degener extat,
Ni, vitiis pejora fovens,
Proprium deſerat ortum.

Boeth. Conſ. Phil. l. III.

Facere rectè cives ſuos princeps optimus faciendo docet; cùmque ſit imperio maximus, exemplo major eſt. V. Paterc. in laud. Tiberii! l. II.

Inter cauſas malorum noſtrorum eſt, quòd vivimus ad exempla, nec ratione componimur, ſed conſuetudine abducimur. Quod, ſi pauci facerent, nollemus imitari; cùm plures facere ceperunt, quaſi honeſtius ſit quia frequentius, ſequimur; et recti apud nos locum tenet error, ubi publicus factus eſt.

Sen. Epiſt. 123.

——— Καὶ ἁπλῶς, ὅτι θάνατος, ὅτι φυγὴ, ὅτι πόνος, ὅτε ἄλλο τι τῶν τοιούτων, αἴτιόν ἐστι τῷ πράττειν τι ἢ μὴ πράττειν ἡμᾶς, ἀλλ' ὑπολήψεις καὶ δόγματα.

Arrian. l. I. c. 11.

Hoc te præterea crebro ſermone monebo,
Ut te totius medio telluris in ore
Vivere cognoſcas; cunctis tua gentibus eſſe
Facta palam; nec poſſe dari regalibus uſquam
Secretum

Secretum vitiis. Nam lux altiſſima fati
Occultum nihil eſſe ſinit; latebraſque per omnes
Intrat, et abſtruſos explorat Fama receſſus.
Claud. de IV. conſulat. Honor.

Socordiam eorum irridere libet, qui præſenti potentiâ credunt extingui poſſe etiam ſequentis ævi memoriam. Nam, contrà, punitis ingeniis gliſcit auctoritas; neque aliud externi reges, aut qui eâdem ſævitiâ uſi ſunt, niſi dedecus ſibi, atque illis gloriam, peperere. Tacit. Annal. l. IV.

Scilicet in vulgus manant exempla regentum;
Utque ducum lituos, ſic mores, caſtra ſequuntur.
Claud. de laud. Stilic. l. I.

——— Φιλεῖ γάρ πως ἀεὶ τὸ ὑπήκοον ζῆλῳ τῆς τοῦ ἄρχοντος γνώμης βιᾶν. Herodian. l. I.

——— Magni autem eſt ingenii ſevocare mentem a ſenſibus, et cogitationem ab conſuetudine abducere. Cic. Diſp. Tuſc. I. 16.

Omne animi vitium tanto conſpectius in ſe
Crimen habet, quanto major qui peccat habetur.
Juv. Sat. VIII. 140, 1.

Ita, in maximâ fortunâ, minima licentia eſt: neque ſtudere, neque odiſſe, ſed minumè iraſci, decet. C. Cæſar. orat. ap. Sall. B. Cat. c. 50.

In commune jubes ſi quid, cenſeſve, tenendum,
Primus juſſa ſubi: tunc obſervantior æqui

Fit populus, nec ferre negat, cùm viderit ipſum
Auctorem parere ſibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum; nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, ut vita regentis.
Mobile mutatur ſemper cum principe vulgus.
Claud. de IV. conſulat. Honor.

Mundus quoque cuncta complectens, rectorque univerſi Deus, in exteriora quidem tendit, ſed tamen in totum undique in ſe redit. Idem noſtra mens faciat: cùm, ſecuta ſenſus ſuos, per illos ſe ad externa porrexerit, et illorum et ſui potens ſit, et (ut ita dicam) devinciat ſummum bonum.
Sen. de vitâ beatâ, c. 8.

Ὁ δὲ νόος, ἐπ' ἄκρας τὰς κορυφὰς τῶ σώματος ἱδρυμένος, καὶ ἔχων περιαυγία καὶ διαυγία τὰν ἔποψιν, μαντεύεται τὰν τῶν ἐόντων φρόνασιν· καὶ τῦτ' ἔργον ἐντὶ αὐτῷ κατὰ φύσιν, τὸ μαντευσάμενον καὶ κτησάμενον ἀκολεθῆσαι τοῖς βελτίοσιν αὐτῶ καὶ τιμιωτάτοις. Theag. Pythag.

Invidus, iracundus, iners, vinoſus, amator,
Nemo adeo ferus eſt, ut non miteſcere poſſit,
Si modò culturæ patientem commodet aurem.
Virtus eſt vitium fugere; et ſapientia prima
Stultitiâ caruiſſe. —— Hor. Epiſt. l. I. ep. 1, 38-42.

Eorum ipſorum, quæ aſpectu ſentiuntur, nullum aliud animal [præter hominem] pulchritudinem, venuſtatem, convenientiam partium, ſentit. Quam ſimilitudinem natura ratioque ab oculis ad animum transferens,

transferens, multo etiam magis pulchritudinem, conſtantiam, ordinem, in conſiliis factiſque conſervandum putat, cavetque ne quid indecorè effæminatève faciat; tum in omnibus et opinionibus et factis ne quid libidinosè aut faciat aut cogitet. Quibus ex rebus conflatur et efficitur id, quod quærimus, honeſtum; quod, etiamſi nobilitatum non ſit, tamen honeſtum eſt; quodque verè dicemus, etiamſi a nullo laudetur, laudabile eſſe naturâ. Formam quidem ipſam, Marce fili, et tanquam faciem honeſti vides; quæ, ſi oculis cerneretur, mirabiles amores, ut ait Plato, excitaret ſapientiæ.

Cic. de Offic. l. I.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
Καὶ τρηχὺς τοπρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηαι,
Ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει, χαλεπὴ περ ἐοῦσα.

Heſiod. Op. et D. l. I. 287-290.

Nuſquam nec opera ſine emolumento, nec emolumentum fermè ſine impenſâ operâ eſt. Labor voluptaſque, diſſimillima naturâ, ſocietate quâdam inter ſe naturali ſunt juncta. Liv. I. V. c. 4.

——— Labor omnia vincit
Improbus, et duris urgens in rebus egeſtas.

Virg. Georg. I. 145, 6.

——— Probitas laudatur et alget.

Juv. Sat. I. 74.

Neminem reperies qui non nequitiæ præmiis ſine nequitiâ frui malit. Maximum hoc habemus naturæ meritum, quòd virtus in omnium animos lumen ſuum permittit: etiam, qui non ſequuntur illam, vident. Sen. de Benef. l. IV. c. 17.

Ut enim pulchritudo corporis, aptâ compoſitione membrorum, movet oculos —— ſic hoc decorum, quod elucet in vitâ, movet approbationem.
Cic. de Offic. l. I.

Ubi malos præmia ſequuntur, haud facilè quiſquam gratuitò bonus eſt. Sall. fragm.

—— Τὸ σύνολον ἐκεῖνο μιμῆσθαι, ὅτι, ἐὰν μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ᾖ τὸ εὐσεβὲς καὶ συμφέρον, ἃ δύναται σωθῆναι τὸ εὐσεβὲς ἐν τινί. Arrian. l. I. c. 27.

—— Mortalibus, ex quo
Tellus cœpta coli, nunquam ſincera bonorum
Sors ulli conceſſa viro. Quem vultus honeſtat,
Dedecorant mores: animus quem pulchrior ornat,
Corpus deſtituit. Bellis inſignior ille;
Sed pacem fœdat vitiis: hic publica felix,
Sed privata minùs. Partitim ſingula quemque
Nobilitant; hunc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum ſollertia juris,
Hunc ſoboles caſtique tori. ——
Claud. de laud. Stilic. l. I.

—— Sin,

——— Sin, captus [animus] pravis cupidinibus, ad inertiam et voluptates corporis peſſundatus eſt, pernicioſâ libidine paulliſper uſus, ubi per ſocordiam vires, tempus, ingenium, defluxere, naturæ infirmitas accuſatur: ſuam quiſque culpam actores ad negotia transferunt. Quòd ſi hominibus bonarum rerum tanta cura eſſet, quanto ſtudio aliena, ac nihil profutura, multùmque etiam periculoſa, petunt, neque regerentur magis quàm regerent caſus; et eò magnitudinis procederent, ubi, pro mortalibus, gloriâ æterni fierent. Sall. B. Jug. c. 1.

Ὦ πόποι, οἷον δή νυ θεὺς βροτοὶ αἰτιόωνται!
Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κακὰ ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Hom. Odyſſ. I. 32-34.

Hic eſt magnus animus qui ſe Deo tradidit: at, contrà, ille puſillus ac degener, qui obluctatur, et de ordine mundi malè exiſtimat, et emendare mavult deos quàm ſe. Sen. Epiſt. 107.

Si non ipſo honeſto movemur ut viri boni ſimus, ſed utilitate aliquâ, aut fructu, callidi ſumus, non boni. Nam quid faciet, in tenebris, qui nihil timet niſi teſtem vel judicem? Cic. de Leg. l. I.

——— Sed luna videt; ſed ſidera teſtes
Intendunt oculos. ——— Juv. Sat. VIII. 149-150.

——— Annales veterum delicta loquentur:
Hærebunt maculæ. Quis non per ſecula damnet
Cæſareæ

Cæſareæ portenta domûs? Quem dira Neronis
Funera? quem rupes Caprearum tetra latebit,
Inceſto poſſeſſa ſeni? Victura feretur
Gloria Trajani: non tam quòd, Tigride victo,
Noſtra, triumphati fuerint, provincia, Parthi;
Alta quòd invectus fractis Capitolia Dacis;
Quàm patriæ quòd mitis erat. ———

Claud. de IV. conſulat. Honor.

——— Animadverto enim etiam deos ipſos non tam accuratis adorantium precibus, quàm innocentiâ et ſanctitate, lætari; gratioremque exiſtimari qui delubris eorum puram caſtamque mentem, quàm qui meditatum carmen, intulerit. Plin. Paneg.

—— Ἡγοῦ δὲ τοῦτο εἶναι θῦμα κάλλιστον, καὶ θεραπείαν μεγίστην, ἣν ὡς βελτίστου καὶ δικαιότατον σεαυτὸν παρέχῃς.

Iſoc. ad Nicoc.

Quin damus id ſuperis, de magnâ quod dare lance
Non poſſit magni Meſſallæ lippa propago;
Compoſitum jus, faſque animi, ſanctoſque receſſus
Mentis, et incoctum generoſo pectus honeſto?
Hæc cedo ut admoveam templis, et farre litabo.

Perſ. Sat. II. 71-75.

—— Non eſt ergo beneficium ipſum quod numeratur aut traditur: ſicut nec in victimis quidem, licet optimæ ſint auroque præfulgeant, deorum eſt honos; ſed piâ ac rectâ voluntate venerantium. Itaque boni etiam farre ac fritillâ religioſi ſunt: mali

mali rurſus non effugiunt impietatem, quamvis aras ſanguine multo cruentaverint.

Sen. de Benef. l. I. c. 6.

Nec pietas ulla 'ſt velatum ſæpe videri
Vertier ad lapidem, atque omneis accedere ad aras;
Nec procumbere humi proſtratum, et pandere palmas
Ante deûm delubra; nec aras ſanguine multo
Spargere quadrupedum; nec votis nectere vota:
Sed mage pacatâ poſſe omnia mente tueri.

Lucret. V. 1197-1202.

Nec verò, (id enim diligenter intelligi volo,) ſuperſtitione tollendâ, religio tollitur. Nam et majorum inſtituta tueri, ſacris cæremoniiſque retinendis, ſapientis eſt; et eſſe præſtantem aliquam æternamque naturam, et eam ſuſpiciendam admirandamque hominum generi, pulchritudo mundi, ordoque rerum cœleſtium, cogit confiteri. Quamobrem, ut religio propaganda etiam eſt quæ eſt juncta cum cognitione naturæ, ſic ſuperſtitionis ſtirpes omnes ejiciendæ. Cic. de Divinat. II. 72.

Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt.

Hor. l. I. Sat. 1, 24.

——— Φύσει γὰρ τοιοῦτον ἐστὶν ὁ πολὺς λεὼς, χαίρουσι τοῖς ἀποσκώπτουσι καὶ λοιδορουμένοις, καὶ μάλιθ' ὅταν τὰ σεμνότατα εἶναι δοκοῦντα διασύρηται. Luciani Piſcat.

Tentat enim dubiam mentem rationis egeſtas.

Lucret. V. 1210.

Hæremus

Hæremus cuncti Superis; temploque tacente,
Nil facimus non ſponte Dei: nec vocibus ullis
Numen eget: dixitque ſemel naſcentibus auctor
Quicquid ſcire licet; ſteriles nec legit arenas,
Ut caneret paucis, merſitve hoc pulvere verum. —
Eſtne Dei ſedes, niſi terra, et pontus, et aër,
Et cœlum, et virtus? Superos quid quærimus ultra?
Juppiter eſt quodcunque vides, quôcunque moveris.

Lucan. IX. 573-580.

Οὐδὲν αὐτοῖς πρᾶγμα ἦν θύειν τε, καὶ δῶρα τιλεῖν μάτην, ἵνοις ἀπηχθημένης· ἃ γὰρ οἶμαι τοιοῦτόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν, ὥστε ὑπὸ δώρων παράγεσθαι, οἷον κακὸν τοκιστήν. —— Καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη εἰ πρὸς τὰ δῶρα καὶ τὰς θυσίας ἀποβλέπουσιν ἡμῶν οἱ θεοὶ, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἄν τις ὅσιος καὶ δίκαιος ὢν τυγχάνῃ. Plat. Alcib. c. 10.

Quid? ſi quis vultu torvo ferus, et pede nudo,
Exiguæque togæ ſimulet textore Catonem;
Virtutemne repræſentet moreſque Catonis?

Hor. Epiſt. l. I. ep. 19, 12-14.

Ne quis etiam errore labatur veſtrum quoque, non ſum ſecurus. Nihil enim in ſpeciem fallacius eſt quàm prava religio. Ubi deorum numen prætenditur ſceleribus, ſubit animum timor, ne, fraudibus humanis vindicandis, divini juris aliquid immiſtum violemus.

Conſul. de Bacchant. declam. ap. Liv. lib. XXXIX. cap. 16.

Superſtitio

Superſtitio error inſanus eſt: amandos timet; quos colit violat. Quid enim intereſt utrum deos neges an infames? Sen. Epiſt. 123.

Περὶ γὰρ εὐχὰς, καὶ προσκυνήσεις, καὶ ὕμνους, καὶ τελετὰς, καὶ ἀπαρχὰς, καὶ πάντα τὰ τοιάδε, ὅτι καταφρονητικῶς ὁ ὅσιος ἔξει, ἀνωφελῆ πῃ τὰ τοιαῦτα ἑαυτῷ ἄγων, ὧδ' ἔτω προσοίσει ὡς διομένῳ τινὸς τούτων τῷ θείῳ, ἢ κινησομένῳ δι' αὐτῶν· (ἀκίνητον γὰρ καὶ ἀπροσδεὲς ὅτι μάλιστα ἐκείνων·) ἀλλ' ὡς αὐτὸν τὰ μέγιστα ὠφελήσων, κακίας τε ἀφέξει, καὶ ἀρετῆς μελέτῃ, καὶ ὁμολογίᾳ τῇ αἰτίᾳ ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν. Pletho, de Virtut.

——— Te nihil attinet
Tentare multâ cæde bidentium
Parvos coronantem marino
Rore deos, fragilique myrto.
Immunis aram ſi tetigit manus,
Non ſumptuoſa blandior hoſtia
Mollibit averſos Penates
Farre pio et ſaliente micâ.
Hor. l. III. ode 23, 13-20.

Jurando, gratiam Scythas ſancire, ne credideris. Colendo fidem, jurant. Græcorum iſta cautio eſt, qui acta conſignant, et deos invocant. Nos religionem in ipſâ fide novimus. Qui non reverentur hŏmines fallunt deos.

Q. Curt. l. VII. c. 8. [Scyth. legat. ad Alex.]

—— Scelus intra ſe tacitum qui cogitat ullum
Facti crimen habet. ——— Juv. Sat. XIII. 209, 10.

Si bonus vir habeat hanc vim, ut, ſi digitis concrepuerit, poſſit in locupletium teſtamenta nomen ejus irrepere, hâc vi non utatur, ne ſi exploratum quidem habeat id omnino neminem unquam ſuſpicaturum. Cic. Off. l. III.

——— Οὐδ' ἐκεῖνό πω κατανενόηκας, οἶμαι, ὡς ἡ μὲν ἀρετὴ ἐν ἔργοις ἐστὶν, οἷον ἐν τῷ δίκαια πράττειν, καὶ σοφὰ, καὶ ἀνδρεῖα· ὑμεῖς δὲ, (τὸ δὲ ὑμεῖς, ὅταν εἴπω, τοὺς ἄκρους τῶν φιλοσοφούντων φημὶ,) ἀφέντες ταῦτα ζητεῖν καὶ ποιεῖν, ῥημάτια δύσηνα μελετᾶτε, καὶ συλλογισμοὺς, καὶ ἀπορίας, ——— καὶ τὸν καιρὸν ἀτειχῶς ἀφέντες, (ὅτος δὲ ἦν περὶ τὰ ἔργα,) περὶ τὸν φλοιὸν ἀσχολεῖσθε, τὰ φύλλα καταχέοντες ἀλλήλων, ἐν ταῖς ὁμιλίαις. Luciani Hermot.

Nihil ergo magis præſtandum eſt quàm ne, pecorum ritu, ſequamur antecedentium gregem, pergentes non quà eundum eſt, ſed quà itur. ——— Nemo ſibi tantummodo errat; ſed alieni erroris et cauſſa et auctor eſt. Sen. de vitâ beatâ, c. 1.

——— Opinionum enim commenta delet dies; naturæ judicia confirmat. Cic. Nat. Deor. II. 2.

Nunquam aliud natura, aliud ſapientia, dicit.
Juv. Sat. XIV. 321.

In

In hoc ſumus ſapientes, quòd Naturam, optimam ducem, tanquam deum, ſequimur, eique paremus. — Quid enim eſt aliud, gigantum more bellare cum diis, niſi Naturæ repugnare? Cic. de Sen.

Χρὴ — πάντα ποιεῖν ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον, καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη.

Plat. Phæd. c. 46.

Nunquam in tantum convaleſcet nequitia, nunquam ſic contra virtutes conjurabitur, ut non philoſophiæ nomen venerabile et ſacrum maneat.

Sen. Epiſt. 14.

Οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἀπραγμονέστερος τῶν βίων ἔδοξέ μοι τῷ ἀνθρωπίνῳ, μόναις ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ χρείαις ἐμμεμετρημένος· τελώνην δὲ ἵππον, ἢ συκοφάντην βάτραχον, ἢ σοφιστὴν κολοιὸν, ἢ ὀψοποιὸν κώνωπα, ἢ κίναιδον ἀλεκτρυόνα, καὶ τἄλλα ὅσα ὑμεῖς ἐπιτηδεύετε, οὐκ ἂν ἔδοις ἐν ἐκείνοις.

Luc. Gall. et Micyll.

Vivere naturæ ſi convenienter oportet,
Ponendæque domo quærenda eſt area primùm,
Noviſtine locum potiorem rure beato?
Eſt ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior aura
Leniat et rabiem Canis, et momenta Leonis,
Cùm ſemel accepit ſolem furibundus acutum?
Eſt ubi divellat ſomnos minùs invida cura?
Deteriùs Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quàm quæ per pronum trepidat cum murmure rivum?

Nempe inter varias nutritur ſylva columnas;
Láudaturque domus longos quæ proſpicit agros.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 10, 12–23.

Naturalia deſideria finita ſunt: ex falſâ opinione naſcentia, ubi deſinant, non habent: nullus enim terminus falſo eſt. Viâ eunti aliquid extremum eſt: Error immenſus eſt. Sen. Epiſt. 16.

——— Sollicitæ tu cauſſa, pecunia, vitæ es.
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu vitiis hominum crudelia pabula præbes.
Semina curarum de capite orta tuo.
Prop. l. III. el. 6, 1–4.

——— Solus ferrum mortemque timere
Auri neſcit amor. ——— Lucan. III. 118, 119.

Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἔστι πάντων πλησμονή·
Ἔρωτος — ἄρτων — μουσικῆς — τραγημάτων —
Τιμῆς — πλακούντων — ἀνδραγαθίας — ἰσχάδων —
Φιλοτιμίας — μάζης — στρατηγίας — φακῆς —
Σοῦ δ' ἐγένετ' οὐδεὶς μισθὸς οὐδεπώποτε·
Ἀλλ', ἢν τάλαντά τις λάβῃ τρισκαίδεκα,
Πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν ἑκκαίδεκα·
Κἂν ταῦτ' ἀνύσῃ, τετταράκοντα βούλεται,
Ἢ φησιν οὐκ εἶναι βιωτὸν αὐτῷ τὸν βίον.
Ariſtoph. Plutus, act. I. ſc. 2.

Odium merita eſt Septimuleii avaritia: Ptolemæi autem, regis Cypriorum, riſu proſequenda: nam, cùm anxiis ſordibus magnas opes corripuiſſet, propterque

terque eas perituram ſe videret, et ideo, omni pecuniâ impoſitâ navibus, in altum proceſſiſſet, ut claſſe perforatâ ſuo arbitrio periret, et hoſtes prædâ carerent, non ſuſtinuit mergere aurum et argentum, ſed futurum ſuæ necis præmium domum revexit. Procul dubio hic non poſſedit divitias, ſed a divitiis poſſeſſus eſt; titulo, rex inſulæ; animo, pecuniæ miſerabile mancipium. Val. Max. l. IX. c. 4.

Imperat aut ſervit collecta pecunia cuique;
Tortum digna ſequi, potiùs quàm ducere, funem.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 10, 47, 8.

——— Λέγουσι πάντες ὡς
Δειλότατόν ἐσθ' ὁ Πλοῦτος. ———
Ariſtoph. Plut. act. I. ſc. 2.

Apud me, divitiæ aliquem locum habent; apud te, ſummum. Ad poſtremum, divitiæ meæ ſunt: tu divitiarum es. Sen. de vitâ beatâ, c. 22.

Habet Africanus millies, et tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.
Mart. l. XII. epig. 10.

Tam deeſt avaro quod habet, quàm quod non habet. Ap. Quint. Inſt. l. VIII. c. 6.

Δαιμόνιοι, τί δὲ κέρδος ὁ μυρίος ἔνδοθι χρυσὸς
Κείμενος; οὐχ ἅδε πλούτῳ φρονέουσιν ὕπασις.
Theoc. Idyl. XVI. 22, 3.

Solebat

Solebat Attalus hâc imagine uti: Vidisti aliquando canem missa a domino frusta panis aut carnis aperto ore captantem? Quicquid excepit protinus devorat, et semper ad spem futuri hiat. Idem evenit nobis: quicquid expectantibus fortuna projecit, id sine ullâ voluptate demittimus, statim ad rapinam alterius erecti et attenti.

Sen. Epist. 72.

Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.

Juv. Sat. XIV. 139.

Τίνος ὐδὲν εἰς ἔρωτα·
Σοφίη, τρόπος, πατεῖται·
Μόνον ἄργυρον βλέπουσιν.
Ἀπόλοιτο πρῶτος αὐτὸς
Ὁ τὸν ἄργυρον φιλήσας·
Διὰ τοῦτον ἐκ ἀδελφὸς,
Διὰ τοῦτον ὐ τοκῆες·
Πόλεμοι, φόνοι, δι' αὐτόν.
Τὸ δὲ χεῖρον, ὀλλύμεσθα
Διὰ τοῦτον οἱ φιλοῦντες. Anac. 739-748.

Cùm consuleretur [Themistocles] utrum bono viro pauperi, an minùs probato diviti, filiam collocaret; Ego verò, inquit, malo virum qui pecuniâ egeat, quàm pecuniam quæ viro.

Cic. Off. l. II.

Jupiter, admonitus nil esse potentius auro,
Corruptæ pretium virginis ipse fuit.

Dùm

Dùm merces aberat, durus pater, ipſa ſevera,
Ærati poſtes, ferrea turris erat:
Sed, poſtquam ſapiens in munera venit adulter,
Præbuit ipſa ſinus, et, dare juſſa, dedit.
Ov. Amor. l. III. el. 7.

Ὦ χρυσὲ, διξίωμα κάλλιστον βροτοῖς!
Αἰθόμενον γὰρ πῦρ ἅτε διαπρήσεις, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. Ἐλθὲ, ὦ φίλτατε καὶ ἱμερωτάτε. Νῦν πείθομαί γε καὶ Δία ποτὲ γενέσθαι χρυσόν· τίς γὰρ ἂν παρθένος ἀναπεπταμένοις τοῖς κόλποις ὑποδέξαιτο ὕτω καλὸν ἱκέτην διὰ τῦ τέγους καταῤῥέοντα; Luc. Timon.

Minima commoda non minimo ſectantes diſcrimine ſimiles aiebat [Auguſtus] eſſe aureo hamo piſcantibus; cujus abrupti damnum nullâ capturâ penſari poſſet. Sueton. in Auguſt. l. II.

Admonui quoties? auro ne pollue formam.
Sæpe ſolent auro multa ſubeſſe mala.
Divitiis captus ſi quis violavit amorem,
Aſpera eſt illi difficiliſque Venus.
Tibull. Eleg. X. 17-20.

Idem velle, atque idem nolle, ea demum firma amicitia eſt. Sall. B. Cat. c. 20.

Quis feret uxorem cui conſtant omnia? Malo,
Malo Venuſinam, quàm te, Cornelia, mater
Gracchorum, ſi cum magnis virtutibus affers
Grande ſupercilium, et numeras in dote triumphos.
Juv. Sat. VI. 165-168.

Extemplò,

Extemplò, ſimul pares eſſe cœperint, [fœminæ,] ſuperiores erunt. Liv. l. XXXIV. c. 3.

Scilicet uxorem cum dote, fidemque, et amicos,
Et genus, et formam, regina pecunia donat;
Ac bene nummatum decorat Suadela Venuſque.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 6, 36-38.

Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχῃ, καὶ πάντα κρατήσεις.
Orac. Pyth.

Nominibus mollire licet mala: fuſca vocetur
Nigrior Illyricâ cui pice ſanguis erit.
Si pæta eſt, Veneri ſimilis: ſi flava, Minervæ.
Sit gracilis, macie quæ malè viſa ſuâ eſt.
Dic agilem, quæcunque brevis; quæ turgida, plenam:
Et lateat vitium proximitate boni.
Ov. Ars Am. l. II.

Jam pridem equidem nos vera rerum vocabula amiſimus; quia, bona aliena largiri, liberalitas; malarum rerum audacia, fortitudo, vocatur.
M. P. Cato, ap. Sall. B. Cat. c. 55.

——— Ἦ γὰρ ἴρωτι
Πολλάκις, ὦ Πολύφαμε, τὰ μὴ καλὰ καλὰ πίφανται.
Theoc. Idyll. VI. 19, 20.

Nigra μελίχρως eſt; immunda et fœtida, ἄκοσμος·
Cæſia, Παλλάδιος· nervoſa et lignea, δορκάς·
Parvola, pumilio, χαρίτων ἴα, tota merum ſal;

Magna

Magna atque immanis, κατάπληξις, plenaque honoris:
Balba loqui non quit, τραυλίζει· muta pudens eſt;
At flagrans, odioſa, loquacula, λαμπάδιον fit:
Ἰσχνὸν ἐοικότον tum ſit quom vivere non quit
Præ macie; ῥαδινὴ verò eſt jam mortua tuſſi:
At gemina et mammoſa Ceres eſt ipſa ab Iaccho:
Simula Σιληνὴ ac ſatyra 'ſt; labioſa, φίλημα.

Lucret. l. IV. 1153-62.

In quibuſdam virtutes non habent gratiam: in quibuſdam vitia ipſa delectant.

Quint. Inſt. l. XI. c. 3.

Ὦ Ἐτεόκλειοι Χάριτες θεαὶ, ——————
Καλλείψω δ' ὐδ' ὔμμε· τί γαρ Χαρίτων ἀγαπατὸν
Ἀνθρώποις ἀπάνευθεν; ἀεὶ Χαρίτεσσιν ἄμ' εἶην.

Theoc. Idyl. XVI. 104-9.

Auferimur cultu: gemmis auroque teguntur
Omnia: pars minima eſt ipſa puella ſui.
Sæpe, ubi ſit quod amas, inter tam multa, requiras:
Decipit hâc oculos ægide dives amor.

Ov. Rem. Am. l. I.

Munditiæ, et ornatus, et cultus, hæc fœminarum inſignia ſunt: his gaudent et gloriantur: hunc MUNDUM muliebrem appellârunt majores noſtri.

Liv. l. XXXIV. c. 7.

—— Jam nulla viro juranti fœmina credat;
Nulla viri ſperet ſermones eſſe fideles;
Qui, dum aliquid cupiens animus prægeſtit apiſci,

Nil metuunt jurare, nihil promittere parcunt:
Sed, ſimulac cupidæ mentis ſatiata libido eſt,
Dicta nihil metuere, nihil perjuria curant.

Catull. carm. 64.

——— Τὸ δὲ μέγιστον, ὑφορᾶσθαι δεῖ τὰς φιλτάτας μάλιστα, καὶ ἐξ ἐκείνων ἀεί τι δεινὸν ἥξειν ἐλπίζειν. Ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ τῆ παιδὸς ἀπέθανεν ἐκ φαρμάκων, ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆ ἐρωμένης· τὸν δὲ ἄλλον ἴσως ὁμοιότροπος θάνατος κατέλαβεν.

Lucian. Micyl. et Gall.

Fallere credentem non eſt operoſa puellam
Gloria: ſimplicitas digna favore fuit.

Ov. Epiſt. II. Phil. Demoph.

——— Aperte enim vel odiſſe magis ingenuum eſt, quàm fronte occultare ſententiam.

Cic. de Amicit.

Nox, et amor, vinumque, nihil moderabile ſuadent.
Illa pudore vacat; Liber Amorque metu.

Ov. Amor. l. I. el. 6.

Οἷσθ' οἷαι νέμεσις ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι·
Κραιπνότερος μὲν γάρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.

Hom. Il. XXIII. 589, 90.

Voluptates, blandiſſimæ dominæ, ſæpe majores partes animi a virtute detorquent; et, dolorum cùm admoventur faces, præter modum plerique exterrentur.

Cic. Off. l. II.

——— Quid

——— Quid enim neceſſe eſt, tanquam meretricem in matronarum cœtum, ſic voluptatem in virtutum concilium, adducere?

Cic. de Fin. II. 4.

Quicquid ſervatur, cupimus majus; ipſaque furem
Cura vocat. ——— Ov. Amor. l. III. el. 4.

Cui peccare licet, peccat minùs; ipſa poteſtas
Semina nequitiæ languidiora facit. Id. ibid.

Ubi tranquilla tibi omnia videntur, ibi nocitura non deſunt, ſed quieſcunt. Semper futurum aliquid, quod te offendat, exiſtima. Gubernator nunquam ita totos ſinus explicuit ſecurus, ut non expedita ad contrahendum armamenta diſponeret.

Sen. de Irâ. l. II. c. 31.

Helleborum fruſtrà, cùm jam cutis ægra tumebit,
Poſcentes videas. Venienti occurrite morbo.

Perſ. Sat. III. 63, 4.

Ἀπελπισθεὶς ——— ὁ ἴσως ὐδεμίαν ἴσχει φειδὼ τῦ ἰωμένυ, τρέπειν δὲ φιλεῖ τὴν ἀποτυχίαν εἰς τιμωρίαν.

Heliod. Hiſt. Æthiop. VIII. 5.

——— Neque fulvus aper mediâ tam ſævus in irâ,
Fulmineo rabidos dum rotat ore canes;
Nec lea, cùm catulis lactentibus ubera præbet;
Nec brevis ignaro vipera læſa pede;

Fœmina quàm, ſocii deprenſâ pellice lecti,
Ardet; et in vultu pignora mentis habet.

Ov. Ars Am. l. II.

Nec regna ſocium ferre, nec tedæ, ſciunt.

Sen. Agamem. 257.

——— Γυνὴ ἄρ', τ' ἄλλα μὲν φόβῳ πλέα,
Κακὴ δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον ἐσορᾶν·
Ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κύρῃ,
Οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονώτερα.

Eurip. Medea.

Quamdiu quidem nihil tam intolerabile nobis videtur ut nos expellat e vitâ, iram in quocunque erimus ſtatu removeamus. Pernicioſa eſt ſervientibus: omnis enim indignatio in tormentum ſuum proficit, et imperia graviora ſentit, quo contumaciùs patitur. Sic laqueos fera, dum jactat, aſtringit; ſic aves viſcum, dum trepidantes excutiunt, plumis omnibus illinunt. Nullum tam arctum eſt jugum, quod non minùs lædat ducentem quàm repugnantem. Sen. de Irâ, l. III. c. 16.

Ita vita eſt hominum, quaſi cùm ludas teſſeris:
Si illud, quod maximè opus eſt jactu, non cadit,
Illud, quod cecidit fortè, id arte ut corrigas.

Ter. Adelph. act. IV. ſc. 7.

Hæc quidem natura mortalium eſt, ut nihil magis placeat quàm quod amiſſum eſt. Iniquiores ſumus

adverſus

adverſus relicta, ereptorum deſiderio. — Sen. de Conſolat. ad Marc. c. 16. ——— Abſentes, enim, abfuturoſque, dum viverent, non flemus, quamvis omnis uſus illorum nobis, et conſpectus, ereptus ſit. Opinio eſt ergo quæ nos cruciat. — Cap. 19.

Accii ſimilitudinem non modò jam ad invidiam, ſed ad fortunam, tranferam; quam exiſtimo, levem et imbecillam, animo firmo et gravi, tanquam fluctum a ſaxo, frangi oportere.

Cic. Epiſt. l. IX. ep. 16.

Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποισι μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν·
Ἄλλοι δ' Οὐλυμπόνδε ἐκπεφολισμένοι ἦβαν.
Ὤχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεὸς· ὤχετο δ' ἀνδρῶν
Σωφροσύνη· Χάριτές τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.

Theogn. 1131-34.

Iniquiſſimum eſt deſperationes vocari, quoties remedium medicina non invenit; et anguſtias, ſive artis, ſive mentis humanæ, ad invidiam referre fatorum. Nihil magis intereſſe omnium puto, quàm ut ſpes pro homine tam longa quàm vita ſit.

Quintil. Decl. VIII.

Sperat infeſtis, metuit ſecundis,
Alteram ſortem benè præparatum
Pectus. Informes hyemes reducit
Jupiter: idem
Summovet. Non, ſi malè nunc, et olim
Sic erit. Quondam citharâ tacentem
Suſcitat

Suſcitat Muſam; neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
Hor. l. II. ode 10, 13-20.

Ii optimè miſerias ferunt qui abſcondunt. Nec ulla eſt tam familiaris infelicibus patria quàm ſolitudo et ſtatûs prioris oblivio. Nam, qui multum ſuorum miſericordiâ ponunt, ignorant quàm celeriter lachrymæ inareſcant. Nemo fideliter diligit quem faſtidit: nam et calamitas querula eſt, et ſuperba felicitas. Q. Curt. l. V. c. 5.

—— Ἀπολαῦσαι κ' ἀποδύρισθαι τύχας,
Ἔνταῦθα ὅπῃ μέλλει τις οἴσεσθαι δάκρυ
Πρὸς τῶν κλυόντων, ἀξίαν τριβὴν ἔχει.
Æſchyl. Prometh.

Creſcit diſſimulatione ipſâ dolor; hoc altiùs demiſſus, quo minùs profiteri licet.
Juſtin. l. VIII. c. 5.

—— Eſt quædam flere voluptas.
Expletur lachrymis, egeriturque dolor.
Ov. Triſt. l. IV. el. 3, 37, 8.

Nullus dolor eſt quem non longinquitas temporis minuat atque molliat.
Sulpic. ad Cic. l. IV. ep. 5.

Ut enim crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat, deinde patitur atque ultrò requirit; ſic recens animi dolor conſolationes rejicit ac refugit;

git; mox desiderat, et clementer admotis acquiescit. Plin. Epist. l. III. ep. 16.

Omnes humanos sanat medicina dolores.
Solus amor morbi non amat artificem.
Propert. l. II. el. 1, 59, 60.

Φέρειν δ' ἰλαφρῶς
Ἐπαυχένιον λαβόντα
Ζυγὸν ἀρήγει· πυτὶ κέντρον δέ τοι
Λακτιζόμεν τελεῖται
Ὀλισθηρὸς οἶμος. —— Pind. Pyth. 2.

Equidem et hæc, et omnia quæ homini accidere possunt, sic fero, ut philosophiæ magnam habeam gratiam, quæ me non modò ab sollicitudine abducit, sed etiam contra omnes fortunæ impetus armat: tibique idem censeo faciundum; nec, a quo culpa absit, quidquam in malis numerandum.
Cic. Epist. l. XII. ep. 23.

Εἴ με φιλεῖς, ἔργῳ με φίλει, καὶ μὴ μ' ἀδίκει σύ,
Ἀρχὴν τῦ βλάπτειν τὴν φιλίην θέμενος·
Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐγὼ πολὺ κρείσσονα φημὶ
Τὴν φανερὰν ἔχθραν τῆς δολερῆς φιλίης.
Φασὶ δὲ καὶ νήσσην ἁλιπλανέσσι χερείης
Τὰς ὑφάλους πέτρας τῶν φανερῶν σπιλάδων.
Lucil. Epig.

Non tam benè cum rebus humanis agitur, ut meliora pluribus placeant. Argumentum pessimi turba est. Sen. de vitâ beatâ, c. 2.

Summum

Summum crede nefas animam præferre pudori ;
Et, propter vitam, vivendi perdere cauſſas.

Juv. Sat. VIII. 83, 4.

Sæpe minus eſt conſtantiæ in rubore quàm in culpâ. Q. Curt. l. IX. c. 7.

——— Ἐπεὶὴ τίσις ἐκ ἔτ' ὀπηδεῖ
Ἀνδράσι λευγαλέοισι, κακῇ δ' ἄρα πολλάκις ἰσθλὸς
Συμφέρετ' ἄλγεσι μᾶλλον, ἔχει δ' ἄλληκτον ὀϊζύν·
Τέκνα δ' ἄρ ἔστι δίκην τις ἐπ' ἄζεται, ἔδει τις αἰδὼς
Ἔξι παρ' ἀνθρώποισιν. ———

Q. Calab. XIV. 428-432.

Nulli ſe dicit mulier mea nubere malle
Quàm mihi ; non ſi ſe Jupiter ipſe petat.
Dicit : ſed, mulier cupido quod dicit amanti,
In vento et rapidâ ſcribere oportet aquâ.

Catull. carm. 70.

—— Redire, cùm perit, neſcit pudor.

Sen. Agamem. 111.

Præcipitat quiſque vitam ſuam, et futuri deſiderio laborat, præſentium tedio.

Sen. de brev. vitæ, c. 7.

Vos ego nunc moneo. Felix quicunque dolore
Alterius diſces poſſe carere tuo.
Non vos decipiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blandâ ſordida lingua prece.

Etſi

Etſi perque ſuos fallax jurârit ocellos,
Junonemque ſuam, perque ſuam Venerem,
Nulla fides inerit. Perjuria ridet amantum
Jupiter, et ventos irrita ferre jubet.

Tibull. l. IV. el. 6, 43-50.

——— Ἐπειδὰν γὰρ ἅπαξ ψυχὴ γεύσηται ἡδονῶν ὑπὲρ τὴν αὐτῆς χρείαν, κόρος τῶν προτέρων ἴσχει, καὶ ἑτέρων ἐρᾷ.

Max. Tyr. Diſſ. XXXIV.

Non ſic incerto mutantur flamine Syrtes,
Nec folia hyberno tam tremefacta Noto,
Quàm citò fœmineâ non conſtat fœdus in irâ,
Sive ea cauſſa gravis, ſive ea cauſſa levis.

Propert. l. II. el. IX. 31-34.

Date frænos impotenti naturæ, et ſperate ipſas modum licentiæ facturas, niſi vos faciatis.

Liv. l. XXXIV. c. 2.

Audio quid veteres olim moneatis amici:
Pone ſeram; cohibe. Sed quis cuſtodiet ipſos
Cuſtodes? cauta eſt, et ab illis incipit uxor.

Juv. Sat. VI. 345-7.

——— Neque amiſſos colores
Lana refert, medicata fuco;
Nec vera virtus, cùm ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.

Hor. l. III. ode 5, 27-30.

Ubi ſemel recto deërratum eſt, in præceps pervenitur.

V. Paterc. l. II.

Faſtus ineſt pulchris, ſequiturque ſuperbia formam.
Ov. Faſti, I. 419.

——— Nimiùm ne crede colori:
Alba liguſtra *cadunt*; vaccinia nigra *leguntur*.
Virg. Ecl. II. 17, 18.

Maximum vivendi impedimentum eſt expectatio. Perdis hodiernum. Quod in manu Fortunæ poſitum eſt, diſponis; quod in tuâ, dimittis.
Sen. de brev. vitæ, c. 9.

Καὶ τὸ ῥόδον καλόν ἐστι, καὶ ὁ χρόνος αὐτὸ μαραίνει·
Καὶ τὸ ἴον καλόν ἐστιν ἐν εἴαρι, καὶ ταχὺ γηρᾷ·
Λευκὸν τὸ κρίνον ἐστι, μαραίνεται ἀνίκα πίπτῃ·
Ἁ δὲ χιὼν λευκά, καὶ τάκεται ἀνίκα παχθῇ·
Καὶ κάλλος καλόν ἐστι τὸ παιδικόν, ἀλλ' ὀλίγον ζῇ.
Theoc. Idyl. XXIII. 28-32.

Ita evenit in conſiliis infelicibus, ut optima videantur quorum tempus effugit. Tac. Hiſt. l. I.

Nec forma æternum, aut cuiquam eſt fortuna perennis:
Longiùs, aut propiùs, mors ſua quemque manet.
Prop. l. II. el. 28, 57, 58.

Indulge genio; carpamus dulcia: noſtrum eſt
Quòd vivis: cinis, et manes, et fabula fies.
Vive memor leti; fugit hora. Hoc, quod loquor, inde eſt.
Perſ. Sat. V. 151-3.

Non

Non ſemper violæ, nec ſemper lilia florent:
Et riget, amiſſâ, ſpinâ relicta, roſâ.

Ov. Ars Am. l. II.

Si, in occaſionis momento, cujus prætervolat opportunitas, cunctatus paullum fueris, nequicquam mox amiſſam quæras. Liv. l. XXV. c. 38.

——— Καιρὸς γὰρ ———
Μέγιστος ἔργῳ παντὸς ἐν ἐπιστάτης.

Soph. Electra.

Haud eſt virile terga Fortunæ dare.

Sen. Oedip. 86.

Si non blanda ſatis, nec erit tibi comis amica,
Perfer et obdura: poſtmodo mitis erit.
Flectitur obſequio curvatus ab arbore ramus:
Franges ſi vires experiere tuas.
Obſequio tranantur aquæ; nec vincere poſſis
Flumina, ſi contra, quàm rapit unda, nates.

Ov. Ars Am. l. II.

Infidelis recti magiſter eſt metus. Plin. Paneg.

——— Nec tam
Turpe fuit vinci, quàm contendiſſe decorum eſt.

Ov. Met. IX. 6.

Non benè diſtuleris videas quæ poſſe negari;
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.

Expectant curæque, catenatique labores:
Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant.
Hæc utrâque manu, complexuque aſſere toto:
Sæpe fluent imo ſic quoque lapſa ſinu.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita eſt craſtina: vive hodie.

Mart. l. I. epig. 16.

Eleganter Lælius ille ſapiens, dicenti cuidam, "Sexaginta annos habeo," "Hos, inquit, dicis "ſexaginta quos non habes?" Ne ex hoc intelligimus incomprehenſibilis vitæ conditionem et ſortem temporis ſemper alieni, quòd annos annumeramus omiſſos. Sen. Quæſt. Nat. VI. 32.

Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
Φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
Τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη·
Ὣς ἀνδρῶν γενεὴ, ἣ μὲν φύει, ἣ δ' ἀπολήγει.

Hom. Il. VI. 146-9.

——— Quum fata tenemus
Pelle moras. Brevis eſt magni fortuna favoris.

Sil. Ital. IV. 733, 4.

Curſus eſt certus ætatis, et via una naturæ, eaque ſimplex; ſuaque cuique parti ætatis tempeſtivitas eſt data. Cic. de Senect.

Militiæ ſpecies amor eſt: diſcedite, ſegnes:
Non ſunt hæc timidis ſigna tuenda viris.

Nox,

Nox, et hyems, longæque viæ, sævique dolores,
Mollibus his castris, et labor omnis inest.
Ov. Ars Am. l. II.

Misce stultitiam consiliis brevem.
Dulce est desipere in loco.
Hor. l. IV. ode 12, 27, 8.

Ἤδιν πάντα κίλευθα λάχοι βίος. Ἀτῦ μίσσῳ,
Εὔχος, ἑταιρείαι· κρυπτὰ δόμοισιν ἄχη.
Ἀγρὸς τίρψιν ἄγει, κίρδος πλόος, ἀλλοδαπὴ χθὼν
Γνώσιας· ἐκ δὲ γάμων οἶκος ὁμοφρονίει·
Τοῖς δ' ἀγάμοις ἄφροντις ἀεὶ βίος· ἔρκος ἐτύχθη
Πατρὶ, τίκος· φρῦδος τοῖς ἀγόνοισι φόβος.
Ἠπείρην πλότης, πολιὴ φρίνας οἶδεν ἀπάζειν·
Ἔρθει, θάρσος ἔχῃ, ζῶι, φύτευε γίνος.
Juliani Epig.

Interdum quies inquieta est: et ideo ad rerum actus excitandi, ac tractatione bonarum artium occupandi, sumus, quoties nos malè habet inertia sui impatiens. Sen. Epist. 56.

Paullum sepultæ distat inertiæ
Celata virtus. — Hor. l. IV. ode 9, 29, 30.

Φιλεῖ πως τὸ ἀνθρώπειον οὐχ ὧτω τι εὐπαθῶν τῆς εὐδαιμονίας αἰσθάνεσθαι, ὡς καὶ δυτυχῆσαι ποθεῖν αὐτήν.
Dio Cass. l. LVI.

Sunt quibus ingratè timida indulgentia servit;
Et, si nulla subest æmula, languet amor.
Luxuriant

Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis;
Nec facile eſt æquâ commoda mente pati.
Ov. Ars Am. l. II.

Neminem adverſa fortuna comminuit, niſi quem ſecunda decepit. Sen. de conſ. ad Helv. c. 5.

——— Non ulla perenni
Amplexu Fortuna fovet. —— Sil. Ital. VII. 244, 5.

Τύχη γὰρ ὀρθοῖ, καὶ τύχη καταῤῥέπει,
Τὸν εὐτυχοῦντα τόν τε δυσχοῦντ', ἀεί·
Καὶ μάντις ἐσθὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς.
Soph. Antig. 1275-8.

Non temerè incerta caſuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Liv. l. XXX. c. 30.

Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reverſa diem.
Mart. l. VII. epig. 46.

Linquenda tellus, et domus, et placens
Uxor; neque harum, quas colis, arborum,
Te, præter inviſas cupreſſos,
Ulla brevem dominum ſequetur.
Hor. l. II. ode 14, 21-4.

Nimium boni eſt, cui nihil eſt mali.
Enn. ap. Cic. de Fin. II. 13.

Ut tela a duro reſiliunt, et cum dolore cædentis ſolida feriuntur; ita nulla magnum animum injuria

juria ad ſenſum ſui adducit, fragilior eo quod petit. Sen. de Irâ, l. III. c. 5.

Explorant adverſa viros ; perque aſpera duro
Nititur ad laudem virtus interrita clivo.
Sil. Ital. IV. 605, 6.

—— Μετὰ γάρ τι καὶ ἄλγιστα τέρπεται ἀνὴρ,
Ὅτις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ καὶ πολλ' ἰπαλαθῇ.
Hom. Odyſſ. XV. 399, 400.

—— Habet enim præteriti doloris ſecura recordatio delectationem. Cic. Epiſt. l. V. ep. 12.

Non ſentire mala ſua, non eſt hominis ; et non ferre, non eſt viri. Sen. de conſ. ad Polyb. c. 36.

Conqueri fortunam advorſam, non lamentari, decet :
Id viri eſt officium : fletus muliebri ingenio additu 'ſt.
Pacuv. ap. Cic. Diſp. Tuſc. II. 20.

Rebus in anguſtis facile eſt contemnere vitam.
Fortiter ille facit qui miſer eſſe poteſt.
Mart. l. XI. epig. 57.

Ecce ſpectaculum dignum ad quod reſpiciat, intentus operi ſuo, Deus : ecce par Deo dignum, vir fortis cum malâ fortunâ compoſitus. —— Non video, inquam, quid habeat in terris Jupiter pulchrius, ſi convertere animum velit, quàm ut ſpectet Catonem, jam partibus non ſemel fractis ſtantem, nihilominus inter ruinas publicas rectum.
Sen. de Provid. c. 2.

Juſtum

Juſtum et tenacem propoſiti virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus inſtantis tyranni,
Mente quatit ſolidâ; neque Auſter,
Dux inquieti turbidus Hadriæ;
Nec fulminantis magna Jovis manus.
Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.

Hor. l. III. ode 3, 1–8.

Τὸ ζῆν, τὸ διδόσθαι, τὸ φυγαδευθῆναι, τὸ πιεῖν φάρμακον, τὸ γυναικὸς ἀφαιρεθῆναι, τὸ τέκνα ὀρφανὰ καταλείπειν, ταῦτα ἦν ἐν μέσῳ, οἷς ἔπαιζεν [Σωκράτης]· ἀλλ' ὕδιν ἦτιον ἔπαιζε, καὶ ἀσφαίριζεν εὐρύθμως. Arrian. l. II. c. 5.

Quis neſcit nihil magis profuturum ad abſolutionem Socrati fuiſſe, quàm ſi eſſet uſus illo judiciali genere defenſionis, et oratione ſummiſſâ conciliâſſet judicum animos ſibi, crimenque ipſum ſollicitè redarguiſſet? Verùm id eum minimè decebat; ideoque ſic egit, ut qui pœnam ſuam honoribus ſummis eſſet æſtimaturus: maluit enim vir ſapientiſſimus quod ſupereſſet ex vitâ ſibi perire, quàm quod præteriſſet: et, quando ab hominibus ſui temporis parùm intelligebatur, poſterorum ſe judiciis reſervavit, brevi detrimento jam ultimæ ſenectutis ævum ſeculorum omnium conſecutus.

Quintil. Inſt. l. XI. c. 1.

Marcet

Marcet ſine adverſario virtus. Tunc apparet quanta ſit, quantum valeat, quantumque polleat, cùm quid poſſit patientiâ oſtendit.

Sen. de Provid. c. 2.

In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

Mart. l. I. epig. 108.

Ἄλγεα μὲν πεῤὶ ποσσὶ θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισιν,
Ἐσθλὰ δὲ πολλὸν ἄπωθε· πόνον δέ γε μέσσον ἔλασσαν·
Τῶνεκα ῥηϊδίη μὲν ἐς ἀργαλέην κακότητα
Αἰζηοῖσι κέλευθος, ἀνιηρὴ δ'ἐπὶ κῦδος,
Μέσφ' ὅτε τις γούνεσσι πόνον διὰ ποσσὶ πεῤήσῃ.

Q. Calab. XII. 288-92.

Quàm utile eſt ad uſum ſecundorum per adverſa veniſſe! Plin. Paneg.

Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis appare: ſapienter idem
Contrahes vento nimiùm ſecundo
Turgida vela.

Hor. l. II. ode 10, 21-24.

Quicquid ex univerſi conſtitutione patiendum eſt magno excipiatur animo. Ad hoc ſacramentum adacti ſumus, ferre mortalia, nec perturbari his quæ vitare noſtræ poteſtatis non eſt. In regno nati ſumus: Deo parere libertas eſt.

Sen. de vitâ beatâ, c. 15.

—— Quò fata trahunt, retrahuntque, ſequamur.
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.
Virg. Æn. V. 709, 10.

——— Κινδυνεύει τὸ λίαν εὐτυχεῖν ἐνίοτε ἐπαχθεῖς ποιεῖν. Demoſth. contra Mid. §. 33.

Ut primùm inſtantibus curis laxatus eſt animus [Alexandri], militarium rerum quàm quietis otiique patientior, excepere eum voluptates; et, quem arma Perſarum non fregerant, vitia vicerunt.
Q. Curt. l. VI. c. 2.

Nullo meliùs nomine de nobis Natura meruit, quàm quòd, cùm ſciret quibus ærumnis naſceremur, calamitatum mollimentum, conſuetudinem, invenit, citò in familiaritatem graviſſima adducens. Nemo duraret ſi rerum adverſarum eandem vim aſſiduitas haberet quam primus ictus.
Sen. de tranq. an. c. 10.

Dolor, in longinquitate, levis; in gravitate, brevis. Cic. de Fin. I. 12.

Curæ leves loquuntur; ingentes ſtupent.
Sen. Hippol. act. II. ſc. 3.

Integer vitæ, ſceleriſque purus,
Non eget Mauri jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravidâ ſagittis,
Fuſce, pharetrâ;

Sive

Sive per Syrtes iter æſtuoſas,
Sive facturus per inhoſpitalem
Caucaſum, vel quæ loca fabuloſus
Lambit Hydaſpes.

Hor. l. I. ode 22, 1–8.

Animi eſt iſta mollities, non virtus, inopiam paulliſper ferre non poſſe. Qui ſe ultrò morti offerant faciliùs reperiuntur, quàm qui dolorem patienter ferant. Ap. Cæſ. Comm. B. G. l. VII.

Θαρσεῖν χρὴ, φίλε Βάττε· τάχ' αὔριον ἔσσιτ' ἄμεινον·
Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες·
Καὶ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πίλνει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὗει.

Theoc. Idyl. IV. 41–3.

Fortium virorum eſt magis mortem contemnere, quàm odiſſe vitam. Q. Curt. l. V. c. 9.

Nec illo voluntario ad hoſtes ſuos reditu [Reguli], nec ultimo ſive carceris ſive crucis ſupplicio deformata majeſtas: imò, his omnibus admirabilior, quid aliud quàm victus de victoribus, atque etiam (quia Carthago non ceſſerat) de Fortunâ triumphavit? Florus, l. II. c. 2.

Magnos cruciatus habet morbus; ſed hos tolerabiles intervalla faciunt: nam ſummi doloris intentio invenit finem. Nemo poteſt valdè dolere et diù. Sic nos amantiſſima noſtri Natura diſpoſuit, ut dolorem aut tolerabilem aut brevem faceret. Maximi

dolores conſiſtunt in macerrimis corporis partibus. Nervi, articulique, et quicquid aliud exile eſt acerrimè ſævit, cùm in arcto vitia concepit: ſed citò hæ partes obſtupeſcunt, et ipſo dolore ſenſum doloris amittunt. Sen. Epiſt. 78.

Πολλάκι δ' ἐξ ἀγαθοῖο πέλει κακὸν, ἐκ δὲ κακοῖο
Ἔσθλὸν, ἀμειβομένοιο πολυτλήτου βιότοιο.

Q. Calab. XIII. 476, 7.

Orandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano.
Fortem poſce animum, mortis terrore carentem;
Qui ſpatium vitæ extremum inter munera ponat
Naturæ; qui ferre queat quoſcunque labores,
Neſciat iraſci, cupiat nihil, et potiores
Herculis ærumnas credat, ſævoſque labores,
Et Venere, et cœnis, et plumis, Sardanapali.

Juv. Sat. X. 356–362.

Fortitudo autem non eſt ea quæ contra naturam, monſtri vicem, nititur, ultraque modum ejus egreditur, aut ſtupore animi, aut immanitate, aut quâdam miſerâ et neceſſariâ in perpetiendis doloribus exercitatione: ——— ſed ea vera et proba fortitudo eſt, quam majores noſtri ſcientiam eſſe dixerunt rerum tolerandarum et non tolerandarum.

A. Gell. N. Att. l. XII. c. 5.

Stultis et fortunæ credentibus omnis videtur nova rerum et inopinata facies: magna autem pars eſt, apud imperitos, mali, novitas. Hoc ut tu ſcias,

ea

ea quæ putaverunt aſpera, cùm aſſuevere, patiuntur. Ideò ſapiens aſſueſcit futuris malis; et, quæ alii diù patiendo levia faciunt, hic levia facit diù cogitando. Sen. Epiſt. 76.

Τὸ μὲν ἀπροσδόκητον ἀφόρητον· τὸ δὲ προγυμνασμένον οἰστότερον. Heliod. Hiſt. Æth. II. 24.

Cave miſeri hominis auribus parcas. —— Sæpe calamitatis ſolatium eſt noſſe ſortem ſuam. Q. Curt. l. IV. c. 10.

—— Τοῖς νοσοῦσί τι γλυκὺ
Τὸ λοιπὸν ἄλγος προυξιπίσασθαι τορῶς.
Æſch. Prometh.

Sæpe autem ne utile quidem eſt ſcire quid futurum ſit: miſerum eſt enim nihil proficientem angi, nec habere ne ſpei quidem extremum et tamen commune ſolatium. Cic. de Nat. Deor. III. 6.

Ἔστιν μὲν ὃν ἵνα ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν. Eurip. Iphig.

Στίργει γὰρ ὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐκών.
Soph. Antig. 282.

Noli mala tua facere tibi ipſi graviora, et te querelis onerare. Levis dolor eſt ſi nihil illi opinio adjecerit. —— Omnia ex opinione ſuſpenſa ſunt. Non ambitio tantùm ad illam reſpicit, et luxuria, et avaritia: ad opinionem dolemus. Tam miſer eſt quiſque quàm credit. Sen. Epiſt. 78.

Optima

Optima quæque dies miſeris mortalibus ævi
Prima fugit. Subeunt morbi triſtiſque ſenectus;
Et labor et duræ rapit inclementia mortis.

Virg. Georg. III. 66-68.

Ὁ κόσμος σκηνὴ, ὁ βίος πάροδος· ἦλθες, ἴδες, ἀπῆλθες.

Democrat. Sent.

Naſcentes morimur, finiſque ab origine pendet.

Manil. Aſtron. IV. 16.

Maximum ergo ſolatium eſt, cogitare id ſibi accidiſſe quod ante ſe paſſi ſunt omnes, omneſque paſſuri: et ideò mihi videtur rerum Natura, quod graviſſimum fecit, commune feciſſe; ut crudelitatem fati conſolaretur æqualitas.

Sen. de conſolat. ad Polyb. c. 21.

Ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐ πονεῖ βροτῶν.
Θάπτει τι τέκνα, χἄτερ' αὖ κτᾶται νέα,
Αὐτός τι θνήσκει· καὶ τάδ' ἄχθονται βροτοὶ
Εἰς γῆν φέροντες γῆν. Ἀναγκαίως δ' ἔχει
Βίον θερίζειν, ὥστε κάρπιμον τάχυν.

Eurip. Hypſip.

Infantes ſumus, et ſenes videmur.
Ætatem Priami, Neſtoriſque,
Longam qui putat eſſe, Martiane,
Multùm decipiturque falliturque.
Non eſt vivere, ſed valere, vita.

Mart. l. VI. epig. 70.

——— Omnes

——— Omnes una manet nox;
Et calcanda ſemel via lethi.
Dant alios Furiæ torvo ſpectacula Martī:
Exitio eſt avidis mare nautis.
Miſta ſenum ac juvenum denſantur funera: nullum
Sæva caput Proſerpina fugit.

Hor. l. I. ode 28, 15-20.

Ἐλπὶς, καὶ σὺ, τύχη, μέγα χαίρετε· τὸν λιμέν' εὗρον.
Οὐδὲν ἐμοὶ χ' ὑμῖν· παίζετε τὺς μετ' ἐμέ.

Epig. anon.

Mors miſera non eſt: aditus ad mortem miſer eſt.

Ap. Quintil. Inſt. l. VIII. c. 6.

Τὺς καταλείψαντας γλυκερὸν φάος οὐκ ἔτι θρηνῶ,
Τὺς δ' ἐπὶ προσδοκίῃ ζῶντας ἀεὶ θανάτυ.

Lucil. Epig.

Mors tum æquiſſimo animo oppetitur cùm ſuis ſe laudibus vita occidens conſolari poteſt. Nemo parùm diù vixit qui virtutis perfectæ perfecto functus eſt munere. Cic. Diſp. Tuſc. I. 45.

——— Τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι πάντων ἢ πεπρωμένη κατέκρινε· τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν ἴδιον τοῖς σπουδαίοις ἡ φύσις δέδωκε. Iſoc. ad Demon.

Eheu! quàm brevibus pereunt ingentia fatis!
Imperium tanto quæſitum ſanguine, tanto
Servatum, quod mille ducum peperere labores,

Quod

Quod tantis Romana manus contexuit annis,
Proditor unus iners angusto tempore vertit.

Claud. in Rufin. l. II.

Quos ante Cyrum invictos bella præstiterant, in luxuriam lapsos, otium ac desidia superavit.

Justin. l. I. c. 7.

Dura satis miseris memoratio prisca bonorum;
Et graviùs summo culmine missa ruunt.

C. Gall. Eleg. l. I. 291, 2.

——— Οὐ γὰρ τὸ μὴ λαβεῖν τὰ ἀγαθὰ ἧττον χαλεπὸν, ὥσπερ τὸ λαβόντα στερηθῆναι λυπηρόν.

Xenophont. Cyrop. l. VII. c. 5.

——— Non capit unquam
Magnos motus humilis tecti
Plebeia domus:
Circa regna tonat.
Volat ambiguis
Mobilis alis hora, nec ulli
Præstat velox Fortuna fidem.

Sen. Hippol. 1134-40.

——— Πολύπλαγκτος ἐλπὶς
Πολλοῖς μὲν ὄντως ἀνδρῶν,
Πολλοῖς δ' ἀπάτα
Κεφοσύνων ἐρώτων.

Sophoc. Antig. 628-31.

Sæpiùs

Sæpiùs ventis agitatur ingens
Pinus ; et celſæ graviore caſu
Decidunt turres ; feriuntque ſummos
Fulmina montes.
Hor. l. II. ode 10, 9-12.

Τῶν δὲ μελλόντων τετυφλῶνται φράδαι·
Πολλὰ δ' ἀνθρώποις παρὰ γνώμαν ἔπεσεν,
Ἔμπαλιν μὲν τέρψιος· οἱ δ', ἀπαρᾶις
Ἀντικύρσαντες ζάλαις,
Ἔσλὸν βαθὺ πήματος ἐν μι-
κρῷ πίδαμενψαν χρονῷ. — Pind. Olymp. 12.

Veriſimile eſt aliquid futurum mali ? non ſtatim verum eſt. Quàm multa non expectata venerunt ! quàm multa expectata nunquam comparuerunt ! Etiam ſi futurum eſt, quid juvat dolori ſuo occurrere ? Satis citò dolebis cùm venerit. Interim tibi meliora promitte. Sen. Epiſt. 13.

Φαμὶ γὰρ ὐκ ἀποτρύειν
Ἐλπίδα τὰν ἀγαθὰν
Χρῆναί σ'· ἀνάλγητα γὰρ ὐ-
δ' ὁ πάντων κραίνων βασιλεὺς
Ἐπίβαλε θνατοῖς Κρονίδας,
Ἀλλ' ἐπὶ πῆμα καὶ χαρὰ
Πᾶσι κυκλῶσ', οἷον Ἄρκτω
Στροφάδες κίλευθοι.
Μίνει γὰρ ὔτ' αἰόλα νὺξ
Βροτοῖσιν, ὔτε κῆρες,

Οὔτι πλοῦτος, ἀλλ' ἄφαρ
Βίβηκε· τῷδ' ἐπίσχεται
Χαίρειν τι καὶ γέρισθαι.

Soph. Trachin. 125-137.

Cras vives: hodie jam vivere, Poſthume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit herì.

Mart. l. V. epig. 59.

——— Sola [ſpes] hominem in miſeriis conſolari ſolet. Cic. Orat. IV. in Cat.

——— Ἐλπωρὴ γὰρ, ὅτ' ἐς φρένας ἀνδρὸς ἵκηται
Ἀμφ' ἀγαθῇ, γονέσσαν ἀμαλδύνει κακότητα.

Q. Calab. l. I.

Quiſnam igitur liber? Sapiens, ſibi qui imperioſus;
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula, terrent;
Reſponſare cupidinibus, contemnere honores,
Fortis, et in ſeipſo totus teres atque rotundus,
Externi ne quid valeat per læve morari;
In quem manca ruit ſemper Fortuna.

Hor. Sat. l. II. ſat. 7, 83-88.

Nihil homini Natura, quod neceſſarium faciebat, fecit operoſum. Sen. de conſol. ad Helv. c. 11.

Pauperiem, modico contentus, ſemper amavi;
Et rerum dominus, nil cupiendo, fui.
Tu me ſola tibi ſubdis, miſeranda ſenectus;
Cui cedit quicquid vincere cuncta poteſt.

In

In te corruimus: tua ſunt quæcunque fatiſcunt:
Ultima quæque tuo conficis ipſa malo.

C. Gall. Eleg. I. 53-58.

Quod ſatis eſt cui contingit, nihil amplius optet.
Non domus et fundus, non æris acervus et auri,
Ægroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas. ——————

Hor. Epiſt. I. I. ep. 2, 46-49.

—— Ἕνεκ' ἀλομένης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχουσιν
Ἀνίης. —————— Hom. Odyſſ. XV. 343, 4.

C. Cæſar (quem mihi videtur rerum Natura edidiſſe ut oſtenderet quid ſumma vitia in ſummâ fortunâ poſſent) centies ſeſtertio cœnavit uno die; et, in hoc omnium adjutus ingenio, vix tamen invenit quomodo trium provinciarum tributum una cœna fieret. O miſerabiles, quorum palatum niſi ad pretioſos cibos non excitatur! Pretioſos autem, non eximius ſapor, aut aliquâ faucium dulcedo, ſed raritas, et difficultas parandi, facit.

Sen. de conſolat. ad Helv. c. 9.

Ἐσὶ δὲ φῦλον ἐν ἀν-
θρώποις ματαιότατον,
Ὅσις αἰσχύνων ἐπιχώ-
ρια παπταίνει τὰ πόρσω.

Pind. Pyth. ode 3.

Γαστέρα δ' ἔ πως ἐστὶν ἀποκρύψαι μεμαυῖαν,
Οὐλομένην, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσι.

Τῆς ὕνεκεν καὶ νῆες ἰΰζυγοι ὁπλίσσονται
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον, κακὰ δυσμενίεσσι φέρουσαι.
Hom. Odyſſ. XVII. 286-9.

Semper avarus eget. Certum voto pete finem.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 56.

Πάντων μὲν κόρος ἐστὶ, καὶ ὕπνου, καὶ φιλότητος,
Μολπῆς τε γλυκερῆς, καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο.
Hom. Il. XIII. 636, 7.

Qui cupit, aut metuit, juvat illum ſic domus et res,
Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram,
Auriculas citharæ collectâ ſorde dolentes.
Sincerum eſt niſi vas, quodcunque infundis aceſcit.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 2, 51-54.

Egros ſcimus nervos eſſe ubi invitis nobis moventur. Senex aut infirmi corporis eſt, qui, cùm ambulare vult, currit. Animi motus eos putemus ſaniſſimos validiſſimoſque, qui noſtro arbitrio ibunt, non ſuo ferentur. Sen. de Irâ, l. II. c. 35.

Quo, veſane, ruis? Teneas utrumque licebit
Oceanum; laxet rutilos tibi Lydia fontes;
Jungantur ſolium Crœſi Cyrique tiara;
Nunquam dives eris; nunquam ſatiabere quæſtu.
Semper inops quicunque cupit. Contentus honeſto,
Fabricius, parvo, ſpernebat munera regum;
Sudabatque gravi conſul Serranus aratro;
Et caſa pugnaces Curios anguſta tegebat.
Hæc mihi paupertas opulentior; hæc mihi tecta
Culminibus

Culminibus majora tuis. Tibi quærit inanes
Luxuries nocitura cibos ; mihi donat inemptas
Terra dapes. Rapiunt Tyrios ibi vellera fucos,
Et picturatæ ſaturantur murice veſtes :
Hîc radiant flores, et prati viva voluptas,
Ingenîo variata ſuo. Fulgentibus illîc
Surgunt ſtrata toris : hîc mollis panditur herba,
Sollicitum curis non abruptura ſoporem.
Turba ſalutantum latas ibi perſtrepit ædes :
Hîc avium cantus ; labentis murmura rivi.
Vivitur exiguo meliùs. Natura beatis
Omnibus eſſe dedit, ſi quis cognoverit utî.
Hæc ſi nota forent, frueremur ſimplice cultu ;
Claſſica non fremerent ; non ſtridula fraxinus iret ;
Non ventus quateret puppes, non machina muros.

Claud. in Rufin. l. I.

Ea, quæ a naturâ vim acceperunt, eandem in omnibus ſervant. Apparet non eſſe naturale quod varium eſt. Sen. de conſolat. ad Marc. c. 7.

Mobilis et varia eſt fermè natura malorum.

Juv. Sat. XIII. 236.

Ἐν ᾧ δοκεῖς ἐλαχίστην σώματος χρείαν εἶναι, ἐν τῷ διανοεῖσθαι, τίς οὐκ οἶδεν ὅτι καὶ ἐν τούτῳ πολλοὶ μεγάλα σφάλλονται, διὰ τὸ μὴ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα ; καὶ λήθη δὲ, καὶ ἀθυμία, καὶ δυσκολία, καὶ μανία, πολλάκις πολλοῖς, διὰ τὴν τοῦ σώματος κακίξιαν, εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσιν, ὥστε ὥςε καὶ τὰς ἐπιςήμας ἐκβάλλειν.

Xenoph. Memorab. l. III. c. 12.

Πᾶν

Πᾶν τὸ περιττὸν ἄκαιρον· ἐπὶ λόγος ἐστὶ παλαιὸς,
Ὡς καὶ τῆ μέλιτος τὸ πλέον ἐστὶ χολή.

Epig. anon.

Ardeſcit vino vitium, vireſque miniſtrat
Bacchus, et in flammam ſævas exfuſcitat iras.

Manil. Aſtron. V. 226, 7.

——— Οἶνος γὰρ ἀτώτει
Ἠλεὸς, ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ ἀεῖσαι,
Καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι, καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκεν,
Καί τι ἔπος προέηκεν ὄπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.

Hom. Odyſſ. XIV. 463-66.

Ludo autem et joco, uti illis quidem licet; ſed, ſicut ſomno et quietibus cæteris, tum cùm gravibus ſeriiſque rebus ſatisfecerimus. Cic. Off. l. I.

Arcanum neque tu ſcrutaberis ullius unquam;
Commiſſumque teges, et vino tortus et irâ.

Hor. Epiſt. l. I. ep. 18, 37, 8.

——— Ὅταν γὰρ ὁ τὺς ὑπ' οἴνου διαφθαρῇ, ταυτὰ πάσχει τοῖς ἅρμασι τοῖς τὺς ἡνιόχους ἀποβάλλουσιν.

Iſoc. Epiſt. ad Demonic.

Nemo ſatis credit tantum delinquere quantum
Permittas: adeo indulgent ſibi latiùs ipſi.

Juv. Sat. XIV. 233, 4.

——— Ut enim venuſtas et pulchritudo corporis ſecerni non poteſt a valetudine, ſic hoc, de quo loquimur,

quimur, decorum, totum quidem illud eſt cum virtute confuſum; ſed mente et cogitatione diſtinguitur. Cic. Off. l. I.

Οὐκ εἶπον ὡς καλὸς εἶ· γυνὴ γὰρ τῶν ὄντων ἰσχὺ κάλλιστον· οὐδ' ὡς δεινὸς συμπιεῖν· στοργῆς ἕκαστον ὑπολαμβάνειν τοῦτο εἶναι. Æſchin. de falſâ legat.

Quod loco ſapientiæ eſt, alienam ſtultitiam opperiebantur. Tac. Hiſt. l. II.

Οἶνός σε τρώει μελιηδὴς, ὅς τε καὶ ἄλλως
Βλάπτει, ὃς ἂν μιν χανδὸν ἕλῃ, μηδ' αἴσιμα πίνῃ.
Οἶνος καὶ κίνταυρον ἀγακλυτὸν Εὐρυτίωνα
Ἄασεν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόοιο ——
Ἐς Λαπίθας ἐλθόντ'· ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ,
Μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόοιο.
Hom. Odyſſ. XXI. 293-8.

Poetæ, quid quemque deceat, ex perſonâ judicabunt: nobis autem perſonam impoſuit ipſa Natura, magnâ cum excellentiâ præſtantiâque animantium reliquorum. Cic. Off. l. I.

Quare vitia ſua nemo confitetur? Quia etiam nunc in illis eſt. Somnium narrare vigilantis eſt; et vitia ſua confiteri ſanitatis indicium eſt.
Sen. Epiſt. 53.

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo,
Et tenues Coâ veſte movere ſinus?

Aut

Aut quid Orontea crines perfundere myrrhâ,
Teque peregrinis vendere muneribus;
Naturæque decus mercato perdere cultu,
Nec ſinere in propriis membra nitere bonis?
Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ eſt.
Nudus Amor formæ non amat artificem.
Aſpice quos ſummittit humus formoſa colores,
Et veniant ederæ ſponte ſuâ meliùs;
Surgat et in ſolis formoſiùs arbutus antris,
Et ſciat indociles currere lympha vias;
Littora nativos per ſe dent picta lapillos,
Et volucres nullâ dulciùs arte canant.

Propert. ad Cynth. l. I. el. 2, 1–14.

——— Φιλοκάλῳ δ' ἴσως ἂν εἶναι φαίην τὰ τοιαῦτα, [καλλωπίσματα,] καὶ ἀξιῶντι ἑαυτὸν τῶν καλῶν.

Ælian. Hiſt. Var. III. 24.

Eſt modus in rebus; ſunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit conſiſtere rectum.

Hor. Sat. l. I. ſat. 1, 106, 7.

——— Ὅλως γὰρ οὗ ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως μεσότης ἐστὶν, οὐδὲ μεσότητος ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις.

Ariſtot. Eth. l. II. c. 6.

Sua cuique propoſita lex, ſuus decor eſt. Nec comœdia in cothurnos aſſurgit; nec, contrà, tragœdia ſocco ingreditur. Quintil. Inſt. l. X. c. 2.

——————— Mulier rectè olet ubi nihil olet.
Nam iſtæc veteres, quæ ſe unguentis unctitant, interpoles,
Vetulæ,

Vetulæ, edentulæ, quæ vitia corporis fuco oculunt,
Ubi ſeſe ſudor cum unguentis conſociavit, ilicò
Itidem olent quaſi cùm unà multa jura confudit cocus.
Quid oleant neſcias, niſi id unum, ut malè olere intellegas.

Plaut. Moſtell. act. I. ſc. 3.

Τὴν κεφαλὴν βάπτεις, γῆρας δὲ σὸν ὔποτε βάψεις,
Οὐδὲ παρειάων ῥυτίδας ἐκτανύσεις.
Μὴ τοίνυν τὸ πρόσωπον ἅπαν ψιμύθῳ κατάπλαττε,
Ὥστε προσωπεῖον, κοὐχὶ πρόσωπον, ἔχειν.
Οὐδὲν γὰρ πλέον ἐστί· τί μαίνεαι; ὔποτε φῦκος
Καὶ ψίμυθος τεύξει τὴν Ἑκάβην Ἑλένην.

Lucil. Epig.

Plerumque facilius eſt plus facere quàm idem: tantam enim difficultatem habet ſimilitudo, ut ne ipſa quidem natura in hoc ita evaluerit ut non res quæ ſimillimæ videantur diſcrimine aliquo diſcernantur. Adde quòd quicquid alteri ſimile eſt neceſſe eſt minus ſit eo quod imitatur; ut umbra corpore, et imago facie, et actus hiſtrionum veris affectibus. Quintil. Inſt. l. X. c. 2.

Diverſos diverſa juvant: non omnibus annis
Omnia conveniunt: res priùs apta nocet.
Exultat levitate puer, gravitate ſenectus:
Inter utrumque manens ſtat juvenile decus.
Hunc tacitum triſtemque decet: ſit clarior ille
Lætitiâ, et linguæ garrulitate ſuæ.

Cuncta trahit ſecum vertitque volubile tempus,
Nec patitur certâ currere quemque viâ.
C. Gall. El. I. 103–110.

——— Sic enim eſt faciendum, ut contra naturam univerſam nihil contendamus: eâ tamen conſervatâ, propriam naturam ſequamur. ———
Id enim maximè decet quod eſt cujuſque ſuum maximè. Cic. Off. l. I.

Κάλλος ἄνευ χαρίτων τέρπει μόνον, ὃ κατίχει δι,
Ὡς ἄτιρ ἀγχίστευ ηχόμενον δέλεαρ.
Nicarc. Epig.

Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.
Quam ſcit uterque, libens, cenſebo, exerceat artem.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 14, 43, 4.

Πᾶσι δ' ἄρ' ἀνθρώποισι ὁμὸν γίνος· ἀλλ' ἐπὶ ἔργα
Στρωφῶντ' ἄλλος ἐπ' ἄλλα· πίλει δ' ἄρα κεῖνο φέριστον
Ἔργον ὅ,τι φρησὶν ἦσιν ἐπιγάμενος ποιέηται.
Q. Calab. l. I.

Ut enim de pictore, ſculptore, fictore, niſi artifex, judicare, ita niſi ſapiens non poteſt perſpicere ſapientem. Plin. l. I. epiſt. 10.

Homine imperito nunquam quidquam injuſtius:
Qui, niſi quod ipſe facit, nihil rectum putat.
Ter. Adel. act. I. ſc. 2.

Aurum,

Aurum, et opes, et rura, frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

Mart. l. VIII. epig. 18.

Eſt rerum omnium magiſter uſus.

Cæſ. Comm. Bel. Civ. l. II.

Stat dubius tremuluſque ſenex, ſemperque malorum
Credulus, et ſtultus quæ facit ipſe timet.
Laudat præteritos, præſentes deſpicit annos:
Hoc tantum rectum, quod ſapit ipſe, putat.
Se ſolum doctum, ſe judicat eſſe peritum;
Et, quòd ſit ſapiens, deſipit inde magis.

C. Gall. El. I. 195-200.

Memoria minuitur [in ſenectute]. Credo, ni eam exerceas. ——— Nec verò quenquam ſenum audivi oblitum quo loco theſaurum obruiſſet. Omnia, quæ curant, meminerunt. Cic. de Senect.

——— Vitio autem malignitatis humanæ, vetera ſemper in laude, præſentia in faſtidio.

Quintil. (al. Tacit.) de cauſ. corr. eloq.

——— Οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν
Ἀνδράσιν, ὅττι φυὴν, ὅτ' ἄρ φρένας, ὅτ' ἀγορητύν.
Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι κύφει, οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
Τερπόμενοι λεύσσουσιν, ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν,
Ἐρχόμενον δ' ἀτὰ ἆσυ θεὸν ὡς εἰσορόωσιν.

Ἄλλος δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν,
Ἀλλ' οὐχ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.

Hom. Odyſſ. VIII. 167-175.

Qui gratè beneficium accipit primam ejus penſionem ſolvit. Sen. de Benef. l. II. c. 22.

Liberalitatem jucundiorem debitor gratus, clariorem ingratus, facit. Plin. Paneg.

——— Τῷ μὲν οὖν πεποιηκότι μένει τὸ ἔργον· τὸ καλὸν γὰρ πολυχρόνιον, τῷ δὲ παθόντι τὸ χρήσιμον παροίχεται.

Ariſtot. Eth. l. IX. c. 9.

——— Sequi enim gloria, non appeti, debet: nec, ſi caſu aliquo non ſequatur, idcirco quod gloriam non meruit minus pulchrum eſt.

Plin. Epiſt. l. I. epiſt. 8.

Si ea, quæ acceperis utenda, majore menſurâ, ſi modò poſſis, jubet reddere Heſiodus; quidnam, beneficio provocati, facere debemus? an non imitari agros fertiles, qui multò plus afferunt quàm acceperunt? Cic. Off. l. I.

Quiſquis autem de accipiendo cogitat oblitus accepti eſt: nec ullum habet malum cupiditas majus quàm quòd ingrata eſt. Sen. Epiſt. 73.

Quî melior ſervo, quî liberior, ſit avarus,
In triviis fixum cùm ſe demittit ob aſſem,

Non

Non video: nam, qui cupiet, metuet quoque; porrò,
Qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam.
Hor. Epiſt. l. I. ep. 16, 63-66.

——— Ἀνδρί τοι χρειὼν
Μνήμην προσεῖναι τερπνὸν εἴ τί που πάθοι·
Χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ' ἀεί.
Ὅτῳ δ' ἀποῤῥεῖ μνήμης εὖ πεπονθότος,
Οὐκ ἂν γένοιτό ποθ' ὅτου εὐγενὴς ἀνήρ.
Soph. Ajax Flag. 521-5.

——— Nimirum enim inops ille, ſi bonus eſt vir, etiamſi referre gratiam non poteſt, habere certè poteſt. Commodè autem, quicunque dixit; pecuniam qui habeat non reddidiſſe, et qui reddiderit non habere; gratiam autem et qui retulerit habere, et qui habeat retuliſſe. Cic. Off. l. II.

Qui feſtinat utique reddere non habet animum grati hominis, ſed debitoris. Et ut, breviter, qui nimis citò cupit ſolvere invitus debet, qui invitus debet ingratus eſt. Sen. de Benef. l. IV. c. 40.

Eſt animi ingenui, cui multum debeas, eidem plurimum velle debere. Cic. Epiſt. l. II. ep. 6.

Odi doloſas munerum et malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis neſcit
Avidum voratâ decipi ſcarum muſcâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis eſt pauper.
Mart. l. V. epig. 18.

——— Grave

——— Grave eſt enim homini pudenti petere aliquid magnum ab eo de quo ſe benè meritum putet; ne id quod petat exigere magis quàm rogare, et in mercedis potiùs quàm beneficii loco numerare, videatur. Cic. Epiſt. l. II. ep. 6.

Leve æs alienum debitorem facit; grave, inimicum. Sen. Epiſt. 19.

Parva munera diutina, locupletia non propria eſſe conſueverunt. Cor. Nep. in Thraſyb.

Odioſum ſanè genus hominum officia exprobrantium; quæ meminiſſe debet is in quem collata ſunt, non commemorare qui contulit. Cic. de Amic.

Ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ παθόντα δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάντα χρόνον, τὸν δὲ εὖ ποιήσαντα εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι, εἰ δεῖ τὸν μὲν χρηστῶ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχω, ποιεῖν ἔργον ἀνθρώπου· τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ λέγειν μικρῶ δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν. Demoſt. de Coronâ, §. 34.

——————————Multi
Committunt eadem diverſo crimina fato:
Ille crucem, ſceleris pretium, tulit: hic diadema.
Juv. Sat. XIII. 103-5.

Eſt omnino iniquum, ſed uſu receptum, quòd honeſta conſilia vel turpia, prout malè aut proſperè cedunt, ita vel probantur vel reprehenduntur. Inde plerumque eadem facta modò diligentiæ, modò vanitatis,

nitatis, modò libertatis, modò furoris, nomen accipiunt. Plin. l. V. ep. ult.

Ille,* deo plenus, tacitâ quem mente gerebat,
Effudit dignas adytis e pectore voces. —
Quid quæri, Labiene, jubes? An liber in armis
Occubuisse velim potiùs quàm regna videre?
An sit vita nihil, sed longam differat ætas?
An noceat vis ulla bono? Fortunaque perdat,
Oppositâ virtute, minas? laudandaque velle
Sit satis, et nunquam successu crescat honestum?
Scimus; et hoc nobis non altiùs inseret Ammon.
Lucan. IX. 564-572.

* Cato.

——— Haud ignarus, summa scelera incipi cum periculo, peragi cum præmio. Tac. Ann. l. XII.

Nil habet infelix paupertas durius in se
Quàm quòd ridiculos homines facit. Exeat, inquit,
Si pudor est, et de pulvino surgat equestri,
Cujus res legi non sufficit; et sedeant hìc
Lenonum pueri, quocunque in fornice nati.
Juv. Sat. III. 152-6.

Ἐγὼ δ' ὅλως μὲν, ὅστις, ἄνθρωπος ὢν, ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, παντελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι· ἦν γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πράττειν νομίζων, καὶ ἀρίστην ἴσχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ; Demost. de Cor. §. 33.

Audaciæ

Audaciæ quoque, quà maximè viguit, ratio minui poteſt: quia nunquam in diſcrimen venit an temerè feciſſet. Q. Curt. l. IV. c. 9.

Non ſemper temeritas eſt felix: et fraus fidem in parvis ſibi præſtruit; ut, cùm operæ pretium ſit, cum mercede magnâ fallat. Liv. l. XXVIII. c. 42.

Ἢ πολλὰ βροτοῖς ἐγὶν ἰδεῖσι
Γνῶναι· πρὶν ἰδεῖν δ' ἀδὺς μάντις
Τῶν μελλόντων ὅ,τι πράξει.
Soph. Ajax Flag. 1437-9.

Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obſtat
Res anguſta domi. ——— Juv. Sat. III. 164. 5.

Πολλὰς δ' ἀνάγκην γὰρ ποιεῖς οἷδ' ἐγὼ,
Ὅταν ἀτυχησῶσιν, γεγονότας, ἃ φύσει
Ὄντας τοιούτους. ——— Menand. κγ.

Quem pœnitet peccâſſe penè eſt innocens.
Sen. Agamem. 241.

Quid leges, ſine moribus,
Vanæ proficiunt, ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
Duratæque ſolo nives,
Mercatorem abigunt; horrida callidi
Vincunt æquora navitæ?
Magnum, pauperies, opprobrium, jubet
Quidvis

Quidvis et facere et pati,
Virtutisque viam deserit arduæ.
Hor. l. III. ode 24, 35-44.

Διπλῶν —— ὄντως ὁ τοιοῦτος προσλήψεται καταγέλωτα δικαίως, καὶ τοῖς ἔμφροσιν ἀρεσκῶς, ὁ τῷ γέλωτι τῶν ἀδίκων καὶ ἀνοήτων ἡττηθεὶς, μηδὲν πρὸς αὐτὸν ὄντι εἰ τὴν ἴσχασιν διεφύλαξε· μὴ διαφυλάξας δὲ, δίκαιον αὐτὸν καὶ ἔμφρονα γενόμενον εἰς ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. Simplic. c. 29.

Quantum quisque suâ nummorum servat in arcâ,
Tantum habet et fidei. Juret licet et Samothracum
Et nostrorum aras, contemnere fulmina pauper
Creditur, atque deos, diis ignoscentibus ipsis.
Juven. Sat. III. 143-6.

Facilè omnes, cùm valemus, recta consilia ægrotis damus. Ter. And. act. II. sc. 1.

Ἐλαφρὸς, ὅστις πημάτων ἔξω πόδα
Ἔχει, παραινεῖν ῥᾳθυμεῖν τε τὰς κακῶς
Πράσσοντας. —— Æschyl. Prometh.

Φεῦ! ἐκ ἐσὶ θνητῶν ὅστις ἐς ἔλευθέρος·
Ἢ χρημάτων γὰρ δοῦλός ἐστιν, ἢ τύχης,
Ἢ πλῆθος αὐτὸν πόλεος, ἢ νόμων γραφαὶ,
Εἴργουσι χρῆσθαι μὴ κατὰ γνώμην τρόποις.
Eurip. Hecuba.

Avaritia verò senilis quid sibi velit non intelligo: potest enim quidquam esse absurdius quàm, quo minus viæ restat, eo plus viatici quærere?
Cic. de Senect.

Ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη, ὥσπερ ἧλον ἔχουσα, προσηλοῖ αὐτὴν [τὴν ψυχὴν] πρὸς τὸ σῶμα, καὶ προσπερονᾷ, καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαι ταῦτα ἀληθῆ εἶναι ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. Plat. Phædo, c. 22.

Ὥσπερ τῶν ἀμφιβίων ζώων οἱ ὄρνιθες κοινωνοῦσι τῇ ἐν ἀέρι δρόμῳ τοῖς μεταρσίοις, τοιαύτην ὁρῶ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὴν διαγωγὴν τοῦ βίου, ἀμφίβιον καὶ κεκραμένην ὁμοῦ ἐξουσίᾳ καὶ ἀνάγκῃ, οἵα γένοιτ' ἂν καὶ δεσμώτῃ ἀνδρὶ ἐξουσία ἐπομένῳ αὐθαιρέτως τοῖς ἄγουσιν· ὅτι ἐγὼ ὑποπτεύω μὲν ἀνάγκην, ὀνομάσαι δὲ αὐτὴν εὐπόρως οὐκ ἔχω. Max. Tyr. Diſſ. III.

Nemo repentè fuit turpiſſimus. — Juv. Sat. II. 83.

——— Naturâ tamen infirmitatis humanæ, tardiora ſunt remedia quàm mala: et, ut corpora lentè augeſcunt, citò extinguuntur, ſic ingenia ſtudiaque oppreſſeris faciliùs quàm revocaveris. Subit quippe etiam ipſius inertiæ dulcedo; et, inviſa primò, deſidia, poſtremò amatur. Tac. Vita Agric.

Unum debet eſſe omnibus propoſitum, ut eadem ſit utilitas uniuſcujuſque et univerſorum: quam ſi ad ſe quiſque rapiat, diſſolvetur omnis humana conſociatio. Cic. Off. l. III.

Cùm igitur tanta vis juſtitiæ ſit, ut ea etiam latronum opes firmet atque augeat; quantam ejus vim inter leges, et judicia, et inſtituta reipublicæ, fore putamus! Cic. Off. l. II.

Ἀπήλαυνε μὲν [ὁ πατὴρ Δημονίκου] τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητὸς, ἐπεμελεῖτο δὲ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἀθάνατος.

Iſoc. Epiſt. ad Demon.

Mendacio tanquam veneno utere. Sext. Pythag.

Στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐςὶ βροτῶν, πολλὶς δ' ἔνι μῦθοι,
Παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ὁπποῖον κ' εἴπῃσθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις.

Hom. Il. XX. 248–250.

Quid, de quoque viro, et cui dicas, ſæpe videto.
Percontatorem fugito; nam garrulus idem eſt;
Nec retinent patulæ commiſſa fideliter aures;
Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum.

Hor. l. I. epiſt. 18, 68–71.

—— Peſſimum inimicorum genus, laudantes.

Tac. Agric.

—— Fas eſt et ab hoſte doceri.

Ov. Met. IV. 428.

Cæca invidia eſt, —— nec quidquam aliud ſcit quàm detrectare virtutes, corrumpere honores ac præmia earum. Liv. l. XXXVIII. c. 49.

Hoc animo ſemper fui, ut invidiam, virtute parſam, gloriam, non invidiam, putarem.

Cic. Orat. I. in Cat.

Nil mortalibus arduum eſt.
Cœlum ipſum petimus ſtultitiâ; neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.
Hor. I. I. ode 3, 37-40.

Vis deos propitiare? Bonus eſto. Sen. Epiſt. 95.

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα Θεὺς, νόμῳ ὡς διάκειται,
Τίμα. ——————— Pythag. Aur. Car. 1, 2.

Primus eſt deorum cultus, deos credere: deinde, reddere illis majeſtatem ſuam, reddere bonitatem; ſine quâ nulla majeſtas eſt. Sen. Epiſt. 95.

Ego non mirer eſſe quenquam qui ſibi perſuadeat, corpora quædam ſolida atque individua vi et gravitate ferri, mundumque effici ornatiſſimum et pulcherrimum ex eorum corporum concurſione fortuitâ? Hoc qui exiſtimat fieri potuiſſe, non intelligo cur non idem putet, ſi innumerabiles unius et viginti formæ literarum, vel aureæ vel quales libet, aliquò conjiciantur, poſſe ex his, in terram excuſſis, Annales Ennii, ut deinceps legi poſſint, effici: quod neſcio anne, in uno quidem verſu, poſſit tantum valere fortuna. Cic. de Nat. Deor. II. 36.

Πότερά σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἴδωλα ἄφρονά τε καὶ ἀκίνητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἶναι, ἢ οἱ ζῶα ἔμφρονά τε καὶ ἐνεργά; Πολὺ, νὴ Δία, οἱ ζῶα. Xen. Mem. I. 4.

Si

Si eſt enim aliquid, in rerum naturâ, quod hominis mens, quod ratio, quod vis, quod poteſtas humana, efficere non poſſit, eſt certè id, quod illud efficit, homine melius. Atqui res cœleſtes, omneſque eæ quarum eſt ordo ſempiternus, ab homine confici non poſſunt : eſt igitur id, quo illa conficiantur, homine melius. Id autem quid potiùs dixeris quam Deum ?

Chryſip. ap. Cic. Nat. Deor. II. 6.

Γνώσιτ' ἔπειθ' ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων.
Εἶδ' ἄγε, πειρήσασθε, θεοὶ, ἵνα εἴδετε πάντες·
Σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες,
Πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι·
Ἀλλ' οὐκ ἂν μ' ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν πεδόνδε,
Ζῆν' ὕπατον μήστωρ', οὐδ' εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι,
Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ', αὐτῇ τε θαλάσσῃ.

Hom. Il. VIII. 17-24.

Ne hoc quidem crediderunt, Jovem, qualem in Capitolio et in cæteris ædibus colimus, mittere manu fulmina ; ſed eundem, quem nos, Jovem intelligunt, cuſtodem rectoremque univerſi, animum ac ſpiritum, mundani hujus operis dominum et artificem, cui nomen omne convenit. Vis illum Fatum vocare ? non errabis : hic eſt ex quo ſuſpenſa ſunt omnia, cauſſa cauſſarum. Vis illum Providentiam dicere ? rectè dices : eſt enim cujus conſilio huic mundo providetur, ut inconfuſus eat, et actus ſuos explicet. Vis illum Naturam vocare ?

non

non peccabis: est enim ex quo nata sunt omnia; cujus spiritu vivimus. Vis illum vocare Mundum? non falleris: ipse enim est totum quod vides, totus suis partibus inditus, et se sustinens vi suâ.

Sen. Quæst. Nat. II. 45.

—— Consuetudo verò certissima loquendi magistra; utendumque planè sermone, ut nummo, cui publica forma est. ——— Ut novorum optima erunt maximè vetera, ita veterum maximè nova. ——— Consuetudinem sermonis vocabo consensum eruditorum, sicut vivendi consensum bonorum.

Quint. Inst. l. I. c. 6.

——— Οὐ γὰρ δυνατὸν τελικῶτον πῆδημα πηδῆσαι τὰς ἡμετέρας ἐννοίας, ὡς παρισωθῆναι τῇ ἀξίᾳ τῶν πρώτων ἀρχῶν, ἃ λέγω καὶ ὑπερπτῆναι. Simplic. c. 38.

Tenuis enim natura deûm, longèque remota
Sensibus a nostris, animi vix mente videtur.

Lucret. V. 149, 50.

Si domum magnam pulchramque videris, non possis adduci ut, etiam si dominum non videas, muribus illam, et mustelis, ædificatam putes: tantum verò ornatum mundi, tantam varietatem pulchritudinemque rerum cœlestium, tantam vim et magnitudinem maris atque terrarum, si tuum ac non deorum immortalium domicilium putes, nonne planè desipere videare? Cic. N. Deor. II. 6.

Πρὸς δὲ τούτοις, ἃ δοκεῖ σοι καὶ τὸ δὲ προνοίας ἔργῳ ἰοικέναι, τὸ, ἐπεὶ ἀσθενὴς μέν ἐστιν ἡ ὄψις, βλεφάροις αὐτὴν θυρῶσαι,

ρῶσαι, ἃ, ὅταν μὲν αὐτῇ χρῆσθαί τι δέῃ, ἀναπιτάττηται, ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ συγκλείσηται; ὡς δ' ἂν μηδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, ἡδμὸν βλεφαρίδας ἰμφῦσαι ——— ταῦτα ὕτω προνοητικῶς πεπραγμένα, ἀποριῖς πότερα τύχης ἢ γνώμης ἔργα ἐστί;

Xenoph. Mem. Soc. l. I. c. 4.

Ex ipsâ hominum sollertiâ esse aliquam mentem, et eam quidem acriorem et divinam, existimare debemus. Unde enim hanc homo arripuit? ut ait, apud Xenophontem, Socrates. — Cic. N. Deor. II. 6.

Mens quoque numen habet. — Ov. Fasti, VI. 241.

Habere nos animum, cujus imperio et impellimur et revocamur, omnes fatebuntur: quid tamen sit animus ille, rector dominusque nostri, non magis tibi quisquam expediet quàm ubi sit. Alius illum dicet esse spiritum, alius concentum quendam, alius vim divinam et Dei partem, alius tenuissimum aërem, alius incorporalem potentiam. Non deerit qui sanguinem dicat, qui calorem. Adeò animo non potest liquere de cæteris rebus, ut adhuc ipse se quærat. Sen. Quæst. Nat. VII. 24.

——— Τοῖς δὲ φιλοσόφοις προσιτέον, Μὴ ἀναπλάττειν καινὰ ὀνόματα, μηδὲ λήρειν περὶ ὧν οὐκ ἴσασι.

Luciani Dec. Bon. Fort.

Est deus in nobis: agitante calescimus illo.
Impetus hic sacræ semina mentis habet.

Ov. Fasti, VI. 5, 6.

BRITAN NICUM

Si meliora ſunt ea quæ naturâ, quàm illa quæ arte, perfecta ſunt, nec ars efficit quidquam ſine ratione; ne natura quidem rationis expers eſt habenda. Cic. Nat. Deor. II. 34.

His, quidam, ſignis,* atque hæc exempla ſecuti,
Eſſe apibus partem divinæ mentis, et hauſtus
Æthereos, dixere: Deum namque ire per omnes
Terraſque, tractuſque maris, cœlumque profundum.
Hinc pecudes, armenta, viros, genus omne ferarum,
Quemque ſibi tenues naſcentem arceſſere vitas.
Scilicet huc reddi deinde, ac reſoluta referri,
Omnia: nec morti eſſe locum; ſed viva volare
Sideris in numerum, atque alto ſuccedere cœlo.
Virg. Georg. IV. 219-27.

* Solertiæ.

—— Jovis omnia plena. Virg. Buc. ecl. III. 60.

Ζεὺς πρῶτος γένετο, Ζεὺς ὕστατος, ἀργικέραυνος·
Ζεὺς κεφαλὴ, Ζεὺς μέσσα· Διὸς δ' ἐκ πάντα τέτυκται·
Ζεὺς πυθμὴν γαίης τε καὶ ὐρανῦ ἀστερόεντος·
Ζεὺς ἄρσην γένετο, Ζεὺς ἄμβροτος ἔπλετο νύμφη·
Ζεὺς πνοιὴ πάντων· Ζεὺς ἀκαμάτυ πυρὸς ὁρμή·
Ζεὺς πόντυ ῥίζα· Ζεὺς ἥλιος ἠδὲ σελήνη·
Ζεὺς βασιλεὺς· Ζεὺς ἀρχὸς ἁπάντων, ἀρχιγένεθλος·
Πάντας γὰρ κρύψας αὖτις φάος ἐς πολύγηθες,
Ἐξ ἱερῆς κραδίης ἀνενέγκατο μέρμερα ῥέζων.
Orph. Fragm.

MVSEVM BRITANNICVM

FINIS.